

HUNGAROCONTROL CSOPORT

KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK

a 2015. december 31-én végződő évre

a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) szerint

Budapest, 2016. május 9.

Vezérigazgató

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK
2015. DECEMBER 31.

TARTALOM

	Oldal(ak)
Független könyvvizsgálói jelentés	4-5
Konzolidált mérleg	6
Konzolidált átfogó jövedelemkimutatás	7
Konzolidált kimutatás a saját tőke változásairól	8
Konzolidált cash-flow kimutatás	9
Kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatásokhoz	10-85
1. Általános információ.....	10
1.1. A HungaroControl Csoport.....	10
1.2. Irányítás	10
2. Számviteli Politika.....	11
2.1. A beszámolóképzés alapja	11
2.2. A konszolidáció alapja.....	12
2.3. Devizaátváltások	13
2.4. Befektetések és egyéb pénzügyi eszközök.....	13
2.5. Pénzügyi instrumentumok minősítése és kivezetése.....	15
2.6. Fedezeti ügyletek.....	16
2.7. Pénzügyi eszközök értékvesztése.....	17
2.8. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek.....	18
2.9. Vevő- és egyéb követelések.....	18
2.10. Készletek.....	18
2.11. Ingatlanok, gépek és berendezések	19
2.12. Immateriális javak	20
2.13. Eszközök értékvesztése	20
2.14. Lízingek	20
2.15. Szállítói és egyéb kötelezettségek	22
2.16. Céltartalékok	22
2.17. Hosszú távú munkavállalói kötelezettségek.....	22
2.18. Állami támogatások	23
2.19. Nyereségadók.....	23
2.20. Osztalékok.....	24
2.21. Bevételek elszámolása	24
2.22. Üzleti tevékenység eredménye	26
2.23. Mérlegen kívüli tételek.....	26
3. Jelentős számviteli becslések és feltételezések.....	27
3.1. Hosszú távú munkavállalói juttatások becsléséhez használt aktuáriusi feltételezések	27
3.2. Céltartalékok	27
3.3. Adózás.....	27
3.4. Tárgyi eszközök hasznos élettartama	27
4. Új és módosított standardok alkalmazása	28
5. Immateriális javak	29
6. Tárgyi eszközök	30
7. Befektetés közös vezetésű vállalatban.....	31
8. Egyéb hosszú lejáratú eszközök.....	33
9. Halasztott adó követelések, kötelezettségek.....	34

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK
2015. DECEMBER 31.

10.	Készletek.....	35
11.	Vevőkövetelések.....	36
12.	Egyéb forgóeszközök.....	38
13.	Követelések és kötelezettségek jövedelemadókból	39
14.	Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, egyéb pénzügyi eszközök, lejáratig tartott és értékesíthető pénzügyi eszközök	39
15.	Céltartalékok	41
16.	Munkavállalói juttatások	42
17.	Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	47
18.	Szállítói kötelezettség	48
19.	Egyéb rövid lejáratú kötelezettség	49
20.	Árbevétel	50
21.	Személyi jellegű ráfordítások.....	52
22.	Anyagi jellegű ráfordítások	53
23.	Egyéb bevételek (ráfordítások)	55
24.	Pénzügyi bevételek (ráfordítások).....	60
25.	Nyereségadók.....	61
26.	Cash flow fedezeti ügyletek.....	62
27.	Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók	63
28.	Kötelezettségvállalások, függő kötelezettségek és követelések	67
29.	Pénzügyi kockázatok.....	70
30.	Tőkekockázat kezelése	83
31.	Mérlegfordulónap utáni lényeges események	84

FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

A HungaroControl Zrt. részvényese részére

Jelentés a konszolidált pénzügyi kimutatásokról

Elvégeztük a HungaroControl Zrt. mellékelt konszolidált pénzügyi kimutatásainak könyvvizsgálatát, mely konszolidált pénzügyi kimutatások a 2015. december 31-i fordulónapra készített konszolidált mérlegből, az ezen időponttal végződő évre vonatkozó konszolidált átfogó jövedelemkimutatásból, konszolidált kimutatásból a saját tőke változásairól és konszolidált cash flow kimutatásból, valamint a kiegészítő megjegyzésekből állnak.

A vezetés felelőssége a konszolidált pénzügyi kimutatásokért

A vezetés felelős a konszolidált pénzügyi kimutatásoknak a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokkal – ahogyan azokat az EU befogadta – összhangban történő elkészítéséért és valós bemutatásáért, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításoktól mentes konszolidált pénzügyi kimutatások elkészítése.

A könyvvizsgáló felelőssége

A mi felelősségünk a konszolidált pénzügyi kimutatások véleményezése könyvvizsgálatunk alapján. Könyvvizsgálatunkat a nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban hajtottuk végre. Ezek a standardok megkövetelik, hogy megfeleljünk az etikai követelményeknek, valamint hogy a könyvvizsgálatot úgy tervezzük meg és hajtsuk végre, hogy kellő bizonyosságot szerezzünk arról, hogy a konszolidált pénzügyi kimutatások mentesek-e a lényeges hibás állításoktól.

A könyvvizsgálat magában foglalja olyan eljárások végrehajtását, amelyek célja könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni a konszolidált pénzügyi kimutatásokban szereplő összegekről és közzétételekről. A kiválasztott eljárások – beleértve a konszolidált pénzügyi kimutatások akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításai kockázatainak felmérését is – a könyvvizsgáló megítélésétől függenek. A kockázatok ilyen felmérésekor a könyvvizsgáló a konszolidált pénzügyi kimutatások gazdálkodó egység általi elkészítése és valós bemutatása szempontjából releváns belső kontrollt azért mérlegeli, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzen meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a gazdálkodó egység belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt mondjon. A könyvvizsgálat magában foglalja az alkalmazott számviteli politikák megfelelőségének és a vezetés által készített számviteli becslések ésszerűségének, valamint a konszolidált pénzügyi kimutatások átfogó prezentálásának értékelését.

Meggyőződésünk, hogy a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt könyvvizsgálói véleményünk megadásához.

Vélemény

Véleményünk szerint a konsolidált pénzügyi kimutatások minden lényeges szempontból megbízható és valós képet adnak a HungaroControl Zrt. társaság 2015. december 31-én fennálló pénzügyi helyzetéről, valamint az ezen időponttal végződő évre vonatkozó pénzügyi teljesítményéről és cash flow-iról, összhangban a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokkal – ahogyan azokat az EU befogadta.

Egyéb ügyek

A Társaság a Magyar Számveteli törvénynek és a Magyarországon általánosan elfogadott számviteli elveknek megfelelő pénzügyi kimutatásokat is készített és mi könyvvizsgáló jelentést bocsátottunk ki azon pénzügyi kimutatásokról.

A Társaság abból a célból készítette a konsolidált pénzügyi kimutatásait, hogy megfeleljen az Európai Parlament és a Tanács 2004/550. (2004. március 10) számú rendeletének. A könyvvizsgálói véleményünk kizárólag ezzel a céllal készült, és más célokra nem használható fel.

Bartha Zsuzsanna
Budapest, 2016. május 9.
Ernst & Young Kft.

Jelen könyvvizsgálói jelentést megfelelően aláírva, papír alapon is
kibocsátottuk.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT MÉRLEG

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	Kiegészítő megjegyzések	2015. december 31. ezer HUF	2014. december 31. ezer HUF
Immateriális javak	5	8 790 347	6 887 731
Tárgyi eszközök	6	12 389 582	10 248 184
Befektetések közös vezetésű vállalkozásban	7	72 552	49 259
Befektetett pénzügyi eszközök		0	16 842
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	8	326 413	375 400
Halasztott adó követelések	9	0	0
Összes befektetett eszköz		21 578 894	17 577 416
Készletek	10	26 176	27 454
Vevőkövetelések	11	5 540 396	6 463 360
Egyéb forgóeszközök	12	2 149 067	3 178 910
Előre fizetett tárgyévi adók	13	45 666	118 168
Értékesíthető pénzügyi eszközök	14	14 799 975	9 048 543
Egyéb pénzügyi eszközök	14	16 658	6 366 900
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek	14	6 114 126	3 298 691
Összes forgóeszköz		28 692 064	28 502 026
ÖSSZES ESZKÖZ		50 270 958	46 079 442
Jegyzett tőke	1	20 201 600	20 201 600
Tartalékok		19 218 458	13 964 351
Résztvényesekre jutó saját tőke		39 420 058	34 165 951
Céltartalékok várható kötelezettségekre - hosszú távú	15	28 656	27 499
Hosszú távú munkavállalói juttatások	16	1 644 530	2 860 474
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	17	1 436 584	2 071 346
Halasztott adó kötelezettség	9	126 118	17 080
Összes hosszú lejáratú kötelezettség		3 235 888	4 976 399
Szállítói tartozások	18	2 145 776	2 314 961
Céltartalékok várható kötelezettségekre - rövid távú	15	87 526	37 560
Rövid távú munkavállalói juttatások	16	3 296 152	2 603 051
Fizetendő tárgyévi adók	13	129	22
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	19	2 085 429	1 981 498
Összes rövid lejáratú kötelezettség		7 615 012	6 937 092
ÖSSZES KÖTELEZETTSÉG		10 850 900	11 913 491
ÖSSZES TŐKE ÉS KÖTELEZETTSÉG		50 270 958	46 079 442

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT ÁTFOGÓ JÖVEDELEMKIMUTATÁS
2015. DECEMBER 31.
(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	Kiegészítő megjegyzések	2015. december 31. ezer HUF	2014. december 31. ezer HUF
Légiforgalmi irányítás árbevétele	20	36 495 815	36 775 798
Egyéb tevékenység árbevétele	20	107 696	361 798
Összes árbevétel		36 603 511	37 137 596
Személyi jellegű ráfordítások	21	16 572 595	15 765 833
Anyagjellegű ráfordítások	22	9 138 150	8 682 955
Értékcsökkenés, amortizáció és értékvesztés	5, 6	2 969 890	2 778 088
Egyéb bevételek / ráfordítások (-)	23	179 734	589 270
Működési költség		28 500 901	26 637 606
ÜZLETI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE		8 102 610	10 499 990
Pénzügyi bevételek / ráfordítások (-)	24	344 703	470 676
Nyereség pénzügyi tevékenységből		344 703	470 676
Részesedés közös vezetőségű vállalkozások nyereségéből / veszteségéből	7	23 304	18 861
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY		8 470 617	10 989 527
Eredményt terhelő adók	25	2 361 660	2 634 621
IDŐSZAK EREDMÉNYE		6 108 957	8 354 906
Részvényesek részesedése az eredményből		6 108 957	8 354 906
EGYÉB ÁTFOGÓ JÖVEDELEM			
Eredménykimutatásba jövőben visszaforduló tételek			
Nyereség/ veszteség (-) cash flow fedezeti ügyleteken	26, 29	130 739	-167 414
Adóhatás	9	0	0
Nyereség / veszteség (-) értékesíthető pénzügyi eszközök valós értékelésén		27 900	-53 987
Adóhatás	9	-4 557	9 546
Eredménykimutatásba nem visszaforduló tételek			
Aktuáriusi nyereség / veszteség (-)	16	-4 929	15 959
Adóhatás	9	-894	-2 336
Egyéb átfogó jövedelem, adóhatással		148 259	-198 232
ÁTFOGÓ JÖVEDELEM ÖSSZESEN		6 257 216	8 156 674
Részvényesek részesedése az átfogó jövedelemből		6 257 216	8 156 674

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT KIMUTATÁS A SAJÁT TŐKE VÁLTOZÁSÁIRÓL
 2015. DECEMBER 31.
 (minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	Kiegészítő megjegyzések	Jegyzett tőke	Eredmény- tartalék	Értékelési tartalék	Tartalékok összesen	Tulajdonosok részesedése az eredményből	Részvényesekre jutó tőke	Összesen
		ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF
Nyitó egyenleg 2014. január 1-én		20 201 600	7 209 007	-401 330	6 807 677	100%	27 009 277	27 009 277
Egyéb átfogó eredményben elszámolt tranzakciók	9, 16	0	0	-198 232	-198 232	100%	-198 232	-198 232
2014-es év eredménye		0	8 354 906	0	8 354 906	100%	8 354 906	8 354 906
Átfogó jövedelem összesen		0	8 354 906	-198 232	8 156 674	100%	8 156 674	8 156 674
Osztalékok		0	-1 000 000	0	-1 000 000	100%	-1 000 000	-1 000 000
Záró egyenleg 2014. december 31-én		20 201 600	14 563 913	-599 562	13 964 351	100%	34 165 951	34 165 951
Egyéb átfogó eredményben elszámolt tranzakciók	9, 16	0	-200 885	349 144	148 259	100%	148 259	148 259
Közös vezetésű vállalatnak kifizetett pótbefizetés		0	-3 109	0	-3 109	100%	-3 109	-3 109
2015-ös év eredménye		0	6 108 957	0	6 108 957	100%	6 108 957	6 108 957
Átfogó jövedelem összesen		0	5 904 963	349 144	6 254 107	100%	6 254 107	6 254 107
Osztalékok		0	-1 000 000	0	-1 000 000	100%	-1 000 000	-1 000 000
Záró egyenleg 2015. december 31-én		20 201 600	19 468 876	-250 418	19 218 458	100%	39 420 058	39 420 058

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT CASH-FLOW KIMUTATÁS

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	2015. december 31. ezer HUF	2014. december 31. ezer HUF
Üzleti tevékenység		
Adózás előtti eredmény	8 470 617	10 989 527
Értékcsökkenés és amortizáció	2 967 650	2 710 988
Tárgyi eszközök, immateriális javak eladásának eredménye (nyereség)/veszteség	-38	12 483
Tárgyi eszközök selejtezése, értékvesztése	2 240	67 100
Készletek selejtezése, értékvesztése	837	617
Céltartalékok (csökkenése)/növekedése	51 123	-5 081
Kamatbevételek	-451 067	-514 993
Követelésekre elszámolt értékvesztés növekedése	10 090	58 803
Közös vezetésű vállalatok eredményéből való részesedés (nyereség)/veszteség	-23 304	-18 861
(Nyereség)/veszteség egyéb nem pénzmozgással járó tranzakciókból	-9 717	-70 056
Nem realizált árfolyamkülönbözetek (nyereség)/veszteség	18 294	0
Összesen	2 566 107	2 241 000
Működő tőke változásai		
Vevők és egyéb követelések csökkenése/(növekedése)	2 053 525	-2 731 974
Készletek csökkenése/(növekedése)	441	-264
Szállítók, hosszú lejáratú kötelezettségek és egyéb kötelezettségek növekedése/(csökkenése)	-1 382 625	-603 477
Fizetett nyereségadó	-2 078 400	-2 638 546
Összesen	-1 407 058	-5 974 261
Üzleti tevékenységből származó nettó cash-flow	9 629 666	7 256 266
Befektetési tevékenység		
Tárgyi eszközök, immateriális javak beszerzése	-6 885 980	-3 377 765
Tárgyi eszközök, immateriális javak eladásából származó bevétel	64	53 348
Befektetett pénzügyi eszközök megszerzésére fordított (-)/eladásából származó pénzeszköz (+)	674 245	-15 394 737
Pótbefizetés közös vezetésű vállalatnak	-3 109	0
Befektetések megszerzésére fordított pénzeszköz	0	-1 890
Fizetett kamatok	0	-86
Kapott kamatok és kamatjellegű bevételek	401 821	550 832
Befektetési tevékenységre felhasznált nettó cash-flow	-5 812 960	-18 170 298
Pénzügyi tevékenység		
Fizetett osztalék	-1 000 000	-1 000 000
Pénzügyi tevékenységre felhasznált nettó cash-flow	-1 000 000	-1 000 000
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek növekedése/(csökkenése)	2 816 706	-11 914 032
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek év elején	3 298 691	15 212 458
Árfolyamváltozás hatása a külföldi pénznemben tartott egyenlegekre	-1 271	265
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek év végén	6 114 126	3 298 691

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCNTRCLO CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

1. Általános információ

1.1. A HungaroControl Csoport

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. (a "Társaság" vagy "HungaroControl") közös vezetésű vállalataival, az Entry Point Central Kft-vel („EPC Kft.”), és a FABCE Aviation Services Ltd-vel együtt alkotja a HungaroControl csoportot ("a Csoport").

A HungaroControl és közös vezetésű vállalata, az Entry Point Central Kft. a magyar jog szerint bejegyzett gazdasági társaságok. A HungaroControl Csoport FABCE Aviation Services Ltd. megnevezésű közös vezetésű vállalata a Szlovén Köztársaságban, szlovén jog szerint bejegyzett Társaság. A HungaroControl cégjegyzék száma: Cg. 01-10-045570. A Társaság székhelye: H-1185 Budapest, Igló u. 33-35., Magyarország. Honlapja: www.hungarocontrol.hu.

A HungaroControl alapítása 2006. november 22-én történt. A Társaság jegyzett tőkéje (jávahagyott és teljesen befizetett) 20.201.600 ezer HUF, amely 20.200 darab "A" jelű, 1.000.000 HUF névértékű és 16 darab "B" jelű, 100.000 HUF névértékű részvényekből áll.

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. a magyar légtérben légiforgalmi szolgáltatások nyújtására és a légiforgalmi szakszemélyzet képzésére jogszabályban kijelölt szervezet. Az Észak-Atlanti Tanács felkérésére, a Magyar Állam megbízásában a HungaroControl Zrt. Koszovó magas légtérben is ellát meghatározott légiforgalmi irányítási feladatokat. Mint integrált légiforgalmi szolgáltató, küldetése a biztonságos és megbízható léginavigációs szolgáltatás hatékony, környezettudatos, ügyfélközpontú és részrehajlásmentes biztosítása a kijelölt légterekben: Magyarország légtérben, illetve a Koszovó feletti magas légtérben az átrepülő forgalom tekintetében, valamint a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren terminálirányítás esetében. A Társaság kötelezően ellátandó tevékenységeit a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény tartalmazza.

A Csoport átlagos alkalmazotti létszáma 2015-ben 743,7 fő volt (2014-ben: 719,8 fő).

1.2. Irányítás

A HungaroControl 100%-ban a Magyar Állam tulajdonában van. Az alapítói és tulajdonosi jogok gyakorlója a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. A Társaságot az Igazgatóság irányítja.

A Társaság tevékenységét hat tagú Felügyelőbizottság felügyeli, a Testület tagjai közül négyen tulajdonosi, ketten pedig munkavállalói képviselők.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

2. Számviteli Politika

2.1. A beszámoló elkészítés alapja

A Csoport konszolidált éves beszámolója az Európai Unió (EU) által befogadott Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal (továbbiakban „IFRS”) és a Standard Értelmezési Bizottság értelmezéseivel (továbbiakban “IFRIC”) összhangban készült. Így jelen éves beszámoló összhangban van az Európai Bizottság Nemzetközi Számviteli Standardok Rendeletének 4-es cikkével és az Európai Parlament és Tanács 550/2004/EK rendeletének 12-es cikkével.

A konszolidált éves beszámoló a bekerülési érték és a vállalkozás folytatásának elvei alapján készült. A konszolidált éves beszámoló ezer forintban (HUF) kerül bemutatásra, mivel a forint a Csoport elsődleges működési környezetének pénzneme. Minden értéket a legközelebbi ezer forintra kerekítünk, kivéve, ha azt másképp jelezzük.

Az IFRS szerinti beszámoló elkészítése kritikus számviteli becslések megtételét, valamint vezetői döntések meghozatalát követeli meg a Csoport számviteli politikájának alkalmazása során.

A magas szintű döntéseket igénylő, illetve kiemelten összetett területeket, továbbá a konszolidált éves beszámoló szempontjából jelentősnek minősülő feltételezéseket és becsléseket a 3. megjegyzés mutatja be.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

2.2. A konszolidáció alapja

A konszolidált éves beszámoló a HungaroControl és közös vezetőségű vállalatainak, az Entry Point Central Kft.-nek (EPC Kft.) és a FAB CE Aviation Services Ltd.-nek (FAB CE Ltd.) összevont adatait tartalmazza. Az EPC Kft. légitforgalmi irányítói képzési feladatok ellátására jött létre. Az EPC Kft-t a svéd Entry Point North AB és a HungaroControl Zrt. közösen irányítják, a jegyzett tőkének pedig 51%, illetve 49%-val rendelkeznek. A tagokat megillető szavazati jog mértéke megegyezik a tulajdonosi részarány mértékével. A tagoknak joguk van az EPC Kft. nettó eszközeihez. A főbb, irányítást befolyásoló politikák meghozatalához a tagok egyhangú döntése szükséges. Kivételt képez az ügyvezető igazgató megválasztása, ahol a HungaroControlnak elsőbbségi joga van. Mindezek alapján az EPC Kft. közös vezetőségű vállalként került besorolásra és éves beszámolója tőke módszerrel kerül konszolidálásra.

Az alábbi tábla az EPC Kft. adatait mutatja:

Közös vezetőségű vállalat	Alapítás dátuma	Jegyzett tőke (ezer forintban)	Tulajdonosi struktúra
Entry Point Central Kft.	2011. május 26.	1 000	HungaroControl 49% - Entry Point North 51%

EPC Kft. Magyarországon bejegyzett társaság, könyveit Magyar Forintban vezeti.

A konszolidált éves beszámoló az IFRS-ben alkalmazott értékelési és jelentési elveknek megfelelően készült.

A konszolidált éves beszámolóban a hasonló körülmények közötti, hasonló ügyletekre és eseményekre egységes számviteli politika került alkalmazásra. A vállalközi ügyletek, egyenlegek és a társaságok közötti ügyletek nem realizált eredményei kiszűrésre kerültek (a nem realizált eredmények kiszűrésének összege mindkét év viszonylatában nulla volt). A közös vezetőségű vállalat által alkalmazott számviteli politikák Csoport által alkalmazott alapelvekkel való összhangja biztosított.

2014-ben a Csoport egy új taggal, a FAB CE Aviation Ltd-vel bővült, melyet az osztrák, a cseh, horvát, magyar, szlovák és szlovén ANSP-k közös részvétellel alapítottak. A Közép-Európai Funkcionális Légtérblokk (FAB CE) léginavigációs szolgáltatóinak vezetői a vállalat alapító okiratát 2014. október 17-én írták alá.

Közös vezetőségű vállalat	Alapítás dátuma	Jegyzett tőke (EUR-ban)	Tulajdonosi struktúra
FAB CE Aviation Services Ltd.	2014. október 17.	36 000	HungaroControl 16,67% - a fennmaradó hányad a további 5 tag között egyenlően oszlik meg (16,67%)

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A Társaság a FAB CE Program végrehajtásának támogatásáért és a régió közös légitársasági projektjeinek menedzseléséért felelős. Támogatja továbbá a FAB CE Programot és elősegíti a már folyamatban lévő FAB CE projektek megvalósítását, beleértve a magas szintű szakmai-, és projektmenedzsmenetet és az adminisztratív szolgáltatások közös beszerzését.

A Társaságot a tagok közösen irányítják. Minden tag 16,67%-os részesedéssel rendelkezik. A főbb, irányítást befolyásoló politikák meghozatalához a tagok egyhangú döntése szükséges. Az alapító tőkéhez minden tag 6.000 EUR-val járult hozzá. 2015.12.01-ével a tagok pótbefizetést hajtottak végre – minden tag további 10.000 EUR, azaz 3.109 e HUF befizetéssel járult hozzá a tőkéhez. A pótbefizetés nem változtatott a részesedés mértékén, illetve a szavazati jogok arányán. A FAB CE Aviation Services Ltd. Szlovéniában bejegyzett társaság, és könyveit EUR-ban vezeti az IFRS-ek szerint.

2.3. Devizaátváltások

Funkcionális pénznem és a beszámolási pénzneme:

A Csoport tagjainak pénzügyi beszámolóiban az adatok az adott társaság elsődleges működési környezetének pénznemében („funkcionális pénznem”) szerepelnek, ami a Magyar Forint (HUF), illetve FAB CE Aviation Ltd. közös vezetésű vállalat esetében az Euró (EUR). A konszolidált éves beszámolóban az adatok ezer HUF-ban szerepelnek.

Tranzakciók és egyenlegek:

A külföldi devizában történt ügyletek a tranzakció vagy az értékelés napján érvényes árfolyamon kerülnek átszámításra a funkcionális pénznemre. Az ilyen tranzakciók elszámolásakor keletkező, illetve a devizában nyilvántartott pénzügyi eszközök és kötelezettségek év végén esedékes átértékeléséből származó árfolyamvesztés és árfolyamnyereség az eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

2.4. Befektetések és egyéb pénzügyi eszközök

Az IAS 39 hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök az alábbi kategóriákba kerülhetnek besorolásra: „eredményrel szemben valós értéken elszámolt” pénzügyi eszközök, „lejáratig tartandó befektetések”, „értékesíthető pénzügyi eszközök”, valamint „kölcönök és követelések”.

A pénzügyi eszközök kezdeti elszámolásakor azok valós értékükön kerülnek értékelésre, illetve nem az eredménykimutatással szemben elszámolt valós értéken értékelt pénzügyi eszközök esetében a közvetlenül azok beszerzéséhez kapcsolódó tranzakciós költségek is részei a bekerülési értéknek. A Csoport azt, hogy egy megállapodás tartalmaz-e beágyazott derivatívát, akkor vizsgálja, amikor először a megállapodás részese lesz. A befektetések és egyéb pénzügyi eszközök megszerzése és értékesítése a teljesítés napján kerül elszámolásra, amely dátum megegyezik az eszköz partner részére történő átadásának dátumával. A besorolás a pénzügyi eszközök jellegétől és céljától függ, és azt az első elszámoláskor kell végrehajtani. A pénzügyi eszközök tartalmazzák a pénzeszközöket és rövid lejáratú bankbetéteket, vevői követeléseket és egyéb követeléseket, valamint a derivatív pénzügyi instrumentumokat.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök

Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök közé a kereskedési céllal tartott és a bekerüléskor idesorolt pénzügyi eszközök tartoznak.

Egy pénzügyi eszköz akkor minősíthető kereskedési céllal tartottnak, amennyiben azt rövid távú értékesítési céllal szerezték be. A származékos termékeket is kereskedési célúnak kell tekinteni, kivéve, ha azok hatékony fedezeti instrumentumnak vagy pénzügyi garancia szerződésnek minősülnek. Az egyéb befektetések kereskedési céllal megszerzett befektetések, így azok nem minősíthetők kapcsolt vállalkozásnak. A kereskedési célú befektetésekhez kapcsolódó bevételek és ráfordítások elszámolása az eredménykimutatásban a pénzügyi bevételekkel vagy ráfordításokkal szemben történik.

Egy pénzügyi eszköz bekerüléskor, az eredménykimutatáson keresztül valósan értékelt eszközök közé a következő feltételek fennállása esetén sorolható: (i) ha az eszköz ilyen besorolása megszünteti vagy lényegesen csökkenti annak valószínűségét, hogy az adott pénzügyi eszköz értékelése, illetve a kapcsolódó bevételek és ráfordítások eltérő módon történő kezelése nem megfelelő bemutatást eredményezne, vagy (ii) az eszköz egy olyan eszközcsoport részét képezi, melynek kezelése és teljesítményértékelése egy dokumentált kockázatkezelési stratégiával összhangban valós érték alapon történik, vagy (iii) a pénzügyi eszköz olyan beágyazott származékos terméket tartalmaz, melyet elkülönítetten kell kimutatni.

Ezen pénzügyi eszközök rövid lejáratúként kerülnek kezelésre, kivéve, amelyek a mérlegfordulónapot követő 12 hónapon túl rendeződnek és elsődlegesen nem kereskedési célt szolgálnak.

Az ilyen instrumentumokra vonatkozó beszerzések a hosszú lejáratú eszközök közé kerülnek besorolásra. Kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök nem sorolhatóak át utólagosan más kategóriába. 2015. és 2014. december 31-én a Csoportnak nem voltak eredménykimutatáson keresztül valósan értékelt pénzügyi eszköznek minősített eszközei.

Lejáratig tartott befektetések

A lejáratig tartott befektetések olyan fix vagy meghatározott kifizetésekkel és fix lejáratral bíró, nem származékos pénzügyi eszközök, melyeket a Csoport szándékozik és képes a lejáratig megtartani. A bekerülést követően a lejáratig tartott befektetések amortizált bekerülési értéken kerülnek kimutatásra. Az amortizált bekerülési érték az eszköz bekerüléskor meghatározott értéke csökkentve a tőketörlesztésekkel, növelve vagy csökkentve az eredeti érték és a lejáratkori érték közötti különbséget effektív kamatláb módszer szerint megállapított halmozott amortizációjával és csökkentve az esetleges értékvesztéssel. A számítás minden olyan díjat és tételt tartalmaz, melyet a szerződő felek egymástól kapnak vagy egymásnak fizetnek és az effektív kamatláb részét képezik, továbbá a tranzakciós költségeket és minden egyéb prémiumot és diszkontot. Az amortizált bekerülési értéken nyilvántartott befektetésekkel kapcsolatos bevételek és ráfordítások a konszolidált eredménykimutatásban jelennek meg a befektetések kivezetésekor vagy értékvesztésekor, valamint az amortizációs folyamat során.

Ezen a soron a Társaság döntésének értelmében csak azokat az értékpapírokat mutatja ki, amelyek a megvásárlás dátumától számított, legalább három hónapon túli lejáratral rendelkeznek, illetve a Csoport szándékozik és képes azokat a lejáratig megtartani.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Adott kölcsönök és követelések

Az adott kölcsönök és követelések olyan fix vagy meghatározott kifizetésekkel bíró nem származékos pénzügyi eszközök, melyeket aktív piacon nem jegyeznek. Megszerzést követően az adott kölcsönök és követelések az effektív kamatláb módszer alapján meghatározott, esetleges értékvesztéssel csökkentett amortizált bekerülési értéken kerülnek nyilvántartásra. Az amortizált bekerülési érték meghatározása megszerzéskori diszkontok, illetve prémiumok, az effektív kamatláb részét képező díjak és a tranzakciós költségek figyelembe vételével történik. Az adott kölcsönökhöz és követelésekhez kapcsolódó bevételek és ráfordítások az adott kölcsön és követelés kivezetésekor vagy értékvesztésekor, valamint az amortizációs folyamat során kerülnek elszámolásra az eredménykimutatásban. A következő mérleg tételek minősülnek adott kölcsönöknek és követeléseknek: tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, adott kölcsönök, követelések, vevők, egyéb rövid lejáratú követelések, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, készpénz és pénzeszköz egyenértékesek.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok

Az értékesíthető pénzügyi eszközök azok a nem származékos pénzügyi eszközök, melyet értékesíthetőnek minősítettek és nem tartoznak a fenti három pénzügyi eszköz kategória egyikébe sem. Megszerzést követően az értékesíthető pénzügyi eszközök valós értéken kerülnek értékelésre, a nem realizált nyereség és veszteség közvetlenül az egyéb átfogó jövedelem valós érték értékelési tartalék kategóriájában történő elszámolásával. A befektetés kivezetésekor vagy értékvesztésekor az addig elszámolt, egyéb átfogó jövedelemkimutatásban kimutatott halmozott nyereség és veszteség az eredménykimutatásba kerül átvezetésre.

A bekerülést követően az értékesíthető pénzügyi eszközök az aktuális piaci körülmények és az alapján kerülnek értékelésre, hogy a menedzsment az adott eszközt tartási vagy nyereségszerzés céljából szerezte be. Kivételes esetekben, amikor az eredeti feltételek nem állnak fenn, a Csoport élhet az adott eszköznek a Társaság által keletkeztetett kölcsönök és követelések, vagy a lejáratig tartandó befektetések közé való átsorolásáról, amennyiben a vonatkozó IFRS erre lehetőséget ad.

Valós érték

Azon befektetések valós értékének meghatározása, amelyekkel szervezett pénzügyi piacokon aktív kereskedés folyik, a mérleg fordulónapján érvényes, tranzakciós költségek levonása nélküli, záró piaci jegyzésár alapul vételével történik. A piacon jegyzett árral nem rendelkező befektetések valós értékének meghatározása más, lényegében azonos jellemzőkkel rendelkező instrumentumok érvényes piaci értéke, vagy a befektetések alapját képező nettó eszközöktől elvárt pénzáramok meghatározása alapján történik.

2.5. Pénzügyi instrumentumok minősítése és kivezetése

Pénzügyi instrumentumnak minősülnek a konszolidált mérlegben a pénzeszközök, értékpapírok, vevő és egyéb követelések, szállító és egyéb kötelezettségek, hosszú lejáratú követelések. Ezen tételek értékelése során alkalmazott elveket jelen számviteli politika vonatkozó jegyzetei tartalmazzák. A pénzügyi instrumentumok (beleértve az összetett pénzügyi instrumentumokat) az alapul szolgáló szerződéses kötelezettségek valós tartalma alapján válnak eszköz-, forrás- vagy tőkeelemmé. A kötelezettségek közé sorolt pénzügyi instrumentumokhoz kapcsolódó kamatok,

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

osztalékok, nyereségek és veszteségek felmerüléskor az eredménykimutatásban kerülnek elszámolásra.

A saját tőke elemeit képező pénzügyi instrumentumok tulajdonosainak nyújtott juttatások a saját tőkével szemben kerülnek elszámolásra. A pénzügyi instrumentumok csak abban az esetben kerülnek elszámolásra egymással szemben (nettósítás), ha a Társaságnak ahhoz törvényes joga van, továbbá, ha feltett szándéka, hogy az érintett eszközt és forrást nettó módon vagy egyidejűleg rendezi.

A pénzügyi instrumentumok kivezetése akkor történik meg, amikor a Csoport már nem rendelkezik a pénzügyi instrumentumban foglalt jogokkal, amely rendszerint az instrumentum eladásának, vagy az instrumentumból származó valamennyi pénzáramlás független, harmadik fél részére történő átadásának időpontja.

Amikor a Csoport nem adja át, és nem is tartja meg a pénzügyi eszközhöz kapcsolódó összes kockázatot és hozamot, de megtartja az eszköz feletti ellenőrzést, abban az esetben a keletkezett hozamot eszközként, a kockázatból eredő lehetséges pénzkirámlásokat pedig kötelezettségként kell állományba venni.

A Csoport nem sorolta át a fenti kategóriák között egyik pénzügyi eszközét vagy kötelezettségét sem.

2.6. Fedezeti ügyletek

A fedezeti elszámolás szempontjából az ügyletek a következő kategóriákba sorolhatók: valós érték fedezeti ügyletek, cash flow fedezeti ügyletek, nettó külföldi befektetésre vonatkozó fedezeti ügyletek.

A Csoport cash flow fedezeti ügyleteket köt. Egy biztos elkötelezettség devizakockázatának fedezete cash flow fedezeti ügyletként kerül elszámolásra. A fedezeti ügylet megkötésekor a Csoport formálisan megjelöli és dokumentálja a fedezeti kapcsolatot, amelyre a Csoport a fedezeti elszámolást alkalmazni kívánja, valamint az ügylet megkötésének kockázatkezelési céljait és stratégiáját. A dokumentáció tartalmazza a fedezeti ügylet azonosítását, a kapcsolódó fedezett tételt vagy ügyletet, a fedezni kívánt kockázat jellegét és azt, hogy a gazdálkodó hogyan fogja mérni a fedezeti ügylet hatékonyságát a fedezett tétel valós értékében vagy pénzáramaiban létrejövő, a fedezett kockázatnak tulajdonítható változásoknak való kitettség ellentételezésében. Ezen fedezeti ügyletek várhatóan hatékonyak lesznek a valós érték - vagy a pénzáram-változások ellentételezésének elérésében, és folyamatosan értékelésre kerülnek annak megállapítása érdekében, hogy a beszámolási időszak egész ideje alatt ténylegesen nagyon hatékonyak voltak-e.

A fedezeti elszámolás szigorú követelményeinek megfelelő fedezeti ügyletek elszámolása az alábbiak szerint történik: a cash flow fedezeti ügylet a pénzáramok változékonyságából eredő olyan kitettségek a fedezése, amely egy mérlegben szereplő eszközzel vagy kötelezettséggel, vagy egy nagy valószínűséggel előre jelzett ügylettel kapcsolatos bizonyos kockázatnak tulajdonítható, és amely érintheti az eredményt. A fedezeti ügylet nyereségének vagy veszteségének hatékony része közvetlenül az egyéb átfogó jövedelemben, míg a nem hatékony része az eredménnyel szemben kerül elszámolásra, mint pénzügyi bevétel vagy ráfordítás.

Az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket akkor kell az eredménykimutatásban figyelembe venni, amikor a fedezett tranzakció az eredményre hatást gyakorol, például, amikor a fedezett pénzügyi bevétel vagy ráfordítás elszámolásra kerül, vagy az előre jelzett eladás vagy

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

vásárlás megtörténik. Ha a fedezett ügylet egy nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség, a saját tőkében elszámolt összeget a nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség bekerülési értékében kell figyelembe venni.

Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket át kell sorolni az eredménybe. Ha a fedezeti ügylet lejár, eladásra kerül, megszűnik, lecserélés vagy átforgatás nélkül lehívásra kerül, vagy a fedezeti megjelölés visszavonásra kerül, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegek az egyéb átfogó jövedelemben maradnak, amíg az előre jelzett ügylet bekövetkezik. Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, ezeket az összegeket át kell sorolni az eredménybe.

2.7. Pénzügyi eszközök értékvesztése

A Csoport minden mérlegfordulónapon értékvesztés-vizsgálatot végez a pénzügyi eszközökre, illetve azok csoportjaira vonatkozóan. A pénzügyi eszközök illetve a pénzügyi eszközök csoportjára vonatkozóan értékvesztés kerül elszámolásra, ha az értékvesztés fennállására egyértelmű bizonyíték létezik, amely lényegesen befolyásolja a pénzügyi eszköz vagy az eszközök csoportjának várható jövőbeli pénzáramait.

Amortizált bekerülési értéken nyilvántartott eszközök

Amennyiben egy amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitel vagy követelés esetében objektíven bizonyítottá válik az értékvesztés elszámolásának szükségessége, az értékvesztés összege megegyezik az eszköz könyv szerinti értékének és a becsült jövőbeli pénzáramok (kivéve a jövőben várhatóan meg nem térülő hitelezési veszteségeket) eszköz bekerülésekor kalkulált effektív kamatlábbal diszkontált nettó jelenértékének különbözetével. Az értékvesztés összege az eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

A Csoport először az értékvesztés elszámolásának szükségességét vizsgálja, melynek megállapítása az egyedileg jelentős értékű eszközök esetében tételesen, az egyedileg nem jelentős értékű eszközök esetében pedig egyedileg vagy csoportosan történik.

Amennyiben az egyedi értékelés során megállapításra kerül, hogy nincs objektív bizonyíték az értékvesztés elszámolására, függetlenül attól, hogy az eszköz jelentős értékű vagy sem, és az adott eszköz egy azonos hitelezési kockázattal rendelkező eszközcsoport részét képezi, az értékvesztés az eszközcsoport vonatkozásában is vizsgálatra kerül. Az egyedileg értékelt eszközök, amelyek vonatkozásában értékvesztés vagy annak további elszámolása megállapításra került, nem tartoznak a csoportosan értékelt eszközök körébe.

Amennyiben egy későbbi időszakban az értékvesztés összege csökken, és a csökkenés az értékvesztés elszámolását követő időszakban bekövetkezett eseményből származik, a korábban elszámolt értékvesztés visszaírandó. Az eredménykimutatásban elszámolt értékvesztés visszaírását olyan mértékig lehet elszámolni, hogy az eszköz könyv szerinti értéke ne haladja meg az eszköz visszaírás időpontjára vonatkozó amortizált bekerülési értékét.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok

Ha egy értékesíthető eszköz esetében értékvesztés elszámolására kerül sor, az eszköz (a tőketörlesztéseket és a halmozott amortizáció hatását is tartalmazó) könyv szerinti értéke és

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

aktuális valós értéke közötti különbözetnek a korábban az eredményben elszámolt értékvesztéssel csökkentett összege, az egyéb átfogó jövedelemből az eredménykimutatásba kerül átvezetésre. Értékesíthető pénzügyi eszköznek minősített tőkeinstrumentumok esetében, az értékvesztés visszairása nem az eredménykimutatásban kerül elszámolásra, hanem az egyéb átfogó jövedelemben. A kölcsönkövetelésre vonatkozó értékvesztés visszairása abban az esetben kerül az eredménykimutatásban elszámolásra, ha az instrumentum valós értékének növekedése egyértelműen az értékvesztés eredményben történő elszámolását követő időszak eseményéből fakad.

2.8. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesei

A pénzeszközök a készpénzt és a rövid lejáratú bankbetéteket foglalják magukban. A pénzeszköz egyenértékesei olyan rövid távú, a beszerzéstől számított három hónapnál nem hosszabb lejáratú, magas likviditású befektetési formák, amelyek minimális értékváltozási kockázatot hordoznak, és azonnal pénzeszközökre konvertálhatók.

2.9. Vevő- és egyéb követelések

A vevőkövetelések és egyéb követelések bekerüléskor valós értéken kerülnek elszámolásra, mely értéket utóbb amortizált bekerülési értékre korrigálunk, a tényleges kamat módszer felhasználásával, csökkentve az értékvesztésként megképzett összeggel. Az értékvesztés megállapítására olyan objektív bizonyíték alapján kerül sor (például fizetési képtelenség valószínűsége vagy az adós jelentős pénzügyi nehézségei, pénzbehajtás historikus adatai a késedelmes fizetésre), amely arra enged következtetni, hogy a Csoport nem lesz képes a teljes, a számla eredeti feltételeinek megfelelő összeget behajtani.

A légitársaságtól származó vevőköveteléseket az EUROCONTROL Központi Útvonaldíj Irodája (CRCO) kezeli és hajtja be. A légtérhasználók aktív és nem aktív kategóriákba kerülnek besorolásra. A légtérhasználókról szerzett információk alapján a Csoport 50%-os értékvesztést számol el az aktív vevőkkel szemben fennálló kétes követelésekre; az inaktív vevőkkel szemben fennállóakra pedig 75%-ot. 100%-ban értékvesztést képez, amennyiben biztos információ áll rendelkezésre, miszerint az adós tartozását a jövőben nem akarja rendezni, vagy arra nem képes.

2.10. Készletek

A készletek a bekerülési és a realizálható érték közül az alacsonyabbikon kerülnek kimutatásra, figyelembe véve a lassan mozgó és felesleges tételek leírását. A realizálható érték megegyezik az értékesítés következtében várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett piaci értékkel. A vásárolt áruk értéke elsősorban súlyozott átlagár alapján kerül meghatározásra. A lassan mozgó, fel nem használható készletek teljesen leírásra kerülnek. A tartalék alkatrészek, készletléti és szerviz tevékenységhez használt berendezések készletként kerülnek kimutatásra és felhasználáskor az eredménykimutatáson keresztül számolandóak el. A tárgyi eszközök definíciójának megfelelően a jelentős tartalék alkatrészeket, készletléti és szerviz tevékenységhez használt berendezéseket viszont a Csoport tárgyi eszközöként mutatja ki, amennyiben azokat várhatóan több mint egy időszak során fogja használni.

A Csoport műszaki osztályok bevonásával állapítja meg, hogy valamely tartalékalkatrész készletek vagy tárgyi eszközök közé sorolandó. Tipikusan a radar eszközökhöz kapcsolódó

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

tartalékalkatrészeket minősíti a Csoport tárgyi eszköznek és mutatja be ezeket a tárgyi eszközök között.

2.11. Ingatlanok, gépek és berendezések

Az ingatlanok, gépek és berendezések a halmozott értékcsökkenéssel és értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken kerülnek kimutatásra. Értékesítéskor és felszámolásakor az eszközök bruttó értéke és halmozott értékcsökkenése kivételre kerül a könyvekből, a felmerülő nyereség vagy veszteség a konszolidált eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

A bekerülési érték az eszköz árán túlmenően az import vámokat, vissza nem igényelhető adókat és az eszköz üzembe helyezéséhez közvetlenül kapcsolódó költségeket, például hitelfelvételi költségeket tartalmazza. A költségekre vonatkozó becslések változása módosítja a tárgyi eszközök könyv szerinti értékét. Az üzembe helyezést követően felmerülő költségek, mint a karbantartás vagy javítás, általában az eredmény terhére kerülnek elszámolásra felmerülésükkel egy időben.

A beruházások között a folyamatban lévő beszerzések és előállítások szerepelnek bekerülési értéken, ami a beszerzési költségeket és a közvetlen önköltségeket foglalja magában. A beruházásokra értékcsökkenés csak az eszköz üzembe helyezését követően kerül elszámolásra.

Az értékcsökkenés elszámolása lineáris módon történik az eszköz becsült hasznos élettartama során. A leírási időszak és a leírási módszer felülvizsgálatára évente, a pénzügyi év végén kerül sor.

Az értékcsökkenés jellemző szabályai a következők:

Eszköz típusa	Értékcsökkenés
Befejezetlen beruházások	nem értékcsökkentett
Telkek	nem értékcsökkentett
Épületek	2.5 %
Egyéb felépítmények	2.5 %
Idegen tulajdonú ingatlanon végzett beruházások	6.0 %
Műszaki gépek és berendezések	14.5 %
Számítástechnikai berendezés	33.0 %
Telekommunikációs eszközök	14.5 %
Bútorok	10%

A hasznos élettartam és az értékcsökkenési módszer rendszeresen felülvizsgálatra kerül annak biztosítása érdekében, hogy az értékcsökkenés módszere és az elszámolás időszaka a tárgyi eszközökből várható gazdasági hasznon feltételezett alakulásával összhangban legyen.

A Csoport maradványértéket állapít meg, ha az eszköz várható hasznos élettartama rövidebb, mint az műszaki szempontból lehetséges lenne, és amennyiben az eszköz értékesítéséből bevétel várható az eszköz hasznos élettartamának végén. A maradványérték nem kerül értékcsökkenésre.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

2.12. Immateriális javak

A Csoport az immateriális javakat megszerzéskor bekerülési értéken mutatja be. Az immateriális javak akkor kerülnek bemutatásra, ha valószínű, hogy az eszközhöz kapcsolódó jövőbeli gazdasági hasznok befolyanak, és az eszköz költsége megbízhatóan megállapítható. Az immateriális javakat bekerülési értéken, a halmozott értékcsökkenés és az esetleges halmozott értékvesztés levonásával tartjuk nyilván. Az immateriális javak értékcsökkenése lineáris módszerrel, a hasznos élettartamra vonatkozó legjobb becslés alapján kerül megállapításra. A leírási időszak és a leírási módszer felülvizsgálatára évente, a pénzügyi év végén kerül sor.

Az értékcsökkenés jellemző szabályai a következők:

Eszköz típusa	Amortizáció
Főtevékenységhez kapcsolódó licenzek	16.67% - 20%
Egyéb tevékenységhez kapcsolódó licenzek	33%
Főtevékenységhez kapcsolódó szoftverek	20%
Egyéb tevékenységhez kapcsolódó szoftverek	33%

2.13. Eszközök értékvesztése

Amennyiben arra utaló jelek merülnek fel, hogy a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerülhet, a tárgyi eszközök és az immateriális javak értékvesztése felülvizsgálatra kerül. Amennyiben a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerül, a különbözetet értékvesztésként kell az eredmény terhére elszámolni. A realizálható érték az eszköz használati értéke és az eladási költségekkel csökkentett piaci értéke közül a magasabb. Az értékvesztés elszámolásának szükségessége az eszközök legkisebb olyan csoportjára kerül megállapításra, amelyekből elkülöníthetően azonosítható cash flowk várhatóak (pénztermelő egységek). Amennyiben egy elszámolt értékvesztés visszairására kerül, az eszköz könyv szerinti értéke (pénztermelő egységek) kerül növelésre, de csak olyan mértékig, hogy az eszköz könyv szerinti értéke nem haladja meg az eszköz értékcsökkenéssel csökkentett azon könyv szerinti értékét, ami akkor lett volna, ha az értékvesztés elszámolására nem kerül sor.

2.14. Lízingek

Annak megállapítása, hogy egy szerződés - annak kezdetén - lízing, illetve lízing elemet tartalmaz, attól függ, hogy a megállapodás teljesítése egy meghatározott eszköz használatához kötött-e, illetve sor kerül-e az eszköz használati jogának átengedésére.

A kezdeti minősítés megváltoztatására csak a következő esetekben kerülhet sor:

- változás történik a szerződéses feltételekben, kivéve a megállapodás megújítását vagy meghosszabbítását;
- a megállapodás megújításra vagy meghosszabbításra kerül, kivéve, ha a megújítás vagy meghosszabbítás az eredeti megállapodásban is benne foglaltatott;
- változás történik annak meghatározásában, hogy a megállapodás teljesítése egy meghatározott eszköztől függ; vagy

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

(d) az eszközben jelentős változás történik.

Amennyiben a szerződés tartalma újraértékelésre kerül, a lízing elszámolás abban az időpontban kezdődik el, vagy szűnik meg, amikor az újraértékelés történik az (a), (c) vagy (d) esetben, illetve a (b) esetben a megújítás vagy meghosszabbítás időpontjában.

A Csoport mint lízingbevevő:

A pénzügyi lízingeket, ahol a Csoport a tulajdonjoggal járó összes előnyt és kockázatot viseli, az eszköz piaci értékén, vagy ha az alacsonyabb, a jövőbeni minimum lízingkifizetések becsült jelenértékén aktiváljuk. A lízingdíjfizetések megbontásra kerülnek a kötelezettségek csökkenése és a pénzügyi ráfordítások között úgy, hogy állandó nagyságú kamatláb jusson a pénzügyi lízingkötelezettségre. A pénzügyi ráfordítást az eredménykimutatásban számoljuk el.

2015 és 2014 során a Csoport nem rendelkezett pénzügyi lízing megállapodásokkal.

Az operatív lízingekkel kapcsolatos költségeket a lízingidőszak alatt lineárisan, költségként számoljuk el az eredménykimutatásban.

A Magyar Állam a HungaroControlt annak alapításakor léginavigációs szolgáltatások nyújtására jelölte ki. Ehhez a tevékenységhez az állam földterületeket és épületeket adott át a Társaságnak vagyonkezelési megállapodás keretében. Ez a megállapodás a lízing standard hatálya alá esik. Mivel a tulajdonjog nem száll át a Csoportra, a szerződés határozatlan időtartamra jött létre, illetve a Csoportot nem illetik meg a tulajdonjoggal teljes körűen járó jogok, a megállapodás operatív lízing szerződésként került minősítésre. Ezért a vagyonkezelési megállapodás keretében átvett eszközöket a Csoport nem szerepelteti az eszközei között. A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-nek fizetendő vagyonkezelési díjat az igénybevett szolgáltatások között mutatja ki a Csoport.

A vagyonkezelési szerződésben foglalt követelmény szerint a Csoport köteles a vagyonkezelésbe átvett eszközöket megőrizni, gyarapítani, azok állagát fenntartani. A Csoport ezen kötelezettsége „Visszapótlási kötelezettség” néven a hosszú lejáratú kötelezettségek között kerül bemutatásra.

A Csoport mint lízingbeadó:

Pénzügyi lízing esetében a Csoport átad az eszköz tulajdonjogával kapcsolatos minden előnyt és kockázatot. A pénzügyi lízingbe adott eszközök a mérlegben követelésként szerepelnek, amely a mindenkori pénzügyi lízing követelés kamatkövetelések nélküli összegével egyezik meg. A pénzügyi bevételt az eredménykimutatásban számoljuk el.

2015 és 2014 során a Csoport nem rendelkezett pénzügyi lízing megállapodásokkal.

Operatív lízing esetében a Csoport nem ad át az eszközzel kapcsolatos minden tulajdonjoggal járó előnyt és kockázatot. Azon kezdeti közvetett költségek, amelyek az operatív lízing megállapodás megkötése során merülnek fel, az operatív lízingbe adott eszköz könyv szerinti értékét növelik és a lízing futamideje alatt kerülnek elszámolásra ugyanolyan módon, mint a bérleti díj bevételek.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

2.15. Szállítói és egyéb kötelezettségek

A Csoport a szállítókat és egyéb kötelezettségeket (beleértve az elhatárolásokat) bekerüléskor valós értéken veszi fel könyveibe, a későbbi időszakokban az effektív kamatláb módszerével meghatározott amortizált bekerülési értéken mutatja be.

A szállítói és egyéb kötelezettségek könyv szerinti értéke azok rövid lejáratára miatt megközelíti, és így jól reprezentálja a valós értéküket.

2.16. Céltartalékok

A Csoport céltartalékot akkor számol el, ha tényleges vagy vélelmezett kötelezettsége van valamely múltbeli eseményből kifolyólag, és valószínűsíthető, hogy a kötelezettség rendezése gazdasági értéket képviselő források kiáramlását eredményezi, valamint megbízhatóan meg lehet becsülni a kötelezettség összegét. A céltartalékok a fennálló kötelezettség mérlegfordulónapon történő kiegyenlítéséhez szükséges, a rendelkezésre álló legjobb ismeretek szerint megbecsült értéken kerülnek a könyvekbe.

2.17. Hosszú távú munkavállalói kötelezettségek

Meghatározott juttatási programok:

2013 végéig a Csoport meghatározott juttatási programot működtetett.

A meghatározott juttatási programok esetében a hozzájárulás költségei a Kivetített Jövőirányi Egység Módszerével (Projected Unit Credit Method) kerülnek kiszámításra, és minden beszámolási időszak végén sor került aktuáriusi értékelésre. A Társaság minden év végén aktuárius segítségével a Kivetített Jövőirányi Egység Módszerével meghatározta a programból fakadó kötelezettségének a jelenértékét. A kötelezettség jelenértékének változása az alábbi tényezőkre vezethető vissza:

- a) tárgyidőszaki szolgálat költsége,
- b) múltbeli szolgálat költsége,
- c) nyugdíjkötelezettség rendezésének eredményhatása,
- d) nyugdíjkötelezettség időértékének változása,
- e) aktuáriusi nyereség/veszteség.

2013. december 31-vel a Csoport döntött arról, hogy meghatározott juttatási rendszerét átalakítja meghatározott hozzájárulási rendszerre. Ezt a 2013. december 31-ével hatályba lépett Kollektív Szerződés szabályozza a „HungaroControl Életpálya Program” keretében, valamint az „Irányítói Életpálya Megállapodás”. Az előző programban mindösszesen három munkavállaló maradt.

A meghatározott juttatási programról meghatározott hozzájárulási programra való áttérés folyamata 2014 és 2015 során folytatódott. Az instrumentumokról szóló megállapodás, amelyekbe az előző program záró egyenlege befizetésre fog kerülni, megszületett a légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozókkal, azonban az instrumentumok beszerzése 2015-ben még nem történt meg. A programok közti áttérés a nem légiforgalmi irányító munkavállalók vonatkozásában lezajlott, az előző rendszer záró egyenlegének kifizetései a tervezettnek megfelelően történnek.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Meghatározott hozzájárulási programok:

A meghatározott hozzájárulási programok esetében a kötelezettséget és a ráfordítást abban a periódusban szükséges megjeleníteni, amikor a munkavállaló megszolgált az időt, ami feljogosítja az állami, magán vagy önkéntes nyugdíjpénztári rendszerek juttatásaihoz. Ezek esetében a munkáltató arra vállal kötelezettséget, hogy megadott összeggel hozzájárul az adott munkavállaló későbbi nyugdíjához, azonban nem vállal kötelezettséget a befizetések jövőbeli hozamával kapcsolatosan.

Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások:

Az egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások kezdeti és későbbi értékelése megegyezik a munkaviszony megszűnése utáni juttatási programok kezdeti és későbbi értékelésének módszerével kivéve az aktuáriusi nyereség, illetve veszteség elszámolását, amit azonnal az eredménykimutatásban kell elszámolni.

A Csoport nem teljesít befizetéseket elkülönített pénzalapba. A jövőbeni kötelezettségeket az infláció és a béremelkedés mellett egyéb demográfiai hatások (mint halandóság és kilépés) figyelembevételével kell meghatározni, és az így becsült pénzáramlást diszkontálva kell megkapni a juttatások jelenértékét. A Társaság minden év végén az így kalkulált juttatások jelenértékével megegyező összegben kötelezettséget mutat be a beszámolójában. A jogosultságszerzés kezdetétől a kifizetésig tartó teljes időszak alatt halmozza fel a jogosultságot a dolgozó, így ennek csak az abból már eltelt időszakra arányosított részét kell értékelniük a tagvállalatoknak fennálló kötelezettségként.

Megállapításra került, hogy a Társasághoz vezényelt katonák részére a Honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 2013. évi változása szerint a törvény 132. § alapján járó jubileumi juttatások a Csoportot terhelik, így ezekre a kötelezettségekre múltbéli szolgálat költsége jogcímen egyéb hosszú távú munkavállalói juttatás került beállításra.

2.18. Állami támogatások

Az állami támogatások valós értéken kerülnek elszámolásra, ha megfelelően bizonyított, hogy a Társaság megkapja a támogatást, és valamennyi kapcsolódó követelménynek megfelel. A ráfordításhoz kapcsolódó állami támogatást azon időszakokra kell szisztematikusan elszámolni, amelyekben azok a költségek merültek fel, amelyeket kompenzálni hivatott. Az eszközhöz kapcsolódó állami támogatást halasztott bevételeként kell kimutatni, és az eszköz élettartama alatt egyenlő részletekben kell az eredménnyel szemben feloldani.

2.19. Nyereségadók

Tárgyévi adó:

A Csoport a következő adókat sorolja a társasági jövedelemadó kategóriába: társasági adó, helyi iparűzési adó és innovációs járulék.

A társasági adó és innovációs járulék a magyar központi adóhivatalnak fizetendő; a helyi iparűzési adót a helyi önkormányzatoknak kell megfizetni. A társasági adó alapja az adózó társaság számviteli

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

nyereségének adóalap-csökkentő és adóalap-növelő tételeivel korrigált adózás előtti eredménye. A helyi iparüzési adó és innovációs járulék alapja az adózó társaság nettó árbevétele, csökkentve az anyagköltséggel, eladott áruk beszerzési értékével és közvetített szolgáltatások költségével.

Halasztott adó:

A Csoport a halasztott adót a „kötelezettség módszert” alkalmazva az eszközök és kötelezettségek konszolidált éves beszámolóban szereplő könyv szerinti értéke és a társasági adózás céljából megállapított értéke között fennálló átmeneti különbségekre képezi. Halasztott adót nem számol el abban az esetben, ha egy eszközt vagy kötelezettséget először ismer el a könyvekben egy olyan - nem akvizíciós - tranzakció keretében, amely nincs hatással sem a számviteli, sem az adózandó eredményre.

A Csoport a halasztott adó összegét olyan, a mérlegfordulónapon hatályos adókulcsok alkalmazásával számítja, amelyek várhatóan érvényesek lesznek a halasztott adókövetelés érvényesítése, illetve a halasztott adókötelezettség rendezése időpontjában.

A Csoport a halasztott és effektív adót az eredménykimutatással szemben számolja el, kivéve, ha közvetlenül a tőkében elszámolandó tételekhez kapcsolódnak; ebben az esetben az adótétel is ott kerül elszámolásra.

Halasztott adókövetelés elszámolására olyan mértékben kerül sor, amilyen mértékben valószínűsíthető, hogy a jövőben lesz olyan adóköteles nyereség (vagy visszaforduló halasztott adókötelezettség), amellyel szemben a halasztott adókövetelés érvényesíthető. A halasztott adókövetelés értéke minden év végén felülvizsgálatra kerül, és azon mértékig kerül csökkentésre, melyen az eszköz megtérülése várható.

A Csoport halasztott adót számol el a közös vezetésű vállalatban levő részesedés „átmeneti különbségeire” is. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor a Csoport kontrollálja az átmeneti különbségek visszafordulásának idejét, és nem várható az átmeneti különbség visszafordulása belátható időn belül.

A halasztott adó eszközök és kötelezettségek nettósítására akkor kerül sor, ha jogilag megengedett az adókövetelések adókötelezettségekkel szembeni ellentételezése, valamint a követelések és kötelezettségek ugyanazon adóhatóság által meghatározott jövedelemadóhoz kapcsolódnak, és a Csoport nettó értéken kívánja rendezni adókövetelését és adókötelezettségét.

2.20. Osztalékok

A Társaság részvényesének fizetendő osztalékot a tőkével szemben elszámolt kötelezettségként mutatjuk ki abban az időszakban, amelyben a tulajdonos az osztalékot jóváhagyta.

2.21. Bevételek elszámolása

A bevételek olyan mértékig kerülnek elszámolásra, ameddig valószínű, hogy a gazdasági hasznok a Csoporthoz befolyanak, és a bevétel nagysága megbízhatóan meghatározható. A bevételek értékelése a kapott ellenérték valós értékén történik, árengedményekkel, rabattokkal és az értékesítést terhelő

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

adókkal és illetékekkel csökkentett módon. A következő konkrét elszámolási kritériumoknak is teljesülnie kell a bevételek elszámolása során:

Léginavigációs szolgáltatásból származó bevételek:

Az árbevételt a kapott vagy várt ellenérték valós értékén mutatjuk ki, ami a nyújtott szolgáltatásokért szokásos üzleti viszonyok között járó összeget képviseli, általános forgalmi adóval és más értékesítéshez kapcsolódó adókkal csökkentett mértékben.

Az árbevételt a következő módon számoljuk el:

A számlázott, illetve a megszolgált léginavigációs szolgáltatás árbevételét a Társaság a költségtervekben szereplő költségek és a tervezett éves forgalom alapján forintban meghatározott, az EUROCONTROL által havonta, az előző hónap Reuters bid záró átlagárfolyama alapján kiigazított eurós egységdíjakon számolja el, a tényleges fizető szolgáltatási egységeket figyelembe véve.

A léginavigációs szolgáltatás két fő kategóriája az átrepülő gépeknek nyújtott („en-route”) navigációs (a magyar magas légtérben, illetve a koszovói magas légtérben) és terminál navigációs szolgáltatások. 2014 során még mind a terminál navigációs, mind pedig a Koszovó üzletágak teljes költségmegtérítési rendszerben működtek, a 2015. üzleti évben viszont már csak a Koszovó feletti irányítás költségeinek elszámolása történt a teljes költségmegtérítéses rendszeren belül.

Az en-route (magyar magas légtér) és terminál üzletágakban a teljesítmény tervezési rendszer keretein belül az egységdíjak meghatározására úgynevezett referencia periódusokat állapítottak meg (5 éves időtávval), amelyekre az adott referencia periódusban várható költségeken és forgalmon alapuló teljesítménytervet kell benyújtani. Az így készített terveket alkalmazza a Társaság az éves egységdíjak számításának alapjául, amelyen az árbevétel realizálásra kerül. A teljesítményrendszer a költség- és forgalmi kockázat egy részét a léginavigációs szolgáltatókra terheli.

A forgalmi kockázatból, inflációs korrekcióból, nem kontrollálható költségekből adódó módosítások nincsenek azonnali hatással a Csoport árbevételére, mivel ezek a differenciák a légtérfelhasználók felé a későbbi repülési években kiterhelt egységdíjakban érvényesítendőek.

A terminálirányítási szolgáltatás tekintetében a vonatkozó uniós jogszabályok alapján 2015-től a Terminálirányítási üzletág is a teljesítményrendszer hatálya alá került. A 391/2013 EU Rendelet alapján, tagállami bejelentés esetén, a 225.000 mozgásszám alatti repülőterek esetében (ilyen a Liszt Ferenc repülőtér is) nem kötelező a forgalmi kockázat viselése, az továbbra is a légtérhasználóknál maradhat. Magyarország az erre vonatkozó bejelentést az Európai Bizottság felé 2013 júniusában megtette, így a 2015-ben kezdődő 5 éves referencia periódusban a terminál irányítás kapcsán a forgalmi kockázatot a Társaságnak nem kell viselnie.

A Koszovó üzletágban, teljes költségmegtérítési rendszerben a megállapított egységdíjak a tervezett forgalmon és szolgáltatás ellátásához szükséges tervezett költségeken alapulnak. A forgalom tényleges alakulása, illetve a tényleges költségek nagysága a tervezettől eltérhetnek; az így keletkező különbözetegek egy kiigazító mechanizmuson keresztül kiegyenlítésre kerülnek. Fő szabály szerint az n. év alul- vagy felülfinanszírozása az n+2. év díjkalkulációja során kerül elszámolásra.

További információt az elszámolásról, az adott üzletágakat bemutató, a 20-as kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Áruk értékesítése:

Az áruk értékesítéséből származó bevétel elszámolására akkor kerül sor, amikor az áruk tulajdonlásával kapcsolatos lényeges kockázatok és hasznok a vevőre átszállnak, vagyis rendszerint az áruk átadásakor.

Kamatbevétel:

A bevétel elszámolására a kamat keletkezésekor kerül sor (az effektív kamatláb módszerével). A kamatbevétel az eredménykimutatásban a pénzügyi eredményben szerepel.

Osztalékbevétel:

Bevétel elszámolására akkor kerül sor, amikor a Csoport jogosulttá vált az összegre.

Egyéb bevétel (ráfordítás):

Az olyan megbízási szerződésekből származó bevételek (kutatás-mentési tevékenység), ahol a Csoport közvetítőként jár el, az egyéb bevétel (ráfordítás) soron, a közvetlenül kapcsolódó ráfordításokkal együtt (nettó módon) kerülnek bemutatásra az eredménykimutatásban. A léginavigációs díjfizetés alól felmentett repülésekből származó tételek, állami szervek által megtérítendő díjak, így az egyéb bevételek soron kerülnek bemutatásra.

2.22. Üzleti tevékenység eredménye

Az üzleti tevékenység eredménye a működési költségekkel csökkentett árbevételt és az egyéb bevételt (ráfordítást) tartalmazza.

2.23. Mérlegen kívüli tételek

A mérlegen kívüli kötelezettségek nem szerepelnek a konszolidált éves beszámoló részét képező mérlegben és eredménykimutatásban, hacsak megszerzésükre nem üzleti kombinációk létrejötte folytán került sor. A kiegészítő megjegyzések részénél kerülnek bemutatásra, kivéve, ha a gazdasági hasznok megtestesítő források kiáramlásának esélye távoli, minimális. A mérlegen kívüli követelések nem szerepelnek a konszolidált éves beszámoló részét képező mérlegben és eredménykimutatásban, azonban a megjegyzések között kimutatásra kerülnek, amennyiben gazdasági hasznok beáramlása valószínűsíthető.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

3. Jelentős számviteli becslések és feltételezések

A becsléseket és feltételezéseket múltbeli tapasztalatok és egyéb tényezők, így az adott körülmények között ésszerűnek gondolt jövőbeli eseményekkel kapcsolatos várakozások alapján folyamatosan értékeljük. Az IFRS-ekkel összhangban lévő éves beszámoló készítése szükségessé teszi, hogy a menedzsment olyan becsléseket végezzen és jövőre vonatkozó feltételezésekkel éljen, amelyek hatással vannak a számviteli politikára és az eszközök, kötelezettségek, bevételek és költségek bemutatott értékére. A tényleges eredmények ezektől a becslésektől eltérhetnek. A becslések és feltételezések, melyek materiális módosításokat eredményezhetnek az eszközök és kötelezettségek könyvszerinti értékében, az alábbiakban kerülnek bemutatásra. A becsléseket és a mögöttes feltételezéseket folyamatosan ellenőrizzük. A számviteli becslések felülvizsgálatának hatása abban a periódusban kerül elszámolásra, amelyben a felülvizsgálat történt, illetve minden érintett jövőbeni periódusban.

3.1. Hosszú távú munkavállalói juttatások becsléséhez használt aktuáriusi feltételezések

A hosszú távú munkavállalói juttatások költségének meghatározása aktuáriusi értékelések alkalmazásával történik. Az aktuáriusi értékelés során becslések történnek a diszkontráták, jövőbeli béremelések, a halálozási és a kilépési ráták vonatkozásában. Ezen programok hosszú távú jellege miatt a becslések jelentős bizonytalanságot hordoznak.

A konszolidált beszámoló 16-os kiegészítő megjegyzése tartalmazza a főbb feltételezések összefoglalóját. A tényleges kimenetek ezektől a feltételezésektől lényegesen eltérhetnek, így a nyugdíjprogramhoz kapcsolódó kötelezettség, illetve az egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatásokra vonatkozó kötelezettségek egyenlegeiben volatilitást eredményezhetnek.

3.2. Céltartalékok

Céltartalék képzése, különösen peres ügyek esetében, jelentős részben becslésen alapul. A Csoport meghatározza egy múltbeli esemény következtében kialakuló kedvezőtlen helyzet bekövetkezésének valószínűségét, és ha a valószínűség meghaladja az ötven százalékot, a Csoport a kötelezettség becsült összegére céltartalékot képez.

3.3. Adózás

Komplex adószabályozások, adójogszabály változások értelmezésével, illetve jövőbeni adóköteles nyereségek időzítésével és összegével kapcsolatban létezhetnek bizonytalanságok. A tényleges eredmények és feltételezések között keletkezhetnek különbségek, illetve az ilyen feltételezésekkel kapcsolatos jövőbeni változások a már elszámolt adózásból származó bevételek és ráfordítások jövőbeni módosítását tehetik szükségessé.

3.4. Tárgyi eszközök hasznos élettartama

Az eszközök hasznos élettartamának meghatározása a hasonló eszközökkel kapcsolatos tapasztalat és az elvárt technológiai fejlődésen alapszik. Amennyiben az alkalmazás feltételezésekben jelentős változásokra utaló körülmény merül fel, a becsült hasznos élettartam megfelelőségét a Csoport felülbírálja.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

4. Új és módosított standardok alkalmazása

Az éves beszámoló jóváhagyásának időpontjában a következő, az Európai Unióban még nem hatályos standardok és értelmezések, illetve azok módosításai kerültek kibocsátásra. A Csoport ezeket a standardokat és értelmezéseket, illetve ezek módosításait akkor tervezi alkalmazni, amikortól azok hatályossá válnak. A felsorolt standardok, illetve azok módosításainak pénzügyi kimutatásokra tett hatása még vizsgálat alatt van:

- IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok – hatályba lépés: 2018. január 1., EU által még nem befogadott.;
- IFRS 15 Ügyfélszerződésekből származó bevételek – hatályba lépés: 2017. január 1., EU által még nem befogadott.;
- IFRS 16, Lízingek – hatályba lépés: 2019. január 1., EU által még nem befogadott.;
- IAS 12 Nyereségadó - Nem realizált veszteségekhez kapcsolódó halasztott adó eszközök megjelenítése – hatályba lépés: 2017. január 1., EU által még nem befogadott.;
- IAS 7 Cash flow kimutatás – Közzétételek – hatályba lépés: 2017. január 1., EU által még nem befogadott.;
- IFRS 10, IFRS 12 és IAS 28 - Befektetési célú társaságok: a konszolidáció alól való felmentés alkalmazása – hatályba lépés: 2016. január 1., EU által még nem befogadott.;
- IFRS 10 és IAS 28 - A befektető és társult vagy közös vállalkozása közt létrejött eszközértékesítések vagy -átadások kezelése – hatályba lépés: 2016. január 1., de várhatóan módosul, EU által még nem befogadott.

Az alábbi standardok, módosítások és értelmezések kerültek kibocsátásra az Európai Unióban, melyek várhatóan nem lesznek jelentős hatással a csoportra, amikor alkalmazásra kerülnek:

- IAS 16 and IAS 38 - Az értékcsökkenés és amortizáció elfogadható módszereinek az egyértelműsítése – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IAS 27 Egyedi pénzügyi kimutatások - Tőke módszer egyedi pénzügyi beszámolók esetében – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IFRS 11 Közös megállapodások - Közös vezetésű tevékenységben szerzett érdekelttség elszámolása – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IFRS 5 Értékesítésre tartott befektetett eszközök és megszűnt tevékenységek - Elidegenítés módszereinek változása – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IFRS 7 Pénzügyi instrumentumok: Közzététel - Szolgáltatási szerződések, IFRS 7 módosításainak alkalmazhatósága a konszolidált évközi pénzügyi kimutatások – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IAS 19 Munkavállalói juttatások - Diszkont ráta: regionális piac problémája – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IAS 34 Közbenő pénzügyi beszámoló - A közbenő pénzügyi beszámolóban 'egyéb' helyen bemutatott információk – EU hatályba lépés: 2016. január 1.;
- IAS 1 Pénzügyi beszámolók bemutatása módosítása – EU hatályba lépés: 2016. január 1. .

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
 2015. DECEMBER 31.
 (minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

5. Immateriális javak

A következő táblázat az immateriális javak egyenlegében bekövetkezett változásokat mutatja:

	Vagyoni értékű jogok	Szellemi termékek	Befejezetlen beruházások	Immateriális javak összesen
Nettó érték 2014. január 1.	4 949 678	23 273	1 148 109	6 121 060
Bruttó érték:				
2014. január 1.	17 071 797	648 453	1 148 109	18 868 359
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	2 086 171	2 086 171
Beruházások aktiválása	704 559	37 780	-742 339	0
Kivezetések	-221 226	-351 545	0	-572 771
2014. december 31.	17 555 130	334 688	2 491 941	20 381 759
Halmazott értékcsökkenés:				
2014. január 1.	12 122 119	625 180	0	12 747 299
Növekmények	1 315 107	4 393	0	1 319 500
Kivezetések	-221 226	-351 545	0	-572 771
2014. december 31.	13 216 000	278 028	0	13 494 028
Nettó érték 2014. december 31.	4 339 130	56 660	2 491 941	6 887 731
Bruttó érték:				
2015. január 1.	17 555 130	334 688	2 491 941	20 381 759
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	3 347 887	3 347 887
Beruházások aktiválása	3 994 942	29 110	-4 024 052	0
Kivezetések	-6	-750	0	-756
2015. december 31.	21 550 066	363 048	1 815 776	23 728 890
Halmazott értékcsökkenés:				
2015. január 1.	13 216 000	278 028	0	13 494 028
Növekmények	1 430 917	14 354	0	1 445 271
Kivezetések	-6	-750	0	-756
2015. december 31.	14 646 911	291 632	0	14 938 543
Nettó érték 2015. december 31.	6 903 155	71 416	1 815 776	8 790 347

A fenti eszközök jelzálog- és tehermentesek.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

6. Tárgyi eszközök

A következő táblázat a tárgyi eszközök egyenlegének mozgásait mutatja:

	Telkek és épületek	Műszaki berendezések	Egyéb berendezések	Befejezetlen beruházások	Tárgyi eszközök összesen
Nettó érték 2014. január 1.	4 037 378	4 861 240	1 222 521	496 206	10 617 345
Bruttó érték:					
2014. január 1.	4 323 507	9 395 772	3 195 496	496 205	17 410 980
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	0	1 144 768	1 144 768
Beruházások aktiválása	108 932	520 805	307 345	-937 082	0
Kivezetések	0	-386 345	-343 204	0	-729 549
2014. december 31.	4 432 439	9 530 232	3 159 637	703 891	17 826 199
Halmozott értékcsökkenés:					
2014. január 1.	286 129	4 534 531	1 972 974	0	6 793 634
Növekmények	170 626	940 893	361 229	0	1 472 748
Kivezetések	0	-367 063	-321 304	0	-688 367
2014. december 31.	456 755	5 108 361	2 012 899	0	7 578 015
Nettó érték 2014. december 31.	3 975 684	4 421 871	1 146 738	703 891	10 248 184
Bruttó érték:					
2015. január 1.	4 432 439	9 530 232	3 159 637	703 891	17 826 199
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	0	3 665 795	3 665 795
Beruházások aktiválása	484 022	895 520	809 386	-2 188 928	0
Kivezetések	0	-77 689	-191 261	-883	-269 833
2015. december 31.	4 916 461	10 348 063	3 777 762	2 179 875	21 222 161
Halmozott értékcsökkenés:					
2015. január 1.	456 755	5 108 361	2 012 899	0	7 578 015
Növekmények	178 448	933 897	411 144	0	1 523 489
Kivezetések	0	-77 689	-191 236	0	-268 925
2015. december 31.	635 203	5 964 569	2 232 807	0	8 832 579
Nettó érték 2015. december 31.	4 281 258	4 383 494	1 544 955	2 179 875	12 389 582

A fenti eszközök jelzálog- és tehermentesek.

A Csoport évente felülvizsgálja tárgyi eszközeinek, immateriális jószágainak könyv szerinti értékét. Az év során 3.371 ezer HUF értékben került értékvesztés elszámolásra (2014: 67.100 ezer HUF) a

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

működés során használt eszközökre, azok értékének, illetve a belőlük származó hasznok realizálási valószínűségeinek felülvizsgálatát követően.

7. Befektetés közös vezetésű vállalatban

A Csoportnak 49%-os részesedése van az Entry Point Central Kft.-ben, a 2.2-es résznél bemutatott közös vezetésű vállalatban.

Az EPC Kft. eredménye, eszközei és kötelezettségei a tőke módszer alapján kerültek bevonásra a konszolidált beszámolóban. A befektetés bekerülési értéke módosításra került az akvizíció utáni, esetleges értékvesztéssel csökkentett, nettó eszközérték változással a Csoportot megillető hányad mértékéig.

Az EPC Kft. eszközei, forrásai, illetve bevételei, ráfordításai, valamint a Csoport ezen tételekből való részesedése 2015. december 31-én, illetve 2014. december 31-én az alábbiak szerint alakultak:

EPC Kft. mérlege:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Befektetett eszközök	5 961	4 899
Forgóeszközök	189 879	140 672
Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0
Rövid lejáratú kötelezettségek	53 025	48 899
Tőke	142 815	96 672

EPC Kft. árbevétele és profitja:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Értékesítés árbevétele	502 618	539 948
Operatív költségek	455 837	503 182
Pénzügyi eredmény	4 489	6 003
Adózás előtti eredmény	51 270	42 769
Adófizetési kötelezettség	5 127	4 277
Tárgyévi eredmény	46 143	38 492

A Csoport részesedése az EPC Kft. profitjából:

EPC Kft.	ezer forint
Előző évek eredménye	83 672
2015. évi eredmény	46 143
Kumulált eredmény összesen	129 815
Csoport részesedése a realizált profitból (49%)	63 609
Csoport részesedése az elszámolt értékvesztésből (49%)	0
Csoport részesedése a kumulált eredményből összesen	63 609
Részesedés bekerülési értéke	6 370
Befektetés értéke a beszámolási időszak végén	69 979

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A befektetés bekerülési értéke akvizíciókor 6.370 ezer HUF volt – ami a Csoport fenti kumulált eredményből való részesedésével együtt 69.979 ezer HUF befektetési értéket eredményezett a beszámolási időszak végén (2014: 47.369 ezer HUF). A 2015-ös pénzügyi évben, az eredménykimutatás Részesedés a közös vezetésű vállalkozások nyereségéből/veszteségéből során kimutatott nyereség 22.610 ezer HUF (2014-ben 18.861 ezer HUF).

A Csoport nem kapott és nem vár osztalékfizetést a fenti pénzügyi időszakokra vonatkozóan. Az EPC Kft.-nek nem voltak függő kötelezettségei, illetve befektetési kötelezettségvállalásai a bemutatott beszámolási időszakok egyikének fordulónapján sem.

A Csoport másik közös vezetésű vállalata, a FAB CE Aviation Services Ltd. a Szlovén Köztársaságban került bejegyzésre 2014. november 17-én. A Társaság teljes jegyzett tőkéje 36.000 EUR.

FAB CE Aviation Services Ltd. mérlege:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Befektetett eszközök	142	0
Forgóeszközök	56 462	10 709
Hosszú lejáratú kötelezettségek	22 177	29
Rövid lejáratú kötelezettségek	163	0
Tőke	34 264	10 680

FAB CE Aviation Services Ltd. árbevétele és profitja:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Értékesítés árbevétele	67 982	0
Operatív költségek	62 186	643
Pénzügyi eredmény	0	0
Adózás előtti eredmény	5 796	-643
Adófizetési kötelezettség	988	0
Tárgyévi eredmény	4 808	-643

A Csoport részesedése a FAB CE Aviation Services Ltd. eredményéből:

FAB CE Aviation Services Ltd.	ezer forint
2014. évi eredmény	-643
2015. évi eredmény	4 808
Kumulált eredmény összesen	4 165
Csoport részesedése a realizált profitból (16,67%)	694
Csoport részesedése az elszámolt értékvesztésből (16,67%)	0
Csoport részesedése a kumulált eredményből összesen	694
Részesedés bekerülési értéke	1 835
Átértékelés hatása	44
Befektetés értéke a beszámolási időszak végén	2 573

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

8. Egyéb hosszú lejáratú eszközök

A Csoport Magyar Állammal szembeni, díjfizetés alól felmentett repülések költségtérítési igényéből származó követeléseit a rövid és hosszú lejáratú eszközök között mutatja ki, az egyéb bevételekkel szemben.

A tárgyévi felmentett repülések értéke a tényleges szolgáltatási egységek és a jóváhagyott költségalap elszámolásban szereplő, egy szolgáltatási egységre jutó költség alapján került kiszámításra.

A vonatkozó állami szervekkel kötött megállapodások szerint a fizetési határidő két év. Mivel a Csoport a diszkontálás hatását materiálisnak ítélte meg, két évre diszkontálta a követeléseket az államkötvények hozamgörbéjéből meghatározott zéró kupon ráták használatával.

A diszkontálás következtében elszámolt kamatbevétel 2015-ben 11.432 ezer HUF volt (2014-ben: 29.375 ezer HUF).

Az egyenleg partnerenkénti megbontása az alábbi volt:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Honvédelmi Minisztérium	649 097	1 081 937
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	44 707	46 151
Külügyminisztérium	30 957	82 358
Összesen	724 761	1 210 446
<i>Éven belüli rész</i>	<i>398 348</i>	<i>835 046</i>
<i>Éven túli rész</i>	<i>326 413</i>	<i>375 400</i>

A fennálló egyenlegből 2015 során 824 millió HUF rendezésre került (464 millió HUF 2014-ben). A felmentett repülések egyenlegében kimutatott, újonnan keletkezett tételek 2015-re, illetve 2014-re az alábbiak szerint alakultak: 326.413 ezer HUF, illetve 375.400 ezer HUF. A 2015-ös díjfizetés alól felmentett repülésekből származó követelések a mérlegben hosszú lejáratú eszközként kerülnek bemutatásra.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

9. Halasztott adó követelések, kötelezettségek

A Csoport által elszámolt főbb halasztott adó követelések és kötelezettségek, illetve azok mozgásai a jelen, illetve ezt megelőző beszámolási időszakokban a következők:

Adószabályok és IFRS szerinti számviteli kezelés különbségéből adódó különbségek	Egyenleg 2015. december 31.	Halasztott adó bevétel/ (ráfordítás) tőkével szemben	Halasztott adó bevétel/(ráfordítás) eredménykimutatással szemben	Egyenleg 2014. december 31.
Adó szabályok szerinti gyorsabb értékcsökkenési leírás	-885 608		83 495	-969 103
Értékesíthető pénzügyi eszközök értékelési különbözetén keletkező	11 121	-4 557	6 132	9 546
Tárgyi eszközként aktivált, adó mérlegben készletként kimutatott tételek	18 254		1 662	16 592
Adóalapban nem szereplő céltartalékok	766 551	-894	-80 740	848 185
Adóalapban nem szereplő értékvesztések behajthatatlan vevőkövetelésekből	25 144		-82 851	107 995
Diszkontálásból eredő eltérések a könyv szerinti és adóalapban szereplő eszközértékek között	2 866		-93	2 959
Tárgyévi fejlesztési tartalék képzésen keletkezett különbözet	0		157 006	-157 006
Befejezetlen beruházások között szereplő eszközök eltérő értéken keletkező	-208 838		-323 339	114 501
Visszapótlási kötelezettség egyenlegének különbségén keletkező (vagyonkezelt eszközök)	172 573		143 986	28 587
Adóalapban bevételként kimutatott állami támogatások, melyek számviteli elszámolásra a következő pénzügyi évben kerülnek	-28 181		-8 845	-19 336
Halasztott adókötelezettségek (-)/ adókövetelések (+) összesen	-126 118	-5 451	-103 587	-17 080

Adószabályok és IFRS szerinti számviteli kezelés különbségéből adódó különbségek	Egyenleg 2014. december 31.	Halasztott adó bevétel/ (ráfordítás) tőkével szemben	Halasztott adó bevétel/(ráfordítás) eredménykimutatással szemben	Egyenleg 2013. december 31.
Adó szabályok szerinti gyorsabb értékcsökkenési leírás	-969 103		-133 207	-835 896
Értékesíthető pénzügyi eszközök értékelési különbözetén keletkező	9 546	9 546	0	0
Tárgyi eszközként aktivált, adó mérlegben készletként kimutatott tételek	16 592		-5 613	22 204
Adóalapban nem szereplő céltartalékok	848 185	-2 336	35 751	814 770
Adóalapban nem szereplő értékvesztések behajthatatlan vevőkövetelésekből	107 995		-37 344	145 339
Diszkontálásból eredő eltérések a könyv szerinti és adóalapban szereplő eszközértékek között	2 959		-5 018	7 977
Tárgyévi fejlesztési tartalék képzésen keletkezett különbözet	-157 006		18 512	-175 518
Befejezetlen beruházások között szereplő eszközök eltérő értéken keletkező	114 501		112 339	2 162
Visszapótlási kötelezettség egyenlegének különbségén keletkező (vagyonkezelt eszközök)	28 587		-137 083	165 670
Adóalapban bevételként kimutatott állami támogatások, melyek számviteli elszámolásra a következő pénzügyi évben kerülnek	-19 336		-10 359	-8 977
Halasztott adókötelezettségek (-)/ adókövetelések (+) összesen	-17 080	7 210	-162 021	137 731

Az értékesíthető pénzügyi eszközök valós értékelésén, illetve a nyugdíjprogram keretében nyújtott munkavállalói juttatások átértékelésén keletkezett halasztott adó tételek a vonatkozó tartalék sorokon kerültek elszámolásra, így az egyéb átfogó eredmény tételeiként kerülnek bemutatásra.

A halasztott adókövetelések és kötelezettségek egymással szemben kerültek elszámolásra, mivel a Csoportnak jogilag megengedett lehetősége van adóköveteléseit, -kötelezettségeit egymással szembeni ellentételezéssel rendezni, illetve mivel ugyanazon adóhatóság ('NAV') által meghatározott, ugyanazon Társaság jövedelemadó-jához kapcsolódnak.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A fizetendő társasági adó mértéke Magyarországon az adóalap első 500 millió HUF-ja után 10%, az e fölötti adóalapra 19%-os ráta alkalmazandó. A halasztott adó számításához használt társasági adó mértéke a következő évek becsült adóalapja és adófizetési kötelezettsége alapján került meghatározásra. A halasztott adó számításához használandó adórata megállapításának alapjául ugyanaz az adóterv szolgál, amit a kulcspozícióban lévő menedzsment adótervezési célokra és értékelésekre használ.

A helyi iparüzési adó és innovációs járulék az árbevétel és bizonyos költségek összevonásával keletkező adóalapon kerül meghatározásra. Ezek az adók elismert költségként jelentkeznek a társasági adóalap szempontjából. Nem keletkeztek átmeneti különbségek ezen adók kapcsán, így nincsen hatásuk a meghatározott halasztott adó egyenlegekre, illetve a halasztott adó rátákra.

A halasztott adók 2015-re 17,29%-os, 2014-re 17,65%-os jövedelemadó rátával kerültek meghatározásra.

A fenti egyenlegből 9.121 ezer HUF halasztott adó követelés visszafordulása egy éven belül, mínusz 135.239 ezer HUF halasztott adó kötelezettség visszafordulása 5 éven belül várható.

A Csoport egyik bemutatott évben sem rendelkezett elhatárolt adóvesztéssel.

10. Készletek

Az év végi egyenlegek alakulása a következő:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Raktári anyagok	25 649	26 522
Egyéb anyagok	527	932
Készletek	26 176	27 454

A tartalék alkatrészek, készenléti és szerviz tevékenységhez használt berendezések készletként kerülnek kimutatásra és felhasználáskor az eredménykimutatáson keresztül költségként számolandóak el. Bizonyos jelentős, radarállomásokon, illetve navigációs eszközökhöz használt tartalék alkatrészeket a Csoport tárgyi eszközként mutat ki, amennyiben azok megfelelnek a tárgyi eszközök definíciójának.

A készletek 2015-ös egyenlege 844 ezer HUF, 2014-es egyenlege pedig 617 ezer HUF értékvesztést tartalmaz. Egyik bemutatott évben sem került sor korábban elszámolt értékvesztés visszaforgatására.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

11. Vevőkövetelések

	2015. december 31.	2014. december 31.
Vevőkövetelések	5 989 853	7 286 276
Követelések kapcsolt vállalattal szemben	2 168	8 626
Értékvesztések	-451 625	-831 542
Összesen	5 540 396	6 463 360

A számlázási politikának megfelelően az átlagos vevői kintlévőség kéthónapnyi árbevételnek felel meg.

A kétesnek ítélt egyenlegekre képzett értékvesztés 2015. december 31-ei záróállománya 451.625 ezer HUF (2014: 831.542 ezer HUF). A várhatóan meg nem térülő vevőegyenlegekre teljes értékükben értékvesztést képzett a Csoport.

Az egyenlegek hitelminősítés szempontjából értékelésre és felülvizsgálatra kerülnek mind a beszámolási időszak végén, mind pedig év közben időszakosan.

Amennyiben a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege között tartós és jelentős összegű, veszteségjellegű különbség becsülhető, a Csoport a különbség összegéig értékvesztést számol el.

A légitársaságoknak nyújtott szolgáltatásokon keletkezett vevőköveteléseket az EUROCONTROL Központi Útvonaldíj Irodája (CRCO) kezeli, számolja, számlázza ki és hajtja be. A Csoport ezeket az egyenlegeket egyedileg értékeli a CRCO-tól kapott ajánlások alapján. Az aktívnak besorolt vevők kétes követeléseire a kintlévőségük összegének 50%-áig képzünk értékvesztést. A felszámolás, csődeljárás alatt álló vevők esetében a fennálló egyenlegük 75%-ának mértékéig kerül értékvesztés elszámolásra. A behajthatatlannak ítélt és minősített egyenlegek esetében a Csoport 100%-os értékvesztést számol el. Az en-route és terminál üzletágak vevőkövetelései az EUROCONTROL-tól kapott információkkal összhangban kerülnek leírásra.

Minden egyéb kintlévőség egyedileg kerül értékelésre és értékvesztésre a vevői hitelminősítések és más elérhető információk alapján. A meg nem térülő követelések teljes összegükben leírásra kerülnek.

Kétes követelések értékvesztésének alakulása:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Egyenleg beszámolási időszak elején	831 542	831 406
Értékvesztések tárgyévi növekedésének elszámolása eredménykimutatással szemben	53 043	68 249
Értékvesztések feloldása tárgyévben vevőkövetelés leírása miatt	-428 724	-113 750
Tárgyévi átértékelés hatása	-4 236	45 637
Egyenleg beszámolási időszak végén	451 625	831 542

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Vevői kintlévőségek korosítása:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Nem lejárt	5 209 272	5 812 422
3 hónapnál nem régebbi lejáratú	198 250	506 247
3-6 hónap között lejárt	25 771	32 647
6-12 hónap közti lejárt	29 466	35 147
12 hónapnál régebbi	527 094	899 813
Összesen	5 989 853	7 286 276

Korosított értékvesztett és nem értékvesztett egyenlegek:

2015	Összesen	Nem lejárt, nem értékvesztett	Nem lejárt, értékvesztett	Lejárt, nem értékvesztett	Lejárt, értékvesztett
Vevőkövetelések légitársaságoktól, en-route	4 762 038	4 151 634	3 951	285 750	320 703
Vevőkövetelések légitársaságoktól, terminál	896 799	809 628	0	29 533	57 638
Vevőkövetelések légitársaságoktól, Koszovó üzletág	237 952	216 977	225	16 229	4 521
Egyéb belföldi vevőkövetelések	69 403	3 258	0	1 569	64 576
Egyéb külföldi vevőkövetelések	23 661	23 599	0	50	12
Összesen	5 989 853	5 205 096	4 176	333 131	447 450

2014	Összesen	Nem lejárt, nem értékvesztett	Nem lejárt, értékvesztett	Lejárt, nem értékvesztett	Lejárt, értékvesztett
Vevőkövetelések légitársaságoktól, en-route üzletág	5 472 867	4 568 109	8 239	573 911	322 608
Vevőkövetelések légitársaságoktól, terminál üzletág	1 431 766	957 011	180	55 166	419 409
Vevőkövetelések légitársaságoktól, Koszovó üzletág	173 817	149 667	732	21 099	2 319
Egyéb belföldi vevőkövetelések	83 848	4 763	0	1 264	77 821
Egyéb külföldi vevőkövetelések	123 978	123 721	0	23	234
Összesen	7 286 276	5 803 271	9 151	651 463	822 391

Az egyedileg jelentősen értékvesztett vevőegyenlegek alakulása a következő:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Malév*	0	351 048
Kanadai Hadsereg	85 398	76 665
Total	85 398	427 713
<i>* 2015 során behajthatatlan követelésként leírva.</i>		

A kanadai hadsereggel szembeni követelésállomány növekvő összeget mutat, azonban ezen összegek megtérülése nem várható. Ennek hátterében az a jogi helyzet áll, hogy bár a kanadai hadsereg repülései katonai repüléseknek számítanak, s mint ilyenek, felmentett repülések lennének, ám hiányzik az államok között szükséges kétoldalú egyezmény, amely szükséges ezen repülések díjfizetés alóli felmentéséhez.

A Koszovó üzletág esetében nincs hitelezési kockázat a teljes költségmegtérüléses rendszer következtében, ami megengedi a kétes kintlévőségekből eredő ráfordítások elszámolását és az elszámolási egyenlegeken keresztül ezek egységdíjakban való figyelembe vételét. (További

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

információt a teljes költségmegtérülés rendszeréről a 28-as és 29-es kiegészítő megjegyzések tartalmazzák.)

A vezetőség úgy véli, hogy a vevői követelések könyv szerinti értéke megközelíti annak valós értékét a fenti értékvesztések elszámolását követően, és további értékvesztés képzését nem tartja szükségesnek.

12. Egyéb forgóeszközök

Az év végi egyenlegek a következőképpen alakultak:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Felmentett repülésekből keletkező követelés éven belüli része*	398 348	835 046
ÁFA-követelés	957 487	1 343 010
Cash-flow fedezeti ügyletek pozitív valós érték változása (nyereség)	25 594	6 802
TNC elszámolásból eredő, Eurocontrollal szembeni követelés	20 783	36 223
Egyéb követelések	28 607	35 719
Elszámolt értékvesztés	-100	-220
Egyéb követelések összesen	1 430 719	2 256 580
Lekötött betétek elhatárolt kamatbevétele	22 908	53 572
Állampapírok elhatárolt kamata	0	1 971
Inflációs bérpótlékból keletkező követelések munkavállalókkal szemben	0	183 291
Elhatárolt bevétel kapott uniós támogatásból	9 987	10 192
Egyéb elhatárolt bevétel	13 196	21 667
Bevételek időbeli elhatárolása összesen	46 091	270 693
Elhatárolt költségek szolgáltatásból	672 257	651 637
Költségek időbeli elhatárolása összesen	672 257	651 637
Egyéb forgóeszközök összesen	2 149 067	3 178 910

*A felmentett repülések követeléseiről további információt a 8-as kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

Az egyéb követelések egyenlegei egyedileg értékelésre kerülnek hitelkockázati szempontból a beszámolási időszak végén, a beszámoló kiadásának időpontjában elérhető hitelminősítések és más információk alapján. Amennyiben a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege között tartós és jelentős összegű, veszteségjellegű különbség becsülhető, a Csoport a különbség összegéig értékvesztést számol el. 2015 során egyéb követelésekre 100 ezer HUF, 2014 során 220 ezer HUF értékvesztés került az eredménykimutatásban elszámolásra.

Az elhatárolt költségek között olyan költségek szerepelnek, melyek tárgyidőszakban kerültek számlázásra, de a következő időszakot terhelik. Ilyenek többek között a folyóirat előfizetések, on-line szolgáltatások, ingatlanok bérleti díjai, szoftvertámogatások, biztosítási díjak, tagdíjak.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

13. Követelések és kötelezettségek jövedelemadókból

Az IAS 12-vel összhangban, a Csoport minden adóköteles nyereség után fizetendő adót nyereségadónak minősít. Ezek az adók az adózás előtti eredmény sor után kerülnek bemutatásra az átfogó eredménykimutatáson belül.

A jelen szabályozást figyelembe véve a Csoport az alábbi adókat tekinti jövedelemadónak: társasági adó, helyi iparűzési adó, innovációs járulék.

	2015. december 31.	2014. december 31.
Társasági adó	33 250	117 468
Helyi iparűzési adó	12 416	700
Innovációs hozzájárulás	0	0
Követelés jövedelem adókból összesen	45 666	118 168
Társasági adó	0	0
Helyi iparűzési adó	0	0
Innovációs hozzájárulás	129	22
Kötelezettség jövedelem adókból összesen	129	22

14. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, egyéb pénzügyi eszközök, lejáratig tartott és értékesíthető pénzügyi eszközök

Egyenlegek év végén:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Pénztár összesen	1 011	1 181
Elszámolási betétszámla - HUF	155 200	225 165
Elszámolási betétszámla - deviza (EUR)	216 641	9 680
Lekötött betétek - HUF - 3 hónap alatti lejáratl	3 438 844	1 580 000
Lekötött betétek - deviza - 3 hónap alatti lejáratl (EUR)	0	0
Bankbetétek összesen	3 810 685	1 814 845
Állampapírok 3 hónap alatti lejáratl (diszkont kincstárjegyek)	2 302 430	1 482 665
Lejáratig tartott pénzügyi eszközök	2 302 430	1 482 665
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	6 114 126	3 298 691

A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek készpénzt, bankszámlapénzt tartalmaznak, valamint más magas likviditású befektetéseket (három hónapnál nem hosszabb lejáratú), amelyek könnyen meghatározott összegű pénzeszközre válthatók át, és az értékváltozásuk kockázata elhanyagolható.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	2015. december 31.	2014. december 31.
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáráttal	0	6 366 900
Lekötött betétek - deviza - 3 hónapon túli lejáráttal	16 658	0
Egyéb pénzügyi eszközök	16 658	6 366 900
Állampapírok 3 hónap feletti lejáráttal (diszkont kincstárjegyek)	14 799 975	9 048 543
Értékesíthető pénzügyi eszközök	14 799 975	9 048 543

Az Egyéb pénzügyi eszközök kategória fix lejáratú forintos, illetve eurós bankbetéteket tartalmaz. A lekötött betétek lejáratára éven belüli, 3 hónaponál hosszabb. A betéteket amortizált értéken tartjuk nyilván.

A Magyar Állam által kibocsátott diszkont kincstárjegyek kezdeti megjelenítéskor az értékesíthető kategóriába kerültek besorolásra. Ezek valós értéken kerülnek értékelésre, és minden, a valós értékben bekövetkező esetleges változás a tőkében kerül elszámolásra. Év végén az egyéb átfogó eredményben, azaz tőkében elszámolt nyereség összege 26.561 ezer HUF volt 2015-ben, 53.987 ezer HUF veszteség volt 2014-ben. A használt valós értékelési módszer leírását és a valós érték hierarchiába való besorolást a 29-es kiegészítő megjegyzés tartalmazza.

A Csoport úgy ítéli meg, hogy ezen eszközök könyv szerinti értéke jól közelíti azok valós értékét. További információt a cash-flow kimutatás és a 29-es számú, Pénzügyi kockázatok című fejezet tartalmaz.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

15. Céltartalékok

Az év végi egyenlegek az alábbiak szerint alakultak:

Hosszú lejáratú	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Egyenleg 2014. január 1-én	13 987	0	13 987
Tárgyévi képzések	28 532	0	28 532
Fel nem használt összegek visszaforgatása	-15 020	0	-15 020
Átsorolás rövid és hosszú lejáratú kategóriák között	0	0	0
Tárgyévben felhasznált összegek	0	0	0
Egyenleg 2014. december 31-én	27 499	0	27 499
Tárgyévi képzések	0	21 791	21 791
Fel nem használt összegek visszaforgatása	-25 720	0	-25 720
Átsorolás rövid és hosszú lejáratú kategóriák között	-1 779	6 865	5 086
Tárgyévben felhasznált összegek	0	0	0
Egyenleg 2015. december 31-én	0	28 656	28 656
Rövid lejáratú	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Egyenleg 2014. január 1-én	8 680	47 473	56 153
Tárgyévi képzések	1 822	26 846	28 668
Fel nem használt összegek visszaforgatása	0	-47 261	-47 261
Átsorolás rövid és hosszú lejáratú kategóriák között	0	0	0
Tárgyévben felhasznált összegek	0	0	0
Egyenleg 2014. december 31-én	10 502	27 058	37 560
Tárgyévi képzések	0	82 579	82 579
Fel nem használt összegek visszaforgatása	0	-58	-58
Átsorolás rövid és hosszú lejáratú kategóriák között	1 779	-6 865	-5 086
Tárgyévben felhasznált összegek	-7 334	-20 135	-27 469
Egyenleg 2015. december 31-én	4 947	82 579	87 526

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A Csoport jogi ügyekből eredő, valószínűsíthető veszteségekre képez céltartalékot. Az egyéb céltartalék a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak fizetendő olyan kötelezettségekre (2015. december 31-én 82.579 ezer HUF, 2014. december 31-én 20.135 ezer HUF), továbbá olyan egyéb kötelezettségekre képzett céltartalék, amely múltbeli eseményből származik, a kifizetés valószínűsíthető, illetve a kötelezettség értéke megbízhatóan becsülhető.

A hosszú távú céltartalékokat kockázatmentes, államkötvények hozamaiból származtatott adózás előtti diszkontrátával diszkontáljuk. A diszkont hatás visszafordulásából származó, eredménykimutatásban elszámolt ráfordítás 1.354 ezer HUF volt 2014-ben, tárgyévben hasonló ráfordítás nem merült fel.

16. Munkavállalói juttatások

Az IAS 19 Munkavállalói juttatások standard alapján elszámolt, jelen kiegészítő megjegyzés alatt bemutatott hosszú lejáratú munkavállalói juttatásokból származó kötelezettség független, képesített aktuárius értékelése alapján került elszámolásra.

Az IFRS-ekre való áttéréskor a Csoport nem választotta az IAS 19, Munkavállalói juttatások standard által korábban megengedett „folyosó” megközelítés alkalmazását. Ennek megfelelően a teljes aktuáriusi nyereség, veszteség elszámolásra került.

	2015. december 31.	2014. december 31.
Hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	1 644 530	2 860 474
Rövid távú munkavállalói juttatások	3 296 152	2 603 051
Munkavállalói juttatások összesen	4 940 682	5 463 525

Hosszú távú munkavállalói juttatások

A hosszú távú munkavállalói juttatások az alábbi tételeket tartalmazzák:

	2015. december 31.	2014. december 31.
A munkaviszony megszűnése utáni juttatások és az egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások éven túli része	1 509 316	2 860 474
Irányítói Életpálya Megállapodás alapján irányítói munkakörben dolgozóknak járó kifizetésekre képzett kötelezettség	135 214	0
Összesen	1 644 530	2 860 474

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A Munkaviszony megszűnése utáni juttatások és az Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások nettó jelenértéke a következőképp alakult:

	Meghatározott juttatási program	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Meghatározott hozzájárulási program	Összesen
Jelenérték 2014. január 1-én	137 995	597	4 052 913	4 191 505
Múltbeli szolgálat költsége	0	0	0	0
Tárgydíszaki szolgálat költsége	3 338	68 559	0	71 897
Tárgyévi, eredménykimutatással szemben elszámolt hozzájárulások	0	0	511 148	511 148
Kamatköltség	4 332	1 077	138 660	144 069
Tárgyévi kifizetések	0	0	-438 584	-438 584
Nyugdíjprogram rendezésén, megváltoztatásán keletkező nyereségek (-)/veszteségek (+)	3 937	11 434	117 674	133 045
Aktuáriusi nyereségek (-)/veszteségek (+)	-19 896	-8 321	-17 012	-45 229
Jelenérték 2014. december 31-én	129 706	73 346	4 364 799	4 567 851
Múltbeli szolgálat költsége	0	344 222	0	344 222
Tárgydíszaki szolgálat költsége	1 117	16 243	0	17 360
Tárgyévi, eredménykimutatással szemben elszámolt hozzájárulások	0	0	765 680	765 680
Kamatköltség	1 566	6 674	63 113	71 353
Tárgyévi kifizetések	-65 382	-44 967	-1 647 768	-1 758 117
Nyugdíjprogram rendezésén, megváltoztatásán keletkező nyereségek (-)/veszteségek (+)	0	0	0	0
Diszkontráták változásának hatása	413	2 661	29 215	32 289
Aktuáriusi nyereségek (-)/veszteségek (+)	4 516	-2 955	-36 226	-34 665
Jelenérték 2015. december 31-én	71 936	395 224	3 538 813	4 005 973

A Csoport működtet egy munkaviszony megszűnése utáni juttatási programot, ahol a munkavállalók nyugdíjazáskor bizonyos juttatásokra jogosultak.

2013. december 31-ig ez a program, mint meghatározott juttatási program működött. A Csoport azzal a céllal, hogy csökkentse a növekvő nyugdíjkötelezettségből eredő kockázatát, illetve, hogy támogassa az irányítók 60 éves korban történő nyugdíjba vonulását, megújította a programot.

E célból a Csoport 2013. december 31-es hatályba lépéssel új Kollektív Szerződést, illetve Irányítói Életpálya Megállapodást kötött. Az új rendszer egy meghatározott hozzájárulási program részben a munkavállalók éves alapbérétől függő, részben egy előre meghatározott összegű éves hozzájárulással.

A meghatározott juttatási programról meghatározott hozzájárulási programra való áttérés folyamata 2014 és 2015 során folytatódott. Az instrumentumokról szóló megállapodás, amelyekbe az előző program záró egyenlege befizetésre fog kerülni, megszületett a légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozókkal, azonban az instrumentumok beszerzése 2015-ben még nem történt meg. A programok közti áttérés a nem légiforgalmi irányító munkakörben dolgozó munkavállalók vonatkozásában

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

lezajlott, az előző rendszer záró egyenlegének kifizetései a tervezettnél megfelelően történnek (tárgyévi 1.647 millió HUF kifizetés).

A korábbi, meghatározott juttatási rendszer minden tag esetében megszűnt, kivéve három fő, 60 év feletti légiforgalmi irányítót, akikkel szemben a Csoport kötelezettségeit változatlan feltételekkel megtartotta, jelentéktelen részt képviselve a teljes meghatározott juttatási programból származó kötelezettségen belül (2015: 71.936 ezer HUF, 2014: 129.706 ezer HUF). Jelentős változás, hogy a nyugdíjazási támogatásra, illetve nyugdíjazási jutalomra vonatkozó kötelezettségek tárgyévben megváltásra kerültek 65.382 ezer HUF értékben. A munkavállalókkal új megállapodás lépett életbe. A nyugdíjprogram ezen része így megszűnt 2015 során.

Megállapításra került, hogy a Társasághoz vezényelt katonák részére a Honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 2013. évi változása szerint a törvény 132. § alapján járó jubileumi juttatások a Csoportot terhelik, így ezekre a kötelezettségekre múltbeli szolgálat költsége jogcímen 344.222 ezer HUF értékben került kötelezettség beállításra. A tárgyévi növekmények a vonatkozó sorokban, az Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások oszlopban jelennek meg.

Az egyes programok bemutatása:

Meghatározott juttatási program:

A rendszer nem igényel külön alapba történő hozzájárulást. A rendszer által biztosított juttatások költsége a kivetített jóváírási egység módszerrel, aktuáriusi értékelés alapján kerül meghatározásra. Az aktuáriusi nyereségek és veszteségek egyéb átfogó jövedelemként azonnal elszámolásra kerülnek. A rendszer bevezetése vagy a rendszerben történő változás következtében keletkező múltbeli szolgálat költsége lineáris módszerrel kerül azonnal ráfordításként elszámolásra, a juttatás megszolgáltatásig hátralévő átlagos időtartam alatt. A kötelezettséget a juttatások jelenértékére diszkontáljuk.

Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások:

Az egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások kategória az üzemi balesetre, valamint a vezényelt katonák jubileumi jutalmára képzett tartalékokat tartalmazza. A Csoport nem fizet hozzájárulást juttatási alapba. A kötelezettség összegének meghatározása a kivetített jóváírási egység módszerrel, hivatalos statisztikai adatokat tükröző, olyan aktuáriusi és pénzügyi feltételezések figyelembe vételével történt, amelyek összhangban állnak a Csoport üzleti tervében szereplő feltételezésekkel. A becsült pénzáramokat a juttatások jelenértékére diszkontáltuk.

Egyik programnak sincs külön regisztrált juttatási alapja, így megjelenítendő eszközei sem.

Meghatározott hozzájárulási program:

A hozzájárulási program egyenlegének előző programból áthozott része több, előre meghatározott időpontban kerül rendezésre, ezért a kötelezettség diszkontált, és a diszkontrata változásának hatása az eredménykimutatásban kerül elszámolásra. A Csoportnak nem maradt fenn további kötelezettsége az előző programmal kapcsolatban.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Az egyenleg aktuáriusi veszteséget is tartalmaz, mely kisebb részben a kötelezettség azon részén keletkezett, ahol a munkavállalók a szolgálati időszakot még nem teljesítették - ez csak az újonnan belépett, nem légiforgalmi irányító munkakörben dolgozó munkavállalók esetében alkalmazandó. Az aláírt megállapodás értelmében az újonnan belépő munkavállalók 5 év munkaviszony megszolgálása után válnak csak a program teljes jogú tagjaivá. Esetükben a tárgyévi elszámolt aktuáriusi veszteség soron olyan hatások jelennek meg, mint például határozott munkaidejű szerződés határozatlan idejűvé alakítása, a feltételezettől eltérő béremelés hatása.

A meghatározott hozzájárulási program tárgyévi aktuáriusi veszteségének legnagyobb része, mintegy 36 millió HUF, abból adódik, hogy néhány, irányítói munkakörben dolgozó munkavállaló nem vállalta a nyugdíjba vonulást. Mivel 60 év feletti, az Irányítói Életpélya Megállapodás értelmében juttatásaik jelentős részétől elesnek.

A következő táblázat bemutatja a juttatások számításakor használt főbb pénzügyi és aktuáriusi változókat, becsléseket:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Tényleges halál és kilépések hatása	2 690	2 085
Diszkontráta változás hatása	32 289	133 045
Béremelés	11 567	-5 406
Tényleges és becsült kilépések hatása	192	-1 523
Nyugdíjba vonulás dátumának változásai	-30 062	0
Egyéb	-19 052	-40 385
Összesen	-2 376	87 816
<i>Egyéb átfogó eredménykimutatás részeként elszámolt</i>	<i>-4 929</i>	<i>15 959</i>
<i>Eredménykimutatásban elszámolt</i>	<i>7 305</i>	<i>-103 775</i>

Aktuáriusi nyereségek és veszteségek pénzügyi feltételezések változásából

Diszkont ráták:

A Csoport az Államadósság Kezelő Központ által közzétett, 2015. december 31-re érvényes zéró kupon rátákat használta (weblap: www.akk.hu). Az új rendszer nyitó egyenlege, azaz a régi rendszer záró összege 2017-ig kerül kifizetésre, ezért alapvetően rövid távú diszkontrátát alkalmaztunk. Ez a meghatározott juttatási program esetében is igaz. Hosszú távú diszkontráták egyedül az üzemi baleset és a vezényelt katonáknak fizetendő jubileumi jutalmak egyenlegénél kerültek alkalmazásra (Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói kötelezettségek).

A rendszer kötelezettségeihez használt diszkont ráták 2015-ben:

1 év 2 év
1,23% 1,75%

A rendszer kötelezettségeihez használt diszkont ráták 2014-ben:

1 év 2 év 3 év
1,67% 2,07% 2,52%

Az aktuáriusi feltételezések közül a diszkontráták változásának hatása a legszignifikánsabb a kötelezettség egyenlegének jelenértékére gyakorolt hatások között. 2013 és 2014 között a

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

diszkontráták jelentősen csökkentek, aminek következtében a kötelezettségek jelenértéke 133 millió HUF-fal nőtt. 2014 és 2015 között ez a hatás kisebb mértékű, mindössze 32 millió HUF növekedést eredményezett a kötelezettség jelenértékében.

Aktuáriusi nyereségek és veszteségek a demográfiai feltételezések változásából adódóan

Tényleges és becsült kilépési valószínűségek:

A 2015-ös kilépési ráták az utolsó öt év historikus adatai alapján kerültek meghatározásra.

Ezen értékek munkavállalói kategóriánként az alábbiak szerint alakultak (átlagos értékek):

2015: nem légitforgalmi irányítói: 4,9%, légitforgalmi irányítói: 0,11%

2014: nem légitforgalmi irányítói: 5,27%, légitforgalmi irányítói: 0,14%

Halálozási ráta:

Az előző évhez viszonyítva változatlanok a feltételezések. A használt halálozási indexek a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatokból kerültek meghatározásra – a közzétett maximum 10%-os munkahelyi baleset okozta halálozási ráta 50%-kal csökkentésre került az elmúlt évek tényleges historikus adatait figyelembe véve.

Béremelések:

A régi rendszerben maradó három munkavállalóra és a vezényelt katonák tekintetében releváns ráta átlagosan 3% körül mozog. Az új rendszer esetében a béremelések hatása elhanyagolható, kizárólag az üzemi baleseteknél releváns.

A Csoport nem várja az aktuáriusi feltételezések olyan ésszerűen feltételezhető változásait, amelyek jelentősen megváltoztatnák a kötelezettség fordulónapi egyenlegét, így az értékelés során használt főbb aktuáriusi feltételezésekre elvégzett érzékenység vizsgálat bemutatására sincsen szükség.

Rövid lejáratú munkavállalói juttatások

A rövid lejáratú munkavállalói juttatások az alábbi tételekből állnak:

	2015. december 31.	2014. december 31.
A munkaviszony megszűnése utáni juttatások és az egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások éven belüli része	2 496 657	1 707 377
Decemberi bérfizetési kötelezettség	617 721	547 079
Irányítói Életpálya Megállapodás alapján irányítói munkakörben dolgozóknak járó kifizetésekre képzett kötelezettség	40 670	173 358
Rövid lejáratú prémium kifizetések	81 635	81 635
Túlóra kifizetésekre képzett elhatárolás	0	56 715
Ki nem vett szabadságok miatti kötelezettség	45 124	35 006
Egyéb	14 345	1 881
Összesen	3 296 152	2 603 051

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Az egyenlegek többek között tartalmazzák a hosszú lejáratú munkavállalói juttatások várhatóan egy éven belül rendezendő részét: ez 2.496.657 ezer HUF 2015. december 31-én (2014-ben: 1.707.377 ezer HUF).

17. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

A fordulónapokon az alábbiak szerint alakultak az egyenlegek:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Állami vagynon keletkezett visszapótlási kötelezettség	0	269 297
Kapott támogatások - hosszú lejáratú kötelezettség*	1 414 982	1 713 323
Közös vezetésű vállalattal szembeni hosszú lejáratú kötelezettség	4 152	4 175
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	17 450	84 551
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	1 436 584	2 071 346

* A kapott támogatásokkal kapcsolatos kötelezettségeket a 23-as számú kiegészítő megjegyzés alatt mutatjuk be.

Állami vagyon visszapótlási kötelezettsége:

2007 szeptemberében a Csoport az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. jogelődje) vagyonkezelési megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyonkezelési jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek, berendezések valamint azok kapcsolódó vagyonértékű jogai felett.

A megállapodás eredményeképp a Társaság köteles ezen eszközöket eredeti állagukban megtartani, bővíteni, felújítani, és gyarapítani. Az eszközök eredeti állapotban való megtartásának kötelezettsége, az úgynevezett „visszapótlási kötelezettség”, amely a kezdeti bekerülési érték és az elszámolt értékcsökkenés különbsége, a hosszú távú kötelezettségek között szerepel, ahogy a fenti táblában is bemutatásra került. A visszapótlási kötelezettség összegét az elszámolt értékcsökkenés összegével szemben a vagyonkezelt eszközökön végzett beruházások, továbbá a vagyonkezelésből kivett eszközök értéke is módosítja. A vagyonkezelési jogot a Csoport operatív lízingként kezeli, melyről további információt a 2-es és 27-es kiegészítő megjegyzések tartalmaznak.

A vonatkozó szabályozás 2013. június 28-as hatállyal való módosulása értelmében a kötelezettség elengedésre került. A tárgyévben keletkezett 218 millió forintos összeget a Csoport kapott állami támogatásként számolta el az egyéb bevételek között, csökkentve a kötelezettség év végi egyenlegét (2014-ben: 297 millió HUF).

A tárgyévi értéknövelő beruházások összege (504 millió HUF 2015-ben, 605 millió HUF 2014-ben) a felhalmozott visszapótlási kötelezettséget, a fenti elengedett kötelezettségen felül, csökkentette. A visszapótlási kötelezettség tétel így 235 millió HUF követelés egyenleget mutatott 2015. december 31-én – ennek megtérülése azonban bizonytalan, mivel a követelés megtérüléséhez szükséges megállapodások még nem kerültek megkötésre, így a követelést teljes összegében értékvesztette a Csoport.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek sor 2014-ben egy vállalati licenz megállapodás éven túl teljesítendő részét tartalmazta. Az összeg 2015-ben teljesítésre került, a fennmaradó rész pedig rövid lejáratú kötelezettségként kerül bemutatásra, mivel az éven belül fizetendő.

A tárgyévi egyéb soron bemutatott 17,450 ezer HUF szállítói tartozás garanciális visszatartásból eredő, éven túl teljesítendő kötelezettség.

18. Szállítói kötelezettség

A szállítói kötelezettségek korosítása az alábbiak szerint alakult:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Nem lejárt	2 071 226	2 298 874
Lejárt, éven belüli	72 468	14 035
Lejárt, 1 és 5 év között	2 082	2 052
Szállítói tartozások összesen	2 145 776	2 314 961

A Csoport szállítói tartozásait fizetési határidőn belül rendezi, és nem volt jelentős lejárt tartozása 2015. december 31-én, illetve 2014. december 31-én. A bemutatott periódusok lejárt tartozásainak többsége olyan novemberi, illetve decemberi számla, amit a Csoport a következő év elején kifizetett.

	2015. december 31.	2014. december 31.
Szállítói tartozások - belföldi	757 585	1 156 949
Szállítói tartozások - külföldi	1 231 828	915 333
Kapcsolt vállalatokkal szembeni kötelezettségek	156 363	242 679
Szállítói tartozások összesen	2 145 776	2 314 961

A Csoport az összes kapcsolt félként besorolt nyitott szállítói egyenleg elkülönítését és kapcsolt féllel szembeni kötelezettségként való bemutatását választotta.

Mivel a Társaság él az IAS 24.25 mentesítési lehetőségével, így a Társaságnak nem kell teljes körűen bemutatni a Magyar Állammal, valamint a Magyar Állam által ellenőrzött más társaságokkal szemben fennálló egyenlegeket. Tekintve azonban a 2015., illetve 2014. december 31-ei egyenleg nagyságát, a Csoport a teljes bemutatás mellett döntött. A mentesítés lehetőségével változatlanul él a Csoport, amikor a kapcsolt felekkel szembeni tranzakciókat mutatja be a 27-es számú kiegészítő megjegyzésben.

A vezetőség úgy véli, hogy a szállítói tartozások könyv szerinti értéke megközelíti azok valós értékét.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

19. Egyéb rövid lejáratú kötelezettség

	2015. december 31.	2014. december 31.
Folyósított támogatás előlegek*	267 184	167 338
Cash-flow fedezeti ügyletek negatív valós érték változása (veszteség)**	33 699	159 820
Magánnyugdíjpénztárakkal és nyugdíjpénztárakkal szembeni kötelezettség	446 481	524 625
Társadalombiztosítási kötelezettségek	307 488	289 000
Személyi jövedelemaadó kötelezettség	275 235	254 658
Nagyvállalati licenz szerződésből eredő kötelezettség	84 550	84 550
Különböző hatóságokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	29 870	83 744
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	58 689	59 892
Egyéb kötelezettségek összesen	1 503 196	1 623 627
Kapott uniós támogatások - rövid lejáratú rész*	286 031	283 372
Egyéb halasztott bevételek	1 137	279
Halasztott bevételek összesen	287 168	283 651
Teljesített, nem számlázott szolgáltatások összesen	295 065	74 220
Elhatárolt költségek összesen	295 065	74 220
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	2 085 429	1 981 498

* A kapott támogatásokkal kapcsolatos kötelezettségeket a 23-as kiegészítő megjegyzés alatt mutatjuk be.

** A cash-flow fedezeti ügyletek valós érték változását a 26-os, illetve 29-es kiegészítő megjegyzés tartalmazza.

Teljesített, nem számlázott év végi egyenlegek:

A 2015-ös elhatárolás egyenleg TAR-2 terminál radarhoz kapcsolódó tartalékalkatrészek értékét tartalmazza 113 millió forintos értékben, macedón és kosovói radaradat-szolgáltatásokat 32 millió forint értékben, továbbá a 12. havi villamosenergia szolgáltatás költségét 17 millió forint értékben, valamint számos, kisebb összegű egyéb költséget. A 2014-es egyenleg telekommunikációs szolgáltatási díjakat (15 millió HUF), szoftver karbantartási díjakat (24 millió HUF), jogi és egyéb szakértői díjakat (20 millió HUF) és számos egyéb költségtételt tartalmaz.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

20. Árbevétel

Az árbevétel összetétele az alábbi:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - en route	29 403 822	29 522 618
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - terminal	5 421 320	6 075 862
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - Koszovó	1 835 796	1 292 493
Hatékony, lezárt fedezeti ügyletek valós értékelési tartaléka átsorolva tőkéből árbevételbe	-165 123	-115 175
Árbevétel légi navigációs szolgáltatásból összesen	36 495 815	36 775 798
Egyéb árbevétel export tevékenységből	53 649	259 503
Egyéb árbevétel belföldi értékesítésből	54 047	102 295
Egyéb árbevétel összesen	107 696	361 798
Árbevétel összesen	36 603 511	37 137 596

A Csoport devizában denominált, léginavigációs szolgáltatás nyújtásából származó árbevételének egy része cash flow fedezeti ügyletekkel fedezett. A devizában történő cash-flow fedezésére használt deviza fedezeti ügyletek tőkében elszámolt hatékony részének az ügyletek zárásakor tőkéből történő átvezetését a Csoport az árbevételben számolja el a fedezett vevőkön keletkező árfolyam-nyereségekkel/veszteségekkel együtt.

Az árbevételben kimutatott, tőkéből átvezetett tétel 2015-ben 165 millió HUF veszteség, melyből lezárt ügyleteken keletkezett veszteség 161 millió HUF, vevő követelésen keletkező árfolyam-differenciából eredő veszteség 4.048 ezer HUF volt. 2014-re a teljes veszteség 115 millió HUF, melyből 250 millió HUF veszteség lezárt ügyletek eredményén keletkezett, 134.938 ezer HUF nyereség pedig vevő követelés árfolyam-differenciájából eredő nyereség.

Tovább információt a cash-flow fedezeti ügyletekről a 26-os és 29-es kiegészítő megjegyzések tartalmaznak.

Az árbevétel egyenlegek a bemutatott évekre vonatkozóan a Honvédelmi Minisztérium által végzett kutatás-mentéssel kapcsolatos ügynöki tevékenységek korrekcióit is tartalmazzák (2015: 469.074 ezer HUF és 2014: 414.236 ezer HUF), melyek az en-route árbevétel sort csökkentik.

A kutatás-mentési tevékenység rendelkezésre állását, illetve amennyiben tényleges kutatás-mentési tevékenység merül fel, az ehhez kapcsolódó feladatokat a Honvédelmi Minisztérium végzi, így a költségeket is ő viseli. Ezen tevékenység tervezett költségei azonban a HungaroControl által kezelt magyar költségalap részét képezik, így az egységdíjon keresztül a Társaság részére megtérítésre kerülnek. A Társaság az így megkapott bevételt, a tervezett – azaz a költségalapban szereplő - kutatás-mentési költségeknek megfelelő összeget, a Honvédelmi Minisztérium részére megfizeti. A fenti tranzakció esetében készletezési kockázattal nem rendelkezik a HungaroControl, mivel alapvetően a Honvédelmi Minisztériumnak kell a kutatás-mentési tevékenység rendelkezésre állását

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

biztosítani, melynek készletezése fogalmilag kizárt. Tekintettel arra, hogy a HungaroControl a mindenkor elfogadott teljesítményterv alapján elfogadott összeget fizeti ki a Honvédelmi Minisztérium részére, így nem fordulhat elő, hogy a Társaság „támogatást” nyújt a Honvédelmi Minisztérium számára, és ez az összeg számára nem kerül megtérítésre.

A tranzakcióból származó bevételt nem a Társaság határozza meg, azt a várhatóan felmerülő költségek alapján a Honvédelmi Minisztérium kalkulálja, így erre sincs hatással a HungaroControl.

Mivel a kutatás-mentési költségek a teljesítménytervbe beállításra kerülnek, így azok részét képezik az éves egységdíjak megállapításához használt költségtervnek. Ezeket az egységdíjakon keresztül a Társaság számára a tervek teljesülése mellett a vevők megtérítik. A fentiek figyelembe vételével a Társaság a Honvédelmi Minisztérium részére kifizetett összeget, mint árbevételt csökkentő költségvetelt számolja el, ezáltal nettó módon mutatja be a beszámolóban.

További információ a 19-es megjegyzés alatt kerül közlésre.

Minden árbevétel folytatódó tevékenységből származik.

Árbevétel léginavigációs szolgáltatás nyújtásából:

A Csoport fő tevékenysége léginavigációs szolgáltatás nyújtása – árbevételeinek több mint 99%-a légiforgalmi díjakból származik.

A Társaság főtevékenysége a légiforgalmi irányítás, melyen belül a két fő üzletága: Magyarország felett átrepülő forgalom irányítása (En Route szegmens) és a Budapest, Liszt Ferenc repülőtér közelkörtéri és terminálirányítása (TNC szegmens.)

A Csoport 2014-ben újonnan indított egy harmadik üzletágat. 2014. április 3-án, a Koszovó feletti magas légtér újra megnyílt az átrepülő polgári légi forgalom előtt. Az Észak-Atlanti Tanács a Magyar Államot kérte fel, hogy lássa el a légiforgalmi irányítási feladatokat légiforgalmi irányítással megbízott Társaságán, azaz a HungaroControlon keresztül. Az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 1244-es számú határozatával, illetve az 1999. évi Katonai Műszaki Megállapodással összhangban a légtér NATO/KFOR fennhatóság alatt marad, és a HungaroControl mint technikai kivitelező látja el a légiforgalmi irányítási szolgáltatást az átrepülő polgári forgalom számára.

A koszovói irányítás a közös Szerbia-Montenegró-KFOR „en route” díjszabási zóna keretein belül működik. A szolgáltatásnyújtás bevételeinek és költségeinek elszámolása a közös Szerbia-Montenegró-KFOR költségalapon keresztül történik, az EUROCONTROL útvonal-használati díjak fizetésre vonatkozó elveivel összhangban. A Koszovó üzletág elszámolásánál a teljes költségmegtérítési módszer kerül alkalmazásra.

A díjszabási rendszerekről további információt a 2-es számú kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

A légiforgalmi díjbevételt a szolgáltatási egységek száma határozza meg, ami a repülőgép súlyát, a mozgások darabszámát és a távolsági faktort veszi figyelembe.

Árbevétel egyéb forrásból:

Az egyéb kategóriába sorolt árbevétel összesen 107.696 ezer forintot tett ki 2015-ben (361.798 ezer forintot 2014-ben). Az ide sorolt főbb tételek az alábbiak voltak:

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

- ezen kategórián belül a három legfontosabb üzletág a radar adatszolgáltatásból (2015-ben: 46.869 ezer HUF, 2014-ben 46.647 ezer HUF),
- a szimulációs szolgáltatásból (2015-ben nem volt ilyen jellegű bevétele a Csoportnak, 2014: 215.718 ezer HUF),
- valamint a bérleti díjából származó bevétel (25.580 ezer HUF 2015-re, 30.434 ezer HUF 2014-re).

A nem léginavigációs szolgáltatásból származó árbevétel nem képvisel meghatározó részarányt a teljes árbevételen belül.

21. Személyi jellegű ráfordítások

Személyi jellegű ráfordítások összetétele:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Bérek és fizetések	11 820 797	10 624 772
Bérfjárulékok	3 661 223	3 894 633
Egyéb személyi jellegű költségek	1 610 217	998 192
Tárgyévi ráfordítások nyugdíjprogramból és egyéb hosszú távú munkavállalói hozzájárulásból*	-519 642	248 236
Személyi jellegű ráfordítások összesen	16 572 595	15 765 833

* További információt a 16-os kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

A HungaroControl alkalmazotti létszáma – záró értékek:

	2015	2014
ATSF*	319	311
Navigációs és Kommunikációs Osztály, valamint Radar Osztály	68	65
Irányítási Rendszerek Osztály	43	42
Egyéb osztályok**	322	294
Munkavállalói záró létszám	752	712

* ATSF: Ebbe a kategóriába az áramlásszervező, valamint a légtér-gazdálkodási csoportok tartoznak, továbbá a Budapest Légiforgalmi Irányító Központ, Repülőtéri Irányító Központ és a Légiforgalmi Tájékoztató Osztály munkatársai.

** Egyéb kategóriába a Technológiai Igazgatóság, a CRDS Osztály, a Katonai Összekötő Csoport munkatársai, valamint a támogató területek munkatársai tartoznak.

Az EPC Kft-nek 2015-ben átlagosan 8, 2014-ben átlagosan 9 fő alkalmazottja volt - ezeket az adatokat a fenti tábla nem tartalmazza.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

22. Anyagjellegű ráfordítások

A bemutatott évek anyagjellegű ráfordításait a következő tábla foglalja össze:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Villamosenergia díja	196 816	209 041
Egyéb anyagok	140 549	118 584
Anyagköltség	337 365	327 625
Vagyonkezelte eszközök bérleti díja *	1 471 700	1 841 995
Belföldi képzés, továbbképzés költségei	521 012	454 862
Szakértői, pályázati díj, üzletviteli tanácsadás	358 328	317 956
Meteorológiai szolgáltatás költségei	430 289	410 983
Munka- Tűz és Vagyonvédelmi, valamint őrző-védő szolgáltatás	363 033	361 665
Javítás, karbantartás	365 760	356 983
Szoftver éves rendszeres és alkalmi frissítés, karbantartás	411 191	265 315
Külföldi utazás kiküldetés	320 812	241 731
Ingatlanok, bérleti díjai, kölcsönzési díjai	203 888	180 620
On-line szolgáltatás, adatátvitel	530 472	270 898
Szennyvíz-, hulladékkezelés	40 328	75 964
Tárgyi eszközök bérleti díjai, kölcsönzési díjai	109 489	110 556
Hirdetés, reklám, propaganda, marketing költségek	131 140	80 579
Nem tárgyi eszközt érintő kölcsönzési díjak	34 468	40 599
Vagyonkezelte eszközök miatt elszámolt költség	218 045	297 021
Egyéb költségek	561 319	505 516
Eurocontrol hozzájárulás	1 302 255	1 344 605
Hatósági díjak	613 094	585 354
Felelősségbiztosítások	814 162	612 128
Igénybevett és egyéb szolgáltatások	8 800 785	8 355 330
Anyagjellegű ráfordítások összesen	9 138 150	8 682 955

*2007 szeptemberében a Csoport az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyonigazgatóság, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. jogelődje) vagyonkezelési megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyonkezelési jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek, berendezések valamint azok kapcsolódó vagyonértékű jogai felett. A Társaság a vagyonkezelési jogot operatív lízingként kezeli, figyelembe véve, hogy a pénzügyi lízing kritériumai nem teljesülnek a 2-es kiegészítő megjegyzésnél írtak miatt. A bérleti díj 2015-ben 1.471.700 ezer HUF volt (2014-ben 1.841.995 ezer HUF). Egy 2013 során megújított megállapodás szerint a lízing díj az eszközérték alapján kerül meghatározásra. A szerződés felmondható.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A fel-nem-mondható lízing megállapodásokból eredően a Csoport év végén az alábbi minimális, a lízing futamidejére kalkulált lízingfizetési kötelezettségekkel rendelkezett:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Éven belül	156 192	184 394
1–5 év között	313 745	423 476
5 éven túl	111 231	132 227
Összesen	581 168	740 097

A bemutatott megállapodások ingatlan bérleti díjakat (radar-terület, irányító torony bérleti díja; parkoló bérleti díjak és iroda bérleti díjak), valamint autó flotta bérleti díjat tartalmaznak.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

23. Egyéb bevételek (ráfordítások)

	2015. december 31.	2014. december 31.
Kapott támogatások	295 683	297 609
Felmentett repülések költségtérítése*	326 413	375 400
Elengedett kötelezettségek**	221 193	297 020
Értékesített tárgyi eszközök bevételei	64	53 348
Követelések visszaírt értékvesztése	9 388	19 525
Céltartalékok feloldása	0	47 261
Késedelmes fizetések kamata és egyéb díjai	15 758	17 409
Diszkont ráta változás hatása	0	10 347
Költségtérítéshez kapcsolódó uniós támogatások	32 413	63 351
Egyéb elszámolt bevétel-tételek	24 105	39 785
Egyéb bevételek összesen	925 017	1 221 055
Követelések elszámolt értékvesztése	52 739	66 604
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium elszámolt költségtérítése	170 450	168 465
Visszapótlási kötelezettség követel egyenlegének leírása	235 415	0
Adott támogatások, szponzoráció	225 054	275 224
Tárgyévi céltartalék-képzés	0	1 502
Építményadó	35 605	35 605
Cégautó adó	121	1 219
Értékesített tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke	25	40 865
Behajthatatlan követelések leírt értéke	19 478	11 725
Készletekre elszámolt értékvesztés	844	616
Egyéb elszámolt költségtételek	5 552	29 960
Egyéb ráfordítások összesen	745 283	631 785
Összesen (bevétel)	179 734	589 270

* A díjfizetés alól felmentett repülések egyenlegeit, valamint az eredménykimutatásban tárgyévben elszámolt tételek részletezését a 27-es, kapcsoló felekkel történő tranzakciók kiegészítő megjegyzés tartalmazza. A tétel mérlegben elszámolt ellentételező párja a 8-as, illetve 12-es kiegészítő megjegyzések alatt került bemutatásra az egyéb hosszú lejáratú eszközök és egyéb forgóeszközök részeként.

** A 221 millió forintos tételből 218 millió forint (2014: 297 millió HUF) a visszapótlási kötelezettség év végi egyenlegét csökkenti a 17-es számú megjegyzésnél írtaknak megfelelően.

A behajthatatlan és leírt követelések egyenlegeit a 11-es és 29-es megjegyzések mutatják be.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Az alábbi tábla a kapott támogatások egyenlegeit és az azokban bekövetkező mozgásokat foglalja össze:

	2015. év	2014. év
Egyenlegek január 1-én	1 996 695	2 294 305
Kapott támogatás - egy éven belül feloldandó	283 372	284 403
Kapott támogatás - egy éven túl feloldandó	1 713 323	2 009 902
Halasztott bevételek feloldása	295 682	297 610
Kohéziós Alapból kapott támogatásból vásárolt eszközökön elszámolt értékcsökkenés arányos feloldás	89 517	84 321
TEN-T EERP támogatásból vásárolt eszközökön elszámolt értékcsökkenés arányos feloldás	202 973	209 430
Egyéb támogatás feloldás	3 192	3 859
Egyenlegek december 31-én	1 701 013	1 996 695
<i>1 éven belül feloldandó</i>	<i>286 031</i>	<i>283 372</i>
<i>1 éven túl feloldandó</i>	<i>1 414 982</i>	<i>1 713 323</i>

Az állami támogatások elszámolása kapcsán alkalmazott számviteli politikákat a 2-es megjegyzés alatt tesszük közzé.

Egyenlegek projektenkénti megbontásban:

2015. december 31.				
	Kapott támogatási előleg	Elhatárolt bevétel	Halasztott bevétel - rövid lejáratú rész	Halasztott bevétel - hosszú lejáratú rész
TEN-T EERP, ANS III Projekt - eszközökhöz kapcsolódó	0	0	202 446	969 105
Kohéziós Alap, Radar Projekt - eszközökhöz kapcsolódó	0	0	80 393	431 556
PARAT' - ÁFA - eszközökhöz kapcsolódó	0	0	3 192	14 321
Budapest 2.0 - költségekhez kapcsolódó	954	0	0	0
CPDLC - költségekhez kapcsolódó	202 137	0	0	0
React+ - költségekhez kapcsolódó	0	0	0	0
Beyond - költségekhez kapcsolódó	4 033	0	0	0
A-CDM - költségekhez kapcsolódó	60 060	0	0	0
FRA - költségekhez kapcsolódó	0	9 987	0	0
Egyenlegek december 31-én	267 184	9 987	286 031	1 414 982

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

2014. december 31.				
	Kapott támogatási előleg	Elhatárolt bevétel	Halasztott bevétel - rövid lejáratú rész	Halasztott bevétel - hosszú lejáratú rész
TEN-T EERP, ANS III Projekt - eszközökhöz kapcsolódó	0	0	202 559	1 171 964
Kohéziós Alap, Radar Projekt - eszközökhöz kapcsolódó	0	0	77 621	523 846
PARAT' - ÁFA - eszközökhöz kapcsolódó	0	0	3 192	17 513
Budapest 2.0 - költségekhez kapcsolódó	0	3 998	0	0
CPDLC - költségekhez kapcsolódó	267 184	0	0	0
React+ - költségekhez kapcsolódó	0	6 194	0	0
Beyond - költségekhez kapcsolódó	0	0	0	0
A-CDM - költségekhez kapcsolódó	0	0	0	0
FRA - költségekhez kapcsolódó	0	0	0	0
Egyenlegek december 31-én	267 184	10 192	283 372	1 713 323

Kapott támogatás – TEN-T EERP, ANS III projekt

Az ANS III elnevezésű, komplex fejlesztési program részeként 2012-ben kiépítésre került egy új, magas technikai színvonalon megvalósított irányító központ. A beruházás az alábbi célokkal valósult meg: a meglévő légiforgalmi irányító központ kapacitásának növelése, valamint az irányítás magas szintű hatékonyságának, technológiai standardoknak és az uniós integrációs-, valamint teljesítménycéloknak való megfelelés fenntartása. A projekt 5.964 ezer EUR EU finanszírozásban részesült a TEN-T program keretében (Transzeurópai Közlekedési Hálózat).

A Csoport a Bizottság végső jóváhagyását és döntését 2013 júliusában kapta meg. A kapott előlegek a Zárójelentést (2009-HU-40043-E) követően átutalt utófinanszírozási résszel együtt a hosszú lejáratú kötelezettségek között halasztott bevételként elszámolásra kerültek, a várhatóan éven túl feloldható összeg mértékéig. A támogatás várhatóan következő év során feloldandó része, azaz a következő pénzügyi periódus során elszámolt értékcsökkenés becsült összege, az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek részeként került kimutatásra.

Kapott támogatás – Kohéziós Alap, Radar projekt

A Csoport által három földrajzi lokáción használt radarok modernizálását és az automatizált légiforgalmi irányító rendszer szoftverének (MATIAS) továbbfejlesztését célzó projekt 50%-os, 14.917 ezer EUR összegű támogatásban részesült a Kohéziós Alap keretében. A szoftver-fejlesztés bevezetésének, illetve az új radareszközök üzembehelyezésének utolsó fázisa 2008 novemberében zárult le.

Az eredménykimutatással szemben bevételként elszámolt tételek arányosak a támogatott eszközök hasznos élettartama alatt elszámolt értékcsökkenések összegével. 2015 év végén 512 millió HUF volt a projekt halasztott bevételeinek egyenlege (ebből 80.3 millió HUF a várhatóan éven belül feloldandó rész, amit rövid lejáratú tételként mutatunk ki) – 2014: 601 millió HUF volt az egyenleg 77,6 millió HUF összegű, várhatóan éven belül eredménykimutatásban elszámolandó, rövid lejáratú tételként elkülönített résszel.

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Kapott támogatás – Budapest 2.0

A Budapest 2.0 projekt keretében egy hattagú nemzetközi konzorcium (HungaroControl, a spanyol Pildo Labs., Wizz Air légitársaság, JetStream Légitársaság és Légitársaság Kft., SLOT Consulting és a Katalán Politechnikai Egyetem) egy olyan demonstrációs környezetet alakít ki, ahol a SESAR kutatási-fejlesztési programhoz szorosan kapcsolódó léginavigációs fejlesztések tesztelését és bemutatását végzi majd. A program kifejezetten a kis és közepes forgalmú repülőterek és szolgáltatók működését javító technológiai újítások és eljárások bemutatását tűzte ki céljául, amelyek segítségével hatékonyabban ütemezhető a légi járművek érkezése, mérsékelhető a járatkésések száma, gazdaságosabban üzemeltethetők a repülőgépek és kedvezően befolyásolhatók a környezeti hatások. A program költségvetése közel 2.5 millió EUR, melynek 50%-át az Európai Unió Egységes Európai Égbolt (SES) programja támogatja a SESAR Közös Vállalkozás pályázatán keresztül (1.2 millió EUR). Ebből a HungaroControl 532.038 EUR támogatási összeget fog várhatóan kapni (ebből 2015. december 31-ig 159.611 EUR érkezett a Csoporthoz előlegként). A bemutatott bevétel elhatárolás összege arányban van a tárgyévben a projekttel kapcsolatosan elszámolt költséggel. A már felmerült költségek erejéig a támogatás elszámolásra került az eredménykimutatásban (2015: 47.5 millió HUF, 2014: 3.9 millió HUF), mivel a Csoport úgy véli, hogy a jövőben is teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni.

Kapott támogatás – CPDLC

A CPDLC adatkapcsolat bevezetését a Bizottság 29/2009/EK rendelete írja elő, amely az adatkapcsolat-szolgáltatásokra vonatkozóan határoz meg követelményeket. A CPDLC várhatóan a repülésbiztonságot javítja és csökkenti a rádiófrekvenciák telítettségét. A Csoport 1.366 ezer EUR támogatásban részesült az Európai Unió Transzeurópai Közlekedési Hálózat (TEN-T) költségvetésének keretében, ami 20%-os támogatottságnak felel meg; a költségek fennmaradó 80%-a önerőből kerül finanszírozásra. A projekt többek között a Magyar Automated and Integrated Air Traffic System (MATIAS) légiirányítási szoftver továbbfejlesztését tűzte ki célul.

A Csoport előfinanszírozásként 683 ezer EUR-t kapott, amit halasztott bevételként jelenít meg. A már felmerült költségek erejéig a bevétel az eredménykimutatásban elszámolásra került, mivel a Csoport úgy véli, hogy a jövőben teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni.

Kapott támogatás – React+

A REACT-Plus projekt célja a folyamatos süllyedéssel való leszállás (CDO - Continuous Descent Operations) és a folyamatos emelkedéssel való felszállás (CCO - Continuous Climb Operations) megvalósítása a budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi repülőtéren. A konzorcium az alábbi tagokból áll: PILDLO Labs, HungaroControl, Wizzair. A projekt 50%-át az EU finanszírozza a SESAR Közös Vállalkozás pályázatának keretében. A HungaroControl a teljes támogatási összegből várhatóan 28 ezer EUR-t fog kapni.

Mivel a költségek már felmerültek és további ráfordítás nem várható, a támogatás az eredménykimutatásban elszámolásra került 2014 során.) A 2014. december 31-én elhatárolt bevétel feloldásra került, a támogatási összeget a Csoport 28 ezer EUR értékben megkapta.

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Building EGNSS capacity On EU Neighbouring multimodal Domains (BEYOND)

A projekt a Horizon 2020 program keretein belül valósul meg. A projekt célja tréningeken, gyakorlatokon és workshopokon keresztül a műholdas eljárások népszerűsítése, kapacitások kiépítése. A projekt 19 tagból álló konzorciumban kerül lebonyolításra, a koordinátor a EUROPEAN SATELLITE SERVICES PROVIDER S.A.S.

A projekt teljes költsége 1.931.885 euró, amelyből a HungaroControl tervezetten 86.375 euró támogatásban részesül. A társfinanszírozás mértéke 100%.

A támogatási szerződés 2015. március 3-án aláírásra került. Előfinanszírozásként 2015. június 9-én 43.188 euró összeget írtak jóvá a Társaság számláján.

A már felmerült költségek erejéig a támogatás elszámolásra került az eredménykimutatásban (2015: 9.5 millió HUF), mivel a Csoport úgy véli, hogy a jövőben is teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni.

Airport-Collaborative Decision Making at HungaroControl (A-CDM)

A projekt a Connecting Europe Facility (CEF) forrás bevonásával valósul meg. A projekt a hazai légiforgalmi irányítási rendszer, a MATIAS (Magyar Automated and Integrated Air Traffic System) továbbfejlesztésére, szoftverfejlesztésre irányul. Az új szoftver támogatni fogja a CDM használatához szükséges új funkciókat, ezáltal biztosítva a repülésben érintett szereplők (légitársaságok, repülőterek és légiforgalmi irányítók) közötti hatékonyabb információcserét. A CDM bevezetésével kapcsolatos kitűzött célok, elérendő eredmények a MATIAS rendszer fejlesztésén túl, az egyezményi, munkatechnológiai háttér kialakítása, a repülésbiztonsági követelmények teljesítése, a személyi feltételek megteremtése (oktatás), valamint a szükséges engedélyek beszerzése.

A projekt teljes költsége 1.043.431 euró. A társfinanszírozás mértéke: 50% A támogatási megállapodás aláírására 2015. november 19-én került sor. Előfinanszírozásként 2015. december 3-án 208.686 euró összeget írtak jóvá a Társaság számláján.

A már felmerült költségek erejéig a támogatás elszámolásra került az eredménykimutatásban (2015: 5.2 millió HUF), mivel a Csoport úgy véli, hogy a jövőben is teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni.

Free Route Airspace from the Black Forest to the Black Sea

A projekt (technológiai megvalósíthatósági tanulmány) CEF forrás bevonásával valósul meg.

A Free Route Airspace (FRA) FAB CE-n (közép-európai funkcionális légtérblokk) belüli megvalósításához, működtetéséhez szükséges működési feltételek kidolgozásáról szól, a HUFRA (a magyar légtérben bevezetett free route airspace) tapasztalataiból kiindulva, tekintettel arra, hogy a koncepció bevezetésére nincs egységesen kidolgozott eljárás, valamint a már bevezetett koncepciók között elég nagy eltérések mutatkoznak Európa-szerte. A projekt a határon átnyúló, valamint FAB szintű FRA Concept of Operations kidolgozását és annak validálását célozza meg, továbbá a felmerülő AIS kérdéskörök kidolgozását, repülésbiztonsági elemzés készítését, a szükséges ATM rendszerfejlesztések meghatározását, valamint szimulációt foglal magában, amely a HungaroControl CRDS központjában realizálódik. A projekt konzorciumban valósul meg HungaroControl Zrt., mint konzorcium-vezető, tagok: AustroControl, Croatia Control, BHANSA, Slovenia Control, LPS SR, és ANS CR ANSP-k, mint FAB CE tagok a SESAR Deployment Manageren keresztül.

A projekt teljes költsége 2.190.782 euró, amelyből a HungaroControl tervezetten 401.798 euró támogatásban részesül. A társfinanszírozás mértéke 50%.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A támogatási megállapodás aláírására 2015. november 27-én került sor.

A már felmerült költségek erejéig a támogatás elszámolásra került az eredménykimutatásban (2015: 9.9 millió HUF), mivel a Csoport úgy véli, hogy a jövőben is teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni. A Csoport előfinanszírozási összeget 2015 során nem kapott, ezért a bevétel elhatárolásra került.

A menedzsmentnek nincsen tudomása nem teljesített kondíciókról, illetve egyéb, a támogatásokhoz kapcsolódó függő kötelezettségekről, amelyek bemutatása szükséges lenne.

24. Pénzügyi bevételek (ráfordítások)

	2015. december 31. (+ (nyereség) / - (veszteség)	2014. december 31. (+ (nyereség) / - (veszteség)
Diszkont lebontása - hosszú távú munkavállalói kötelezettségek*	-65 930	-144 069
Lekötött betéteken és állampapírokon realizált kamat	299 897	390 824
Devizás tételek év végi ártértékelésének eredménye	9 717	70 214
Cash-flow fedezeti ügyleteken realizált swap-pontok**	95 193	124 255
Cash-flow fedezeti ügyletek nem hatékony része**	559	13 064
Diszkont lebontása - egyéb	11 432	28 022
Realizált árfolyam különbségek	11 768	-12 124
Pénzügyi eszközök amortizációja	-18 294	0
Egyéb tételek	361	490
Pénzügyi tevékenység eredménye	344 703	470 676

* A hosszú távú munkavállalói kötelezettségeket a 16-os megjegyzés alatt mutatjuk be.

**A cash-flow fedezeti ügyleteket a 26-os megjegyzés alatt mutatjuk be.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

25. Nyereségadók

Az IAS 12-vel összhangban, a Csoport az adóköteles nyereség alapján kalkulált adókat sorolja a nyereségadók közé. Ezek az adók az eredménykimutatás adózás előtti eredmény sora alatt kerülnek bemutatásra. A jelen szabályozások értelmében a Csoport a következő adókat tekinti nyereségadónak: társasági adó, helyi iparűzési adó és innovációs járulék. A tárgyévi és halasztott adóráfordítások az alábbi egyenlegeket eredményezték az IFRS-ek szerint:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Tényleges adó	2 161 522	2 468 586
Előző évekkel kapcsolatos módosítások	96 551	4 014
Fizetendő halasztott adó	103 587	162 021
Nyereségadó ráfordítás összesen	2 361 660	2 634 621

A fizetendő társasági adó mértéke Magyarországon 10% az adóalap első 500 millió HUF-ja után – e fölött egy 19%-os ráta alkalmazandó. A helyi iparűzési kulcsa az adóalapra vetítve (bruttó nyereség) 2% volt, míg az innovációs járulék 0,3% mértékű mindkét évben.

A nyereségadó effektív mértéke a törvényileg előírt nyereségadó mértékétől a következő tételek miatt tért el:

	2015. december 31.	2014. december 31.
Adózás előtti eredmény	8 470 617	10 989 527
Eredményre jutó, standard 19%-os rátával számított adó	1 609 417	2 088 010
Eltérő standard és tényleges adókulcsok használatának hatása	-55 471	-56 142
Meg nem forduló eltérések	30 060	-96 896
Egyéb nyereségadók hatása társasági adó hatással korrigálva	685 976	693 447
Előző évek módosításainak adóhatása	96 551	4 014
Elhatárolt veszteség adóhatásának változása, melyre halasztott adó eszköz nem került megképzésre	0	-5 158
Egyéb adóhatás	-4 873	7 346
Nyereségadó költség effektív adórátaival	2 361 660	2 634 621
Effektív adókulcs	28%	24%

Az effektív adókulcs alakulását jelentősen befolyásolja a - bruttó fedezet alapján számított - helyi iparűzési adó és az innovációs járulék ráfordítás.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

26. Cash flow fedezeti ügyletek

Derivatív pénzügyi instrumentumok valós értéke

A cash flow fedezeti ügyletként megjelölt, egyéb átfogó eredmény valós értékelési tartalékában elszámolt, nyitott tranzakciók valós értéke az alábbi volt.

Derivatív pénzügyi instrumentumok valós értéke	2015. december 31.	2014. december 31.
Egyéb forgóeszközök		
<i>Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban</i>		
Forward fedezeti ügyletek (cash-flow fedezeti ügyletek)	25 594	6 802
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		
<i>Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban</i>		
Forward fedezeti ügyletek (cash-flow fedezeti ügyletek)	33 699	159 820
<i>Bekerüléskor eredménykimutatással szemben elszámolandó, valós értéken értékelt derivatív pénzügyi instrumentumnak definiált tételek</i>		
Forward ügyletek	0	0

A szerződések fordulónaptól számítva egy, kettő, vagy három hónapon belül rendezésre kerülnek. A nyitott forward szerződések valós érték változásait a Csoport megjeleníti mérlegében. Részletes információkat a derivatív pénzügyi instrumentumokról a 29-es kiegészítő megjegyzés alatt közlünk.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

27. Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók

Tranzakciók kapcsolt felekkel:

Tranzakciók a Magyar Állammal és más, a Magyar Állam által ellenőrzött társaságokkal:

Mivel a Társaság él az IAS 24.25 mentesítési lehetőségével, így a Társaságnak nem kell teljes körűen bemutatni a Magyar Állammal, valamint a Magyar Állam által ellenőrzött más társaságokkal folytatott tranzakciókat, illetve a velük szemben fennálló egyenlegeket. A mentesítés feltételeként azonban be kell mutatni az alábbiakat azon partnerekkel kapcsolatban, amelyek befolyással bírnak minősíthetők a Csoport szempontjából:

Díjfizetés alól felmentett, repülések költségeinek megtérítésére jogszabályban kijelölt állami felek a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium és a Külügyminisztérium.

Állami felek, akiktől a Csoport szolgáltatást vásárol, illetve akik felé a Csoportnak fizetési kötelezettsége van: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium, Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., Nemzeti Közlekedési Hatóság, MVM Zrt. és az Országos Meteorológiai Szolgálat.

Az alapítói és tulajdonosi jogok gyakorlója a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. A minisztériumnak fizetett osztalék 1.000.000 ezer HUF 2015-ben és 1.000.000 ezer HUF 2014-ben.

A következő állami szervek nem rendelkeznek közvetlen ellenőrzéssel a Csoport felett, illetve fordítva, viszont a menedzsment megítélésében ezek a tranzakciók összegüknél fogva szignifikánsak, illetve valamely hatósági szervnek és a legfelsőbb menedzsmentnek beszámolásra kerülnek – mindezek alapján a Csoport ezen tranzakciók bemutatása mellett döntött.

2007 szeptemberében a Csoport az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyon Igazgatóság, a **Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.** jogelődje) vagyonkezelési megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyonkezelési jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek, berendezések valamint azok kapcsolódó vagyonértékű jogai felett. A Csoport a vagyonkezelési jogot operatív lízingként kezeli, figyelembe véve, hogy a pénzügyi lízing kritériumai nem teljesülnek. A bérleti díj 2015-ben 1.471.700 ezer HUF volt (2014-ben 1.841.995 ezer HUF).

A 2013 során megújított megállapodás szerint a lízing díj az eszközérték alapján kerül meghatározásra.

A megállapodás eredményeképp a Társaság köteles ezen eszközöket nyilvántartásában elkülönítve szerepeltetni, valamint azokat eredeti állapotukban megtartani, bővíteni, felújítani, és gyarapítani, ellensúlyozva a felmerült értékcsökkenést („visszapótlási kötelezettség”). Az eszközök eredeti állapotban való megtartásának kötelezettsége - a kezdeti bekerülési érték és az elszámolt értékcsökkenés különbsége - a hosszú távú kötelezettségek között szerepel. 2015. december 31-én a kötelezettség értéke nulla forint, 2014. december 31-én 269.297 ezer HUF volt. (További információt a 17-es megjegyzés tartalmaz.)

A **Nemzeti Közlekedési Hatóság**nak felügyeleti díjat fizet a Csoport (2015: 500 millió HUF – 2014-re ugyanekkora volt az összeg, a koszovói irányítás felügyeleti díja 100 millió HUF volt 2015-ben és 75 millió HUF 2014-ben) számos egyéb engedély hatósági díja mellett (2015: 12 millió HUF, 2014: 93 millió HUF).

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A további tranzakciók összegüknél fogva minősülnek jelentősnek:

A Csoport energiaszolgáltatója az **MVM Partner Energiakereskedő Zrt.** (2015: 139.785 ezer HUF költsége keletkezett a Csoportnak, 2014: 135.451 ezer HUF). Meteorológiai adatokat az **Országos Meteorológiai Szolgálat**tól vásárol a Csoport (2015: 430.289 ezer HUF, 2014: 410.983 ezer HUF).

A Honvédelmi Minisztérium leányvállalata, a **HM EI Zrt.** látja el az őrzés-védéssel kapcsolatos, valamint a takarítási feladatokat (2015: 303.723 ezer HUF, 2014: 331.971 ezer HUF).

A Csoport a díjfizetés alól felmentett repülések Magyar Állammal rendezendő költségét rövid, illetve hosszú távú követelések között mutatja ki az egyéb bevételekkel szemben – ezek bemutatását a 8-as, illetve 12-es kiegészítő megjegyzések tartalmazzák.

A teljes, megtérítendő, díjfizetés alól felmentett repülésekből adódó követelés egyenlegek az alábbiak:

	Egyenleg 2015. december 31.	Megtérített egyenlegek	Pénzügyi bevételek között elszámolt	Egyéb bevétellel szemben elszámolt	Egyenleg 2015. január 1.
Honvédelmi Minisztérium	649 097	739 311	10 547	295 924	1 081 937
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	44 707	15 570	429	13 697	46 151
Külügyminisztérium	30 957	68 649	456	16 792	82 358
Összesen	724 761	823 530	11 432	326 413	1 210 446

	Egyenleg 2014. december 31.	Megtérített egyenlegek	Pénzügyi bevételek között elszámolt	Egyéb bevétellel szemben elszámolt	Egyenleg 2014. január 1.
Honvédelmi Minisztérium	1 081 937	429 892	27 212	357 791	1 126 826
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	46 151	0	1 076	13 547	31 528
Külügyminisztérium	82 358	34 690	1 087	14 409	101 552
Összesen	1 210 446	464 582	29 375	385 747	1 259 906

A kintlévőségek fedezetlenek, rendezésük pénzeszközökkel történik. Kapott garancia nem kapcsolódik a tételekhez. Sem 2015-ben, sem 2014-ben nem került elszámolásra értékvesztés a kapcsolt felekkel szembeni követelésekre.

Nem volt olyan esemény vagy tranzakció egyik bemutatott év vonatkozásában sem, amelyről a menedzsment úgy gondolja, hogy azok nem piaci feltételek mellett, vagy a szokásos üzletmeneten kívül történtek.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Tranzakciók közös vezetésű vállalattal:

Az EPC Kft.-vel folytatott tranzakciók teljes körűen bemutatásra kerülnek:

EPC Kft.-vel folytatott tranzakciók	2015. december 31.	2014. december 31.
Szolgáltatás értékesítés	22 609	33 752
Oktatási szolgáltatás beszerzése	451 747	477 575
Követelés kapcsolt vállalkozással szemben	2 168	3 091
Kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben - hosszú lejáratú	4 152	4 175
Kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben - rövid lejáratú	513	3 552

Az EPC Kft. légitforgalmi irányítói képzési feladatokat lát el, valamint nyelvi kurzusokat tart (lásd 2.2 számú kiegészítő megjegyzést). Az EPC-től származó árbevétel főképp iroda bérleti díjakat, tantermi bérleti díjakat, illetve management szolgáltatások tartalmaz.

A FABCE Aviation Ltd-vel folytatott tranzakciók jelentős része szakmai támogatás és menedzsment szolgáltatás beszerzése, tárgyévben összesen 12.950 ezer HUF értékben.

A kintlévőségek fedezetlenek, és rendezésük pénzeszközökkel történik. Kapott garancia nem kapcsolódik a tételekhez. Sem 2015-ben, sem 2014-ben nem került elszámolásra értékvesztés a kapcsolt vállalatokkal szembeni követelésekre.

Nem volt olyan esemény vagy tranzakció egyik bemutatott év vonatkozásában sem, amelyről a menedzsment úgy gondolja, hogy azok nem piaci feltételek mellett, vagy a szokásos üzletmeneten kívül történtek.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Kulcspozíciót betöltő vezetők javadalmazása:

A Csoport kulcspozícióban lévő vezetőinek javadalmazása kerül az alábbiakban bemutatásra az IAS 24, Kapcsolt felekre vonatkozó közzétételek standard alapján meghatározott kategóriákra összesítve.

2015. december 31. - Adatok ezer forintban

	Rövid távú munkavállalói juttatások	Munkaviszony megszűnése utáni juttatások	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Végkielégítések
Igazgatóság javadalmazása*	22 275	11 615	0	0
Felügyelő Bizottság javadalmazása**	47 585	0	0	0
A vezérigazgató és az igazgatók javadalmazása***	205 421	0	0	5 410
Összesen	275 281	11 615	0	5 410

* Az összeg összesen 22.221 ezer forint értékben tartalmaz fix tiszteletdíjakat.

** Az összeg összesen 9.440 ezer forint értékben tartalmaz fix tiszteletdíjakat.

***Az összeg nem tartalmaz vezetői prémium kifizetést.

2014. december 31. - Adatok ezer forintban

	Rövid távú munkavállalói juttatások	Munkaviszony megszűnése utáni juttatások	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Végkielégítések
Felügyelő Bizottság javadalmazása*	42 426	0	400	0
A vezérigazgató és az igazgatók javadalmazása**	195 415	0	0	0
Összesen	237 841	0	400	0

* Az összeg összesen 6.168 ezer forint értékben tartalmaz fix felügyelőbizottsági megbízási díjakat.

** Az összeg nem tartalmaz vezetői prémium kifizetést.

Kulcspozíciót betöltő vezetők: a Társaság vezérigazgatója és igazgatói, valamint az Igazgatóság és a Felügyelőbizottság tagjai.

A Csoport a Társaság vezérigazgatója és igazgatói, Igazgatósága, valamint a Felügyelőbizottság tagjai számára nem adott kölcsönt vagy előleget, és nem vállalt garanciát a nevükben.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

28. Kötelezettségvállalások, függő kötelezettségek és követelések

Léginavigációs szolgáltatások nyújtásából keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek

A speciális EUROCONTROL költség elszámolási mechanizmus alapján, az útvonaldíjak 2011-ig a „teljes költségmegtérítéses” rendszer alapján kerültek meghatározásra. 2012-től az en-route üzletágban a teljesítményrendszer lépett életbe. 2012 évtől 2014 évig a terminál irányítás szegmensben a teljes költségmegtérítéses rendszer fennmaradt; 2015-ől azonban, az en-route üzletághoz hasonlóan, itt is teljesítményrendszer lépett életbe. A változások ellenére a kiegyenlítés rendszere, a speciális egyenlegek és maga az elszámolási mechanizmus ugyanaz maradt továbbra is mindkét szegmens esetében. Az újonnan létrejött Koszovó üzletág, ahogy a 2-es és 20-as kiegészítő megjegyzésekben is bemutatásra került, szintén teljes költségmegtérítéses rendszerben működik.

Az elszámolási rendszer speciális mechanizmusának megfelelően, azon államok esetében, amelyek teljes költségmegtérítéses módszert alkalmaznak, a különbség az „n.” év bevétele és elszámolandó költségei között alul- vagy felülfinanszírozási egyenlegeket eredményezett. Az alul-, illetve felülfinanszírozás a felhasználóknak számlázott díjak és egyéb bevételek, illetve a ténylegesen felmerült költségek közötti különbséggént kalkulálódik.

Az alul- és felülfinanszírozási egyenlegek a „korrekciós mechanizmuson” keresztül kerülnek rendezésre, úgy, hogy az „n.” év egyenlegei (legkorábban) az „n+2.” év egységdíjaiban elszámolásra kerülnek.

A teljesítményrendszer keretében az alul- és felülfinanszírozási egyenlegek különböző jogcímenek keletkeznek: a forgalom tervezettől való eltérésének kockázata a légtérhasználókkal megosztásra kerül, míg a Csoport nem viseli az inflációs kockázatot, illetve az úgynevezett nem kontrollálható költségek kockázatát, - a Csoportnak az alul-, illetve felülfinanszírozási egyenlegekkel a jövőben el kell számolnia.

A Csoport ezeket az elszámolási egyenlegeket nem mutatja be a mérlegében aktív, illetve passzív elhatárolásként, mivel az IFRS-ek szerint nem megengedett költséget készletre venni vagy elhatárolni azon az alapon, hogy későbbi időszakok árbevételén keresztül talán megtérülnek (alulfinanszírozás). Az sem megengedett, hogy későbbi időszakok költségeit számoljuk el feltételezve, hogy azok később tényleges felmerülésükkor ellentételezésre kerülnek (felülfinanszírozás). Mivel azonban ezek az egyenlegek teljesítik a függő követelések, illetve kötelezettségek kritériumait, továbbá a jövőbeni cash-flowkra, illetve a működésre jelentős hatással bírnak, bemutatásra kerülnek a céltartalékok értékelési követelményeinek megfelelő értékkel.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Pénzügyi hatások becslése – Függő követelések, az EUROCONTROL korrekciós elszámolási mechanizmusából adódó elszámolási egyenlegek:

Alulfinanszírozás a költség alap mechanizmusból	Nyitó egyenleg 2014.12.31.	2015. évi feloldás	2015. évi képzés	Záró egyenleg 2015.12.31.
2013. évi Útvonal elszámolási egyenleg	336 027	-336 027	0	0
2014. évi Koszovó elszámolási egyenleg	305 230	-71 791	0	233 439
2015. évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	0	1 183 066	1 183 066
2015. évi TNC elszámolási egyenleg	0	0	36 894	36 894
Alulfinanszírozási egyenlegek összesen	641 257	- 407 818	1 219 960	1 453 399

Pénzügyi hatások becslése – Függő kötelezettségek, az EUROCONTROL korrekciós elszámolási mechanizmusából adódó elszámolási egyenlegek:

Felülfinanszírozás a költség alap mechanizmusból	Nyitó egyenleg 2014.12.31.	2015. évi feloldás	2015. évi képzés	Záró egyenleg 2015.12.31.
2012. évi Útvonal elszámolási egyenleg	299 892	0	0	299 892
2013. évi TNC elszámolási egyenleg	508 132	-508 132	0	0
2013. évi Útvonal elszámolási egyenleg	22 519	-22 519	0	0
2014. évi Útvonal elszámolási egyenleg	3 264 587	-608 985	0	2 655 602
2014. évi TNC elszámolási egyenleg	1 361 089	-133	0	1 360 956
2014. évi Koszovó elszámolási egyenleg	167 403	-86 653	0	80 750
2015. évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	0	3 557 284	3 557 284
2015. évi TNC elszámolási egyenleg	0	0	523 880	523 880
2015. évi Koszovó elszámolási egyenleg	0	0	154 046	154 046
Felülfinanszírozási egyenlegek összesen	5 623 622	- 1 226 422	4 235 210	8 632 410
Függő kötelezettség nem kontrollálható költségekből	673 107	-673 107	658 963	658 963
Összes függő kötelezettség költség alap elszámolásból	6 296 729	- 1 899 529	4 894 173	9 291 373

A fent bemutatott eszközök, kötelezettségek realizálása várható, de azok pontos összege olyan bizonytalan jövőbeni események függvénye, amelyek nem teljesen állnak a Csoport befolyása alatt (jövőbeni forgalom, érintett felek jóváhagyása). Becsülhetően a fenti alul- és felülfinanszírozási egyenlegek közül 5,3 milliárd HUF 2016-ban kerül felhasználásra, azaz ekkor térítendő vissza a légtérfelhasználók felé. 2017-ben várhatóan 2,7 milliárd forintot kell visszajuttatni a légtérfelhasználóknak.

A Koszovó üzletág 2014-ben keletkezett, 233 millió HUF-os alulfinanszírozása 2016 és 2019 között folyamatosan válik visszaigényelhetővé.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Egyéb kötelezettségvállalások, függő követelések és kötelezettségek

Egyéb kötelezettségvállalások, függő követelések és kötelezettségek között a Csoport a következő adott és kapott bankgaranciákat tartja nyilván a bemutatott évekre vonatkozóan:

Lejárat dátum	Összeg (ezer HUF)	
2015.09.30. - 2016.03.31.	15 186	adott bankgarancia bérleti díj fizetésre
2015.08.31. - 2016.08.31.	17 247	adott bankgarancia bérleti díj fizetésre
Adott garanciák	32 433	
2015.03.16. - 2020.04.20.	32 324	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.10.20. - 2017.11.16.	22 314	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.07.02. - 2016.08.12.	11 690	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.12.14. - 2018.01.17.	1 837	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.12.14. - 2019.01.29.	3 362	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.07.07. - 2016.07.27.	15 411	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.08.14. - 2018.08.14.	3 733	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2009.03.26. - 2016.03.24.	24 951	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2013.05.14. - 2016.01.31.	31 248	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2013.07.10. - 2016.06.27.	16 439	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2013.06.26. - 2016.06.27.	8 365	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2012.08.01. - 2017.08.31.	172 417	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2014.11.21. - 2017.06.30.	14 847	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2013.01.02. - 2018.01.05.	1 482	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
Kapott garanciák	360 419	

Új projektek, szerződések tendereztetési eljárásai során a Csoport jóteljesítési vagy előrefizetési garanciát kérhet. Ezek többnyire épületátalakítási projektekhez, kommunikációs, biztonsági infrastruktúra, illetve rendszerek beruházási vagy átalakítási projektekjeihez köthetőek.

Ezek lejáratát a szerződés hosszától függően változik; a garancia érvénye kitarthat a szerződés teljes időtartamának végéig. Az ilyen címen kapott garanciák 2015. december 31-i értéke összesen 360.419 ezer HUF (2014: 386.584 ezer HUF).

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

29. Pénzügyi kockázatok

A Csoport ki van téve a piaci és a pénzügyi feltételek megváltozásából adódó kockázatoknak. Ezek a változások befolyásolhatják az eredményeket, az eszközök és a kötelezettségek értékét. A pénzügyi kockázatkezelés célja, hogy a kockázatokat az operatív és a finanszírozási tevékenységeken keresztül folyamatosan csökkentse.

A nem fedezeti célú pénzügyi eszközök az alábbi kategóriákba sorolhatóak: kölcsönök és követelések; eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök; értékesíthető pénzügyi eszközök; lejáratig tartandó befektetések.

Kezdeti megjelenítéskor a pénzügyi eszközök különböző kategóriákba kerülnek besorolásra. Ez a klasszifikáció a pénzügyi eszközök jellegétől és céljától függ. A pénzügyi eszközhöz rendelt kategória meghatározza, hogy az milyen módszerrel kerül a későbbiekben értékelésre, és, hogy az értékelésből eredő bevétel az eredménykimutatáson keresztül vagy közvetlenül a tőkében kerül-e elszámolásra. A bekerülést követően a pénzügyi eszközök, vagy valós értéken vagy amortizált bekerülési értéken kerülnek értékelésre, aszerint, hogy kezdeti megjelenítésükkor milyen kategóriába kerültek besorolásra.

A befektetések vásárlásának és eladásának elszámolása a teljesítés időpontjában történik, amely az eszköz másik fél részére történő átadásának napja, és kezdeti értékeléskor tranzakciós költségekkel növelt valós értéken kerülnek bemutatásra.

A pénzügyi kötelezettségek besorolása a megkötött szerződéses megállapodások tartamától függ. A pénzügyi kötelezettségek vagy az eredménnyel szemben valós értéken elszámolt, vagy egyéb pénzügyi kötelezettségként sorolhatók be.

A jelentős számviteli politikák összefoglalója, a beszámoló készítéséhez használt értékelési elvek és más, a bemutatott pénzügyi instrumentumok megértéséhez szükséges, számviteli politikák a 2-es számú kiegészítő megjegyzés alatt kerülnek bemutatásra minden pénzügyi eszköz, illetve kötelezettség vonatkozásában.

A mérleg a bemutatott időpontokban a következő pénzügyi eszköz és kötelezettség kategóriákat tartalmazta:

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
 2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

a) Pénzügyi instrumentumok valós értéke:

Pénzügyi eszközök:

	Kölcsönök és követelések	Lejáratig tartandó befektetések	Értékesíthető pénzügyi eszközök	Derivatív pénzügyi instrumentumok	Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök	Összesen könyv szerinti értéken	Összesen valós értéken
Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0	0	0	0	0
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	326 413	0	0	0	0	326 413	326 413
Vevőkövetelések	5 540 396	0	0	0	0	5 540 396	5 540 396
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	0	0	25 594	0	25 594	25 594
Állampapírok 3 hónap alatti lejáratú (diszkont kincstárjegyek)	0	2 302 430	0	0	0	2 302 430	2 302 430
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratú	16 658	0	0	0	0	16 658	16 658
Állampapírok 3 hónap feletti lejáratú (diszkont kincstárjegyek)	0	0	14 799 975	0	0	14 799 975	14 799 975
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	419 131	0	0	0	0	419 131	419 131
Készpénz és pénzeszköz egyenértékesek	3 811 696	0	0	0	0	3 811 696	3 811 696
Összesen, 2015. december 31.	10 114 294	2 302 430	14 799 975	25 594	0	27 242 293	27 242 293
Befektetett pénzügyi eszközök	16 842	0	0	0	0	16 842	16 842
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	375 400	0	0	0	0	375 400	375 400
Vevőkövetelések	6 463 360	0	0	0	0	6 463 360	6 463 360
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	0	0	6 802	0	6 802	6 802
Állampapírok 3 hónap alatti lejáratú (diszkont kincstárjegyek)	1 482 665	0	0	0	0	1 482 665	1 482 665
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratú	6 366 900	0	0	0	0	6 366 900	6 366 900
Állampapírok 3 hónap feletti lejáratú (diszkont kincstárjegyek)	0	0	9 048 543	0	0	9 048 543	9 048 543
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	871 269	0	0	0	0	871 269	871 269
Készpénz és pénzeszköz egyenértékesek	1 816 026	0	0	0	0	1 816 026	1 816 026
Összesen, 2014. december 31.	17 392 462	0	9 048 543	6 802	0	26 447 807	26 447 807

Minden pénzügyi eszköz jelzálog- és tehermentes.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Pénzügyi kötelezettségek:

	Derivatív pénzügyi instrumentumok	Eredménykimutat- ással szemben valós értéken értékelt pénzügyi kötelezettségek	Pénzügyi kötelezett- ségek amortizált bekerülési értéken	Összesen könyv szerinti értéken	Összesen valós értéken
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	21 602	21 602	20 822
Szállítói tartozások	0	0	2 145 776	2 145 776	2 145 776
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	33 699	0	0	33 699	33 699
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek kivéve adók, munkavállalóknak fizetendő kötelezettségek, elhatárolások és halasztott bevételek	0	0	86 693	86 693	86 693
Összesen, 2015. december 31-én	33 699	0	2 254 071	2 287 770	2 286 990
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	358 023	358 023	355 528
Szállítói tartozások	0	0	2 314 961	2 314 961	2 314 961
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	159 820	0	0	159 820	159 820
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek kivéve adók, munkavállalóknak fizetendő kötelezettségek, elhatárolások és halasztott bevételek	0	0	89 313	89 313	88 144
Összesen, 2014. december 31-én	159 820	0	2 762 297	2 922 117	2 918 453

Az Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek sor nem tartalmazza a kapott támogatásokat; továbbá az „egyéb rövid lejáratú eszköz”, valamint „egyéb rövid lejáratú kötelezettség” sorok nem tartalmaznak adókat és aktív-, passzív elhatárolásokat - mindezek a 12-es és 19-es kiegészítő megjegyzések alatt kerültek bemutatásra.

Az értékvesztéssel csökkentett vevőkövetelések és szállítók értéke – rövid lejáratuk miatt – a valós értéküket közelítik meg.

A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, valamint a lekötött bankbetétek, a 3 hónapon belüli lejáratú rendeltetési diszkontkincstárjegyek és az egyéb rövid távú eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékei közelítik valós értéküket a beszámoló fordulónapján a rövid lejárat következtében.

Befektetett pénzügyi eszközök:

Egyéb, állami szervekkel szemben követelt hosszú lejáratú eszközök – a 8-as számú kiegészítő megjegyzésnél írtaknak megfelelően -, mérlegfordulónapkor diszkontálásra kerülnek, így könyv szerinti értékeik a pénz időértékét is magukban foglalják. A lejáratú időtartam alatti diszkontálás következtében a fenti táblában bemutatott könyv szerinti értékek megközelítik a valós értéket – a diszkontáláshoz kockázatmentes kamatlábat használt a Csoport (állami kötvények hozamgörbéiből származtatott zéró kupon ráták az Államadósság Kezelő Központ Zrt. honlapján közölt értékben – www.akk.hu).

Egyéb hosszú távú kötelezettségek:

A kapcsolt felekkel szembeni kötelezettségek 17-es megjegyzés alatt közölt könyv szerinti értéke közelít valós értékéhez.

A 2015. december 31-es egyenleg nagyrészt garanciális szállítói kifizetés visszatartásokból származó kötelezettség, melynek valós értéke diszkontált cash-flow módszerrel került megállapításra a lentebb bemutatott adatokat felhasználva.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A 2014. december 31-es egyenlegben szereplő licenz megállapodásból eredő kötelezettség valós értéke hasonlóképpen került megállapításra (2015-ben ennek a hosszú lejáratú kötelezettségek között szereplő értéke nulla). A 17-es kiegészítő megjegyzés alatt kerül bemutatásra.

2014. december 31-es pénzügyi kötelezettségek között szerepel a vagyonkezelt eszközök visszapótlási kötelezettsége (az Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek részeként) – a tétel 2015. december 31-es egyenlege nulla.

Deviza forward ügyletek valós értéke:

A deviza forward ügyletek valós értéke a tranzakciók nem realizált, év végi átváltási árfolyamokra való átértékelés következtében keletkezett, várhatóan egy éven belül realizálandó nyereségét vagy veszteségét mutatja. A használt valós értékek a partner bankok által kalkulált mark-to-market értékelés során alkalmazottakkal megegyezők.

Értékesíthető pénzügyi eszközök valós értéke:

A használt valós értékeket a partner bankok szolgáltatják; ezek nem módosított árakat, azaz ajánlati árakat képviselnek, amelyek az eszköz aktív piacának 2015. december 31-es, illetve 2014. december 31-es jegyzései alapján kerültek meghatározásra.

A pénzügyi eszközök egyike sem került átvezetésre az egyes kategóriák között a bemutatott beszámolási periódusok alatt.

Valós érték hierarchia

A használt valós értékek 1-től 3-as szintű kategóriákba sorolhatóak, attól függően, hogy a valós érték meghatározása milyen mértékben megfigyelhető inputokon alapul.

- 1. szint: Azonos eszközök vagy kötelezettségek aktív piacon jegyzett (nem módosított) árfolyama.
- 2. szint: Olyan értékelési technika, amelynél minden lényeges input az eszközökre vagy a kötelezettségekre közvetlenül (mint árfolyam) vagy közvetve (mint származtatott árfolyam) megállapítható.
- 3. szint: Olyan alapadat, mely nem piacon megfigyelhető információon alapul.

A kölcsönök és követelések egészét és a pénzügyi kötelezettségek többségét amortizált bekerülési értéken értékeljük, de ezek valós értékét is bemutatjuk. Ezeknek az eszközöknek és kötelezettségeknek a valós értéke 3. szintű információk alapján került meghatározásra diszkontált cash flow módszer alkalmazásával, amennyiben utóbbi releváns. A becsült pénzáramok az adott szerződéseken alapulnak, míg a diszkontráták kockázat mentes, adózás előtti ráták (állami kötvények hozamgörbéiből származtatott zéró kupon ráták az Államadósság Kezelő Központ Zrt. honlapján közölt értékben – www.akk.hu). A devizában denominált pénzügyi instrumentumok a Magyar Nemzeti Bank árfolyamai alapján kerültek átváltásra.

A Csoport nem rendelkezik olyan valós értéken értékelt eszközzel vagy kötelezettséggel, amelynek valós értéke 3. szintű információk alapján került meghatározásra.

A következő táblázat a kezdeti megjelenítést követően valós értéken értékelt pénzügyi instrumentumok elemzését tartalmazza 1-3. szint szerinti kategóriákba sorolva, attól függően, hogy a valós érték meghatározása milyen mértékben megfigyelhető inputokon alapul.

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	2015. december 31.			2014. december 31.		
	1. szint	2. szint	3. szint	1. szint	2. szint	3. szint
Pénzügyi eszközök						
<i>Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban</i>	0	25 594	0	0	6 802	0
<i>Értékesíthető pénzügyi eszközök</i>	0	14 799 975	0	0	9 048 543	0
Pénzügyi kötelezettségek						
<i>Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban</i>	0	33 699	0	0	159 820	0

A HungaroControlnak 2-es szintű piaci árakból származtatott valós értéken értékelt eszközei voltak. A derivatív ügyletek esetében használt valós értékek a bankoktól kapott havi mark-to-market értékekkel megegyezők.

Az értékesíthető pénzügyi eszközök a Magyar Állam által kibocsájtott, 3 hónapnál hosszabb, de éven belüli lejáratú rendelkező diszkontkincstárjegyek, illetve éven túli lejáratú rendelkező államkötvények. A használt valós értékeket a partner bankok szolgáltatják; ezek nem módosított árakat, azaz ajánlati árakat képviselnek, amelyek az eszköz aktív piacának 2015. december 31-es, illetve 2014. december 31-es jegyzései alapján kerültek meghatározásra.

Nem került sor átsorolásokra az 1-es és 2-es szintű pénzügyi instrumentumok között.

b) Pénzügyi kockázat kezelése

A Csoport a működésével kapcsolatos pénzügyi kockázatokat nyomon követi és menedzseli. A Csoport szabályzatai és működési keretei egyértelműek. A Felügyelőbizottság látja el a felügyeleti funkciót a Csoport felett. A treasury funkció nem profit centerként működik; spekulációs célú tranzakciók nem megengedettek. A Csoport tevékenységéből eredő elsődleges pénzügyi kockázatok a piaci- (beleértve az árfolyam-, kamat- és inflációs kockázatokat), hitelezési- és likviditási kockázatok.

Piaci kockázat:

A Csoport tevékenységén keresztül elsősorban a deviza árfolyamok-, kamatlábak-, valamint inflációs ráták változásából eredő pénzügyi kockázatoknak van kitéve. A léginavigációs szolgáltatás nyújtásából eredően a Csoport speciális kockázattal is rendelkezik. Ezek a kockázatok és azok kezelési módszerei a lentiekben kerülnek bemutatásra.

Árfolyamkockázat kezelése

A Csoport árfolyamkockázatnak való kitétsége és kockázata a magyar légtér feletti légiforgalmi irányítás árbevételével kapcsolatban lép fel – ez képviseli a Csoport árbevételének 94,6%-át (2014: 95,5%). Ezen szolgáltatásokért felszámított díjak forintban rögzítettek, viszont euróban kerülnek számlázásra, illetve beszédésre az EUROCONTROL – az árbevétel beszédését adminisztráló szerv-, által havonta megállapított átváltási értéket alkalmazva. A használt átváltási árfolyam a számlázási periódust megelőző hónap ('t-1') napi záró Reuters-árfolyamainak átlaga. Annak a kockázatnak a csökkentésére, miszerint az átváltási árfolyamok az egységdíjak meghatározásának időszaka ('t-1'

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

hónap átlaga) és az összegek HungaroControlhoz történő átutalásának időszaka ('t+2') között mozognak, a Csoport deviza forward ügyleteket köt. A Csoport árbevételéből származó (kizárólag a magyar légtér feletti átrepülő forgalom és a terminál navigáció esetében) várt cash-flowját fedezi a devizás kockázatkezelési szabályzatban meghatározott limitek alapján.

A koszovói légtér feletti légi irányítási szolgáltatás esetében a díjak szerb dínárban kerülnek meghatározásra. Ez a bevétel nem kerül fedezésre, mivel azonban az árbevétel relatív kis részét teszi ki (2015: 5%, 2014: 3.4%), nem képvisel jelentős árfolyam kockázatnak való kitétséget. Továbbá a Koszovó és terminál navigációs szegmensek esetében, a teljes költségmegtérítési rendszer következtében, az árfolyamok változásából adódó kockázat áthárítható a légitársaságokra, mivel az árfolyamdifferenciák az egyes költségalapok részét képezik.

Az en-route és terminál szegmensekben – a teljesítményterv rendszerében – az árfolyamkockázatot általában a szolgáltatók viselik (egyedül a nem kontrollálható költségek esetében van mód a felhasználókra való átterhelésre), így a kockázat a Csoportot terheli.

A devizában denominált vevőkövetelések összege meghaladja a devizában denominált szállítók egyenlegét. A Csoport devizában denominált pénzügyi eszközeinek és kötelezettségeinek bemutatott könyv szerinti értéke az alábbiak szerint alakult:

	Év végi átváltási árfolyamok		Devizában denominált eszközök (adott deviza)		Devizában denominált eszközök (forint)	
	2015. december	2014. december	2015. december	2014. december	2015. december	2014. december
EUR	313,12	314,89	18 427 346	20 576 379	5 769 971	6 479 296
USD	286,63	259,13	0	0	0	0
GBP	424,96	403,75	368	202	156	82

	Év végi átváltási árfolyamok		Devizában denominált kötelezettségek (adott deviza)		Devizában denominált kötelezettségek (forint)	
	2015. december	2014. december	2015. december	2014. december	2015. december	2014. december
EUR	313,12	314,89	5 249 548	4 278 968	1 643 738	1 347 404
USD	286,63	259,13	154	717	44	186
GBP	424,96	403,75	0	0	0	0

Az eszközök pénzeszközöket, és pénzeszköz egyenértékeseket, vevői követeléseket, valamint egyéb rövid lejáratú követeléseket tartalmaznak. A bemutatott kötelezettségek szállítói kötelezettségekből és egyéb rövid lejáratú kötelezettségekből állnak.

Deviza forward ügyletek

Az EUROCONTROL költségalap-elszámolási rendszerében az egységdíjak teljes költségmegtérítés alapján kerültek meghatározásra 2011-ig. A teljes költségmegtérítés módszere 2012-t követően kizárólag a terminál üzletágban maradt fenn, majd 2015-ben itt is megszűnt, így ezen üzletágak deviza árfolyam kockázata a Csoportra hárult.

A Csoport fedezeti ügyleteket köt – EUR-t ad el és HUF-ot vesz a terminál és en-route árbevétel előrejelzései alapján. A Csoport ezen ügyleteket cash-flow fedezeti ügyletként jelölte meg. A fedezeti ügyletek célja a légitársaságtól EUR-ban befolyt árbevétel forintos értékének biztosítása.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A szerződött összegek alapjául a becsült szolgáltatási egységek, azaz a várható jövőbeli eladásokból származó cash-flowk 90%-a szolgál – a tényleges forgalmi adatok ismeretében korrigálva ezt az adott repülési hónap tény adataival.

Év végén az alábbi nyitott ügyletekkel rendelkezett a Csoport:

2015. december 31.	Eladott EUR	Átlagos átváltási árfolyam	Vett HUF (ezer Forint)	Lejárat dátum	Várt Nyereség (+)/ Veszteség (-) - ezer forintban (értékelési tartalék)	Eredménykimutatással szemben elszámolt nem hatékony rész	Pénzügyi eredmény részeként elszámolt swap pontokból számított kamatbevétel
Novemberi árbevétel, 2015	7 697 111	311,83	2 400 183	2016.01.21	-16 595	-71	4 041
Decemberi árbevétel, 2015	7 202 907	313,22	2 256 092	2016.02.25	-9 946	-176	6 894
Januári árbevétel, 2016	6 890 424	315,14	2 171 440	2016.03.24	2 240	0	5 508
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	21 790 442	313,34	6 827 715	-	-24 301	-247	16 443
2014. december 31.	Eladott EUR	Átlagos átváltási árfolyam	Vett HUF (ezer Forint)	Lejárat dátum	Várt Nyereség (+)/ Veszteség (-) - ezer forintban (értékelési tartalék)	Eredménykimutatással szemben elszámolt nem hatékony rész	Pénzügyi eredmény részeként elszámolt swap pontokból számított kamatbevétel
Novemberi árbevétel, 2014	8 417 890	308,53	2 597 158	2015.01.22	-61 993	-2 397	3 851
Decemberi árbevétel, 2014	7 754 069	307,86	2 387 139	2015.02.25	-63 464	0	1 782
Januári árbevétel, 2015	6 528 210	311,37	2 032 699	2015.03.25	-29 584	0	-1 213
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	22 700 169	309,25	7 016 996	-	-155 041	-2 397	4 420

A fenti, előrejelzett tranzakciók között nincs olyan, melynek bekövetkezése nem várható a jövőben.

Ezek a szerződések a következő pénzügyi év első három hónapjában lejárnak, és az értékelési tartalékban felhalmozott összegek az eredménykimutatásban elszámolásra kerülnek.

A következő összegek kerültek elszámolásra az eredménykimutatásban a 2015-ös, illetve 2014-es pénzügyi évek során:

Átfogó eredménnyel szemben, derivatív pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatosan elszámolt tételek	2015. december 31.	2014. december 31.
Értékelési tartalékból árbevételbe átsorolt tételek (- veszteség/ + nyereség)	-161 075	-250 113
Fedezett vevőköveteléseken keletkezett, árbevételben elszámolt árfolyamdifferenciák (- veszteség/ + nyereség)	-4 048	134 938
Cash-flow fedezeti ügyletek pénzügyi eredményben elszámolt nem hatékony része (- veszteség/ + nyereség)	2 703	13 064
Eredménykimutatással szemben, pénzügyi eredményben elszámolt kamatok (kapott swap pontok)	95 193	124 255
Nyereség (+)/veszteség (-) összesen cash-flow hedge tranzakciókból	-67 227	22 144
Nyitott cash-flow fedezeti ügyletek egyéb átfogó eredményben elszámolt valós érték változása (valós értékelési tartalék év végi egyenlege)	-24 302	-155 041
Cash-flow fedezeti ügyletek teljes eredménye tőkében	-91 529	-132 897

Mérlegtételek árfolyam érzékenysége

A Csoport euróval szembeni kitétsége az árbevétel és a vevőkövetelések egyenlegeinek esetében jelentős, mivel a számlázás euróban történik. Ennek következtében az elvégzett érzékenységvizsgálat erre a devizára összpontosít.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A következő tábla a csoport érzékenységet mutatja a forint euróval szembeni értékében bekövetkezett 3 százalékos növekedése vagy csökkenése esetén. A Csoport az euró elmúlt öt évben történő elmozdulásai alapján arra a következtetésre jutott, hogy egy 3 százalékos érzékenységi ráta ésszerűen lehetséges változást képvisel, és megfelelő benchmarkot szolgáltat a HUF-fal szembeni EUR-rátákhoz. A lentiekben pozitívként feltüntetett számok az eredményben és tőkében való növekedést jelzik, míg a negatív értékek a tőke és eredmény csökkenését jelentik. Az euró forinttal szembeni 3%-os leértékelődése az ugyanilyen mértékű felértékelődéssel szemben azonos, viszont ellentétes irányú változást eredményez a tőkében, eredményben.

A mérlegtételek érzékenységvizsgálata kiterjed az EUR-ban denominált pénzeszközökre, vevői követelésekre, szállítói tartozásokra, egyéb követelésekre, -kötelezettségekre és a fedezeti ügyletekre. Ezek év végi átváltási értékét módosítjuk az EUR fordulónapi árfolyamában bekövetkezett 3%-os változással. A fordulónapi eredményre, tőkére gyakorolt hatást mutatjuk be, feltételezve, hogy az ésszerűen lehetséges, adott kockázati faktorból eredő változás ekkor következett be.

	EUR/HUF	Eszközök	Kötelezett- ségek	Adózás előtti eredményre és tőkére gyakorolt hatása	Tőkére gyakorolt hatás (%)
2015	<i>Adatok ezer forintban</i>				
103%	322,51	173 099	-49 312	123 787	0,6%
100%	313,12	0	0	0	
97%	303,73	-173 099	49 312	-123 787	0,6%
2014					
103%	324,34	194 379	-40 422	153 957	1,1%
100%	314,89	0	0	0	
97%	305,44	-194 379	40 422	-153 957	1,1%

Deviza forward ügyletek nélkül a forint euróval szembeni 3%-os leértékelődése 0,6%-os csökkenést okozna 2015. december 31-én az EUR-ban denominált tételek nettó pozíciójának egyenlegében, azaz az eredménytartalékban és a pénzügyi eredményben (2014 viszonylatában ugyanez az érték 1,1% lenne) – minden egyéb tényezőt változatlanul feltételezve. Ez azt jelenti, hogy a Csoport kitétsége az EUR-val szemben jelentős, és a pénzügyi eredmény viszonylag érzékeny a HUF/EUR ráta változására.

Egy hasonló vizsgálat a rátákban 5%-os változást feltételezve 1,1% változást okozna az eredménytartalékban 2015-re, és 2%-ot 2014-re.

Hasonló feltételezések a lenti valós érték változásokat eredményeznék az év végén nyitott derivatív ügyletek esetében.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
 2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

	EUR/HUF	Adózás előtti eredményre gyakorolt hatás	Tőkére gyakorolt hatás
2015			<i>Adatok ezer forintban</i>
103%	322,51	-1 409	-192 739
100%	313,12	0	0
97%	303,73	1 566	216 642
2014			
103%	324,34	-2 825	-207 480
100%	314,89	0	0
97%	305,44	3 167	221 403

A következő táblázat egy feltételezett felértékelődés, illetve leértékelődés vevői követelésekre tett hatását mutatja, figyelembe véve a fedezeti értékelési tartalék egyenlegének változását is, azonos elmozdulásokat feltételezve mindkét egyenleg esetében.

	EUR/HUF	Vevőkövet- elések	Adózás előtti eredményre és tőkére gyakorolt hatása	Tőkére gyakorolt hatás fedezeti ügylet értékelési tartalékkal
2015				<i>Adatok ezer forintban</i>
103%	322,51	5 701 165	166 053	-25 277
100%	313,12	5 535 112	0	0
97%	303,73	5 369 058	-166 053	49 022
2014				
103%	324,34	6 644 614	193 532	-11 122
100%	314,89	6 451 082	0	0
97%	305,44	6 257 549	-193 532	24 704

Év végi átértékelés

A mérlegben lévő devizás tételek év végi átértékelésének eredménye a következő volt: 9.717 ezer HUF nyereség 2015 év végén (2014: 70.214 ezer HUF nyereség).

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Kamatláb kockázat kezelése

Kamatozó követelésekből és kötelezettségekből eredő kamatláb kockázat

A Csoport jelentős készpénztöbblettel rendelkezik, amit fix kamatozású lekötésekbe, illetve diszkontkincstárjegybe, államkötvénybe fektetett be.

A Csoport fő célja, hogy likviditását biztosítsa; a szabad pénzállomány hozamszerzés céljából való befektetése csupán másodlagos cél. Ezért a megengedett befektetési formák a forintos vagy devizás, maximum egy éves lejáratú banki lekötések, diszkontkincstárjegyek és a Magyar Állam által kibocsátott államkötvények, vagy a Magyar Központi Bank által kibocsátott pénzügyi instrumentumok. Így a Csoport pénzügyi eszközökön keresztüli kitétsége a kamatlábak változásával szemben gyakorlatilag erősen korlátozott.

A Csoport szándéka szerint lekötött betéteit olyan intézményeknél helyezi el, melyek hosszú távú hitelminősítésük alapján magas besorolást értek el. A Magyar Állam által kibocsátott diszkontkincstárjegyek és államkötvények hitelbesorolása megegyezik az országkockázattal, amit a Standard & Poor's 2016 márciusában BB+-ra értékelt. A lekötött betétek egy intézménynél elhelyezett lehetséges mértéke 30%-ban maximalizált az adott pénzügyi döntés meghozatalának pillanatában. A 30%-os limit 50%-ra módosul, amennyiben a Csoport pénzeszközeinek volumene nem éri el a 6 milliárd forintot.

A kockázati kitétséget a Csoport az alábbi súlyokkal állapítja meg: bankbetétek 100%, kivéve, az olyan befektetési partnernél, konkrét likviditási céllal elhelyezett pénzeszközöket, ahol az eredeti (lekötéskori) futamidő nem több 5 munkanapnál (ide értve a lekötetlen, folyószámlán tartott pénzeszközöket is), mivel ilyen esetekben a kockázati súly 0%. A befektetési partnerrel kötött határidős ügyletek kockázati súlya 10% az ügylet nominális (forintban leszállítandó) értékére vetítve. A befektetési partnernél vezetett értékpapírszámlán tartott állampapírok kockázati súlya 50%.

A Csoport kamatozó lekötött betétállományának szerkezete az alábbiak szerint alakult:

	2015	2014
Éves kamatláb	Betét összege	Betét összege
Forint alapú betétek	ezer HUF	ezer HUF
1% - 2%	3 438 845	2 146 900
2% - 3%	0	5 800 000
Összesen	3 438 845	7 946 900
EUR alapú betétek	EUR	EUR
< 0,5%	0	0
0,5 % - 1%	53 200	32 880
1%	0	0
1% - 2%	0	28 000
Összesen	53 200	60 880

A fenti tábla befektetési a piacon elérhető kamatlábak általános csökkenését mutatják.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Ahogy ebben és a 14-es számú kiegészítő megjegyzésben is bemutatásra kerül a Társaság éven belüli lejáratú lekötött betétállománnyal rendelkezik.

A diszkontkincstárjegyek és államkötvények egyenlege ebben a kiegészítő megjegyzésben kerül bemutatása a valós értékelést bemutató résznél.

A Csoport nem rendelkezik hitellel, hitelkerettel, vagy bármilyen kamatozó pénzügyi kötelezettséggel.

A Csoport kamatláb változásra érzékenységi vizsgálatot nem végzett, mivel a fenti eszközök egyike sem változó kamatozású, illetve azok rövid lejáratúak. A Csoport nem birtokol egyéb változó kamatozású eszközt.

Kamatláb kockázat egyéb forrásból

A Csoport kamatlábak változásából eredő kitétsége a Koszovó üzletágban, illetve annak árbevételén keresztül jelentkezik leginkább, ahol teljes költségmegtérítéses elszámolási rendszer van érvényben. Ezen üzletág eredményét elsősorban a tőkeköltség határozza meg (lekötött tőke hozama) – kalkulációjának alapjául a kockázatmentes, 10 éves lejáratú magyar állampapírok hozama szolgál és a légitársaságok által megtérítendő költségalap részét képezi.

Az en-route üzletág esetében érvényben lévő teljesítmény rendszer lehetővé teszi a kockázatmentes kamatláb felett kockázati prémium érvényesítését a költségalapban szereplő tőkeköltség kalkulációja során (Magyarország esetében ez 2,4%; a terminálnavigációs díjak tekintetében, mivel a forgalmi kockázatot a Társaság nem vállalja, ezért itt csak a költségkockázat vállalás miatt volt lehetőség kockázati prémium beépítésére a tőkeköltség számításánál 1%-os mértékben). Ez a teljes, 2015-2019-es referencia periódusra előre meghatározásra került, így a perióduson belüli kamatlábak alakulása eltérhet a tényleges tőkeköltségben érvényesítettől, az adott üzletág eredményességére azonban nem lehet hatással. Ugyanakkor a tőkeköltség kalkulációjához használt nettó eszközállomány részeként nem megengedett a kamatozó eszközök figyelembe vétele, így a Csoport befektetési tevékenysége hatással van az üzletág profitabilitására. Ebből adódóan a Csoport kamatlábak elmozdulásából adódó kockázatnak való kitétsége nagymértékű lehet, amennyiben nagy összegű, kamatozó eszközöket birtokol.

Inflációs kockázat kezelése

A teljesítményrendszer alapján az inflációs ráta változásából eredő kockázatot a légitársaságok viselik (en-route szegmens). A Koszovó üzletág teljes költségtérítéses rendszerben működik, ahol minden kockázat (az inflációs kockázatot is beleértve) áthárul a légitársaságokra, habár csak hosszú távon - két év után (n+2. periódus) - érvényesíthetőek a díjakon keresztül.

Az inflációs kockázat kezelésének módja, hogy a Csoport törekszik a költségek minél nagyobb körének alakulását a tényleges inflációhoz igazítani. Ennek érdekében a Társaság bevezette az inflációs pótlékolás rendszerét a személyi juttatásokon, ami a legnagyobb arányt képviseli a költségelemek között.

A Csoport nem rendelkezik olyan pénzügyi eszközzel vagy kötelezettséggel, amelyek értéke az inflációs ráta esetleges változásának hatására módosulna és jelentősen befolyásolná a tőke egyenlegét, illetve az adott évi eredményt.

HUNGAROCONTROL CSOPORT KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Hitelezési kockázat kezelése

Hitelezési kockázat akkor keletkezik, ha egy szerződéses partner kötelezettségei nemteljesítésével pénzügyi veszteséget okoz a Csoportnak. A Csoport hitelezési kockázatnak való kitettsége a vevő nemfizetésének kockázatából adódik, továbbá olyan hitelintézetek csődjének kockázatából, ahol pénzállomány került elhelyezésre vagy befektetésre, vagy derivatív ügylet került megkötésre.

Annak kockázata, hogy egy üzleti partner szerződéses kötelezettségét nem teljesíti, gyakorlatilag nulla a Koszovó üzletágon belül, abból kifolyólag, hogy az elszámolt értékvesztések, leírások költségalapban elszámolható költségnek minősülnek (így a díjakon keresztül érvényesíthetőek) a teljes költségmegtérítés rendszerében.

Ezzel szemben az átrepülő és terminál üzletágban a teljesítményrendszer keretein belül a vevő-nemfizetés kockázatát már a Társaság viseli.

A követelések lejárat szerinti megbontását, illetve az elszámolt értékvesztések egyenlegeit a 11-es számú megjegyzésnél mutatjuk be. Az ott bemutatott táblázatok összefoglalják a Csoport hitelezési kockázatát.

A vezetőség úgy véli, hogy a Csoport egyik vevőjétől sem függ jelentősen, így nincsen jelentős követelés kockázat koncentrációja.

Likviditási kockázat kezelése

A Csoportnál a likviditási kockázat kezelése kiterjed a kellő mennyiségű pénzeszköz-tartalék fenntartására; a tényleges és tervezett cash-flowk monitorozására; valamint annak biztosítására, hogy a megfelelő forrásból származó, lejáratú és versenyképes árú fedezet álljon rendelkezésre a felmerülő likviditási igényhez mérten. A Csoport nem rendelkezett külső adóssággal a fordulónapon; likviditási helyzete stabil.

A likviditási kockázat hatékonyan kezelhető a költségalapon keresztül (a Koszovó üzletág esetében, illetve korlátozott számú (súlyos) esetben a teljesítményrendszer keretein belül is); lehetőség van továbbá a díjak év közbeni módosítására, amennyiben szükségessé válik, illetve külső forrás bevonására.

A likviditási kockázatot főképp a forgalom alakulása befolyásolja: amennyiben a forgalom jelentősen elmarad a várt szinttől, úgy alulfinanszírozás alakulhat ki. Ez azonban a TNC és Koszovó üzletágakban tárgyévet követő második évben (n. periódus + 2) a díjakon keresztül teljes mértékben érvényesíthető, így ezeknél az üzletágaknál a Csoportnak lényegében nincs forgalmi kockázata, likviditási azonban igen.

Az en-route üzletágban, a teljesítményrendszer keretén belül, a Csoport forgalmi kockázata maximum az árbevétel 4,4%-a, azonban sávós módon oszlik meg: a forgalom tervezhez képesti $\pm 0-2\%$ -os eltérése esetén, a Csoport a forgalom változás teljes hatásást viseli; míg a forgalom $2-10\%$ közötti elmozdulása esetén a 2% -os elmozdulás feletti rész 30% -át viseli csupán a Csoport. 10% felett minden további hatás a légtérhasználókat terheli. A tervezettet meghaladó forgalom a Társaság eredményességét javítja. A tervtől elmaradó forgalom rontaná az eredményességet, azonban ennek ellensúlyozására jogosult a Csoport magasabb tőkeköltség felszámítására.

Ettől függetlenül a forgalmi változás közvetlen likviditási hatását a Csoportnak kezelnie kell, mivel a légitársaságokra eső rész legelőször az üzleti évet követő második évben érvényesíthető.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

A terminálnavigációs üzletágban a forgalom tervtől való elmaradásának kockázata 2015. évben sem befolyásolta a Társaság eredményességét, mivel a forgalmi kockázatmegosztás alól ez az üzletág mentesül, mivel a rendelet erre lehetőséget ad a kisebb forgalmú repterek esetében.

A teljes költségmegtérítéssel rendszer esetén azonban ez csak egy átmeneti hatás, hasonlóan a forgalmi hatáshoz. A teljesítmény rendszerben a tervezettnél nagyobb költségek általában nem háríthatók át a légtér felhasználókra. A légitársaságokra való áttérhelés lehetősége kizárólag a nem kontrollálható költségek esetében áll fenn, de ennek érvényesítése hosszú időtávot ölel fel (az első referencia periódusra vonatkozóan először a 2016-2017-es időszakban téríttethető meg a felhasználókkal).

Hitelkockázat kezelése

A Csoport megfelelő mennyiségű forgótőkével és bankbetét állománnyal rendelkezik, így nincs szüksége külső tőke bevonására. A Csoport nem tervezi külső tőke bevonását a közeljövőben és nem azonosít ezzel kapcsolatban kockázatot, aminek kezelése a jövőben szükségessé válhat. Következésképpen a Csoport elérendő céljai között nem határozott meg eladósodottsági szintet, vagy ezzel kapcsolatos bármilyen más mutató számot. A Csoport irányába megfogalmazott tulajdonosi elvárás, hogy beruházásait is belső forrásból valósítsa meg.

A tőkekockázat kezeléséről további információt a 30-as kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

Léginavigációs szolgáltatás nyújtásából eredő kockázatok:

A légitársaságokról szóló 1995. évi XCVII. törvény 69. §-ának (1) bekezdése szerint (a Magyarországon nyújtott szolgáltatások esetében), valamint a 2013. évi CCXLVIII. törvény, továbbá az 510/2013. számú kormányrendelet 3. paragrafusa értelmében (Koszovó légtérében nyújtott szolgáltatásnál) légitársasági irányítói tevékenység ellátásához felelősségbiztosítási fedezet megléte kötelező. A Csoport minden bemutatott év esetében teljesítette ezt a kritériumot.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ

2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

Pénzügyi kötelezettségek lejárat szerinti szerkezete

A lenti táblázat a nem derivatív pénzügyi instrumentumok lejárat szerkezetét mutatja be 2015., illetve 2014. december 31-én, a szerződés szerinti kifizetések nem diszkontált értékeit alapul véve. A táblázat elkészítésénél az a dátum került figyelembe vételre, amikor a visszafizetés a Csoporttól legkorábban követelhető.

	Lejárt	1 éven belül esedékes	1 és 5 éven belül esedékes	5 éven túl esedékes	Összesen
2015. december 31.					
Szállítói tartozások	74 550	2 071 226	0	0	2 145 776
Egyéb kötelezettségek	0	86 693	0	0	86 693
Egyéb hosszú lejáratú kötelezett	0	0	17 450	4 152	21 602
Összesen	74 550	2 157 919	17 450	4 152	2 254 071
2014. december 31.					
Szállítói tartozások	16 087	2 298 874	0	0	2 314 961
Egyéb kötelezettségek	0	89 313	0	0	89 313
Egyéb hosszú lejáratú kötelezett	0	0	84 551	273 472	358 023
Összesen	16 087	2 388 187	84 551	273 472	2 762 297

A derivatív pénzügyi instrumentumok lejárat szerkezetét szintén ez a kiegészítő megjegyzés tartalmazza.

30. Tőkekockázat kezelése

A HungaroControl célja a tőkeszerkezet menedzselésével, hogy megőrizze a folyamatos működés képességét, hogy biztosítsa kötelezettségeinek teljesítését partnereivel szemben, valamint, hogy az üzleti fejlődést megalapozza. A Társaság tevékenységét tőkéből és a nettó forgótőkéből finanszírozza, nem rendelkezik sem hosszú, sem rövid lejáratú hitellel, illetve kölcsönrel.

A tőkestruktúráját a Társaság folyamatosan ellenőrzi, hogy megfeleljen a Magyarországon érvényben lévő törvények és egyéb szabályozások követelményeinek, mely a jegyzett tőke és saját tőke bizonyos százalékarányának meglétét írja elő. A törvények által előírt követelményeknek megfelelt a Társaság mind a 2015-ös és 2014-es év viszonylatában.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2015. DECEMBER 31.

(minden összeg ezer HUF-ban, ha másképp nem jeleztük)

31. Mérlegfordulónap utáni lényeges események

A Társaság 2015. évi, nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) szerint elkészített konszolidált pénzügyi kimutatásait a vezérigazgató határozatának értelmében 2016. május 9-én jóváhagyta.

Budapest, 2016. május 9.

Vezérigazgató